

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

DĚTI VYSOČINY

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA
SNĚŽNÉ,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

1 Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Děti Vysočiny

Zpracováno podle RVP ZV

Název školy:

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace

Adresa školy:

592 03 Sněžné 96

Ředitelka školy:

Mgr. Jitka Preislerová

Koordinátor ŠVP:

Mgr. Jitka Preislerová

Kontakty:

telefon:+420 566 664 270

web:www.zssnezne.cz

e-mail: zs.snezne@seznam.cz

Zřizovatel školy:

Městys Sněžné

Tel. 566664300

Sněžné 55, 592 03

IČO: 75021412

IZO: 102943206

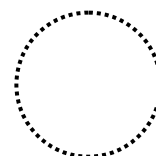
REDIZO: 600130240

Platnost dokumentu:

Od 1. 9. 2020

Aktualizace ŠVP pro základní vzdělávání byl projednán na pedagogické radě dne 26. srpna 2020

.....
Mgr. Jitka Preislerová
ředitelka školy

razítko školy

Preambule

Společnost prochází neustálým vývojem. Jen moudrý a vzdělaný člověk je schopen k těmto změnám zaujmout postoj a vše dobré dále využívat a rozvíjet.

A jako sebeúrodnější půda nemůže být plodná bez obdělávání, tak ani duše nenese plody bez učení.

Marcus Tullius Cicero

Učení v mládí je moudrost ve stáří.

Arabské přísloví

Šťastný národ, který má hojnost dobrých škol a dobrých knih a o vychovávání mládeže dobré předpisy nebo zvyky.

Jan Ámos Komenský

Hlupáci opovrhují moudrostí i učením.

z Bible

2 Charakteristika školy

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace je malá venkovská plně organizovaná škola. Součástí školy je základní škola, mateřská škola, školní družina a školní jídelna. Součástí základní škola poskytuje základní vzdělání žákům plněním povinnou školní docházku. Na prvním stupni dochází vzhledem k malému počtu žáků ke spojování ročníků. Na druhém stupni máme pro každý ročník jednu třídu. Kapacita školy je 160 žáků. Škola je členem systému komunitních škol a zdravých škol.

2.1 Velikost a úplnost školy

Budova základní školy je umístěna v obci na náměstí, je možný častější pobyt žáků v přírodě, což velmi často využíváme k turistickým vycházkám a k ekologickým pozorováním. Školu navštěvují žáci z velmi široké spádové oblasti – z okolních obcí Kadov, Kuklík, Líšná, Jimramovské Paseky, Daňkovice, Krásné, Spělkov, Věcov, Fryšava, křižánky. I z některých součástí obce musejí žáci dojíždět linkovými autobusy – z Krátké, Samotína, Blatin, Podlesí, Vříště a Milov. Dopravní obslužnost je málo vyhovující, ráno přijíždějí některé autobusy těsně před začátkem vyučování, odpoledne zase musejí žáci dlouho čekat na další autobusový spoj, proto upravujeme každoročně rozvrh hodin tak, aby dojíždění žáků do školy a ze školy bylo co nejméně náročné.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé základní školy, vychovatelka školní družiny a učitelky mateřské školy. Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence sociálně patologických jevů a metodik pro environmentální výchovu. Někteří učitelé prošli kurzy pro nápravu SVPU, logopedické prevence, někteří absolvovali kurzy pro metodiku výuky cizích jazyků. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou proškoleni v problematice ochrany při mimořádných událostech, všichni absolvovali kurs ovládnání PC úrovně Z a P0.

2.3 Ročníkové a celoškolské projekty

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Zařazované formy projektů jsou: ročníkové (krátkodobé, celoroční) a celoškolské (taktéž krátkodobé i celoroční). Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů, žáků i zákonných zástupců žáků. Do školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání byly zařazeny také všechny projekty, které vznikly v rámci operačního programu EU Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Projekty, do kterých je škola zapojena:

- M.R.K.E.V – realizuje 2. stupeň - spolupráce s ekologickým střediskem Chaloupky
- První pomoc do škol – pro 8. ročník – spolupráce s ČČK
- Čistá Vysočina – 1. – 9. ročník – spolupráce s Krajem Vysočina
- Noc s Andersenem – podpora čtení knih – 4. a 5. Ročník
- Ovoce do škol – podpora zdravé výživy žáků
- Mléko do škol – podpora zdravé výživy žáků
- Šablony
- Erasmus+

- IKAP

Projekty realizované každoročně školou:

- **Zdravé dítě** – 1. – 5. roč. - náplň tvoří:
  - dopravní výchova zaměřená na
    - cestu do školy
    - cyklistiku včetně údržby kola, jízdu zručnosti, znalost základních dopravních předpisů a základních dopravních značek
  - zdravotní výchova (teoretická i praktická část)
  - ukázka činnosti policie, hasičů
- **Sportujeme celý rok** – pro všechny ročníky – 4 celoškolské sportovní akce (podzimní a letní cvičení v přírodě, závody ve šplhu a netradiční pětiboj pro 1. stupeň)
- **Udržování tradic** – mikulášské tradice, vynášení smrtky, zpívání u stromečku, Masopust
- **Vánoce** – celoškolský projekt, který zahrnuje vánoční rukodělné dílny, poetický podvečer, zpívání koled v parku, kulturní vystoupení pro seniory a vánoční prodejní výstavku dětských výtvarných prací a příležitostné návštěvy dostupných výstav

Kromě těchto větších projektů se uskutečňují v rámci výuky projekty krátkodobější realizované jednotlivými ročníky podle aktuálních možností.

Mezinárodní spolupráce dosud byla navázána se Základní školou Smolená na Slovensku – v rámci projektu Záložka do knihy spojuje /zapojuje se 4. a 5. ročník/

2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Informovanost zákonných zástupců o plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání žáků

Dobrá komunikace se zákonnými zástupci žáků je jedním z hlavních cílů školy. Velmi podstatné pro správnou realizaci školního vzdělávacího programu je právě vtažení zákonných zástupců žáků do procesu vzdělávání jejich dětí a toho není možné bez kvalitní vzájemné komunikace dosáhnout. Zákonní zástupci žáků mohou školu navštívit kdykoliv a po dohodě s vyučujícím se informovat o práci svých dětí i mimo konzultační hodiny a třídní schůzky, které organizujeme ve školním roce zpravidla třikrát. Zákonní zástupci žáků jsou o činnosti školy i o akcích mimoškolních pravidelně informováni prostřednictvím obecního tisku, webových stránek školy a elektronicky.

Školská rada

Od listopadu 2005 pracuje při škole devítičlenná Školská rada. Zájmem školy je, aby její činnost byla pro fungování školy podnětná a přínosná.

Poradenská zařízení

Škola spolupracuje se dvěma poradenskými zařízeními – s pedagogicko psychologickou poradnou a se speciálním pedagogickým centrem. S pedagogicko psychologickou poradnou Žďár nad Sázavou spolupracujeme v oblasti diagnostikování a následných postupů při vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. Se Speciálním pedagogickým centrem Žďár nad Sázavou spolupracujeme v oblasti diagnostikování a výsledné péče ve vzdělávání žáků s mentálním postižením nebo žáků s nižším, než průměrným intelektem.

Profesní poradenství

Výchovný poradce poskytuje profesní poradenství žákům a zákonným zástupcům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, k dispozici žákům jsou informační materiály o středním školství a trhu práce.

Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace se zákonnými zástupci žáků atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů městských částí a kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovný poradce. Svolává setkání se zákonnými zástupci žáků, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence soc. pat. jevů, využívá vybrané programy.

Psychologická péče

Na třídní učitele, výchovného poradce školy nebo metodika prevence se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat ho o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích.

Výchovný poradce školy a metodik prevence

- pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi zákonnými zástupci žáků, učiteli a žáky (mediace)
- podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy
- nabízí individuální pohovory zákonným zástupcům žáků v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi zákonným zástupcem žáka a žákem
- poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem
- podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy

Základní vzdělávání musí být užitečnou službou občanům a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání funkcí školy. Posláním školy v takovém případě nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů.

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Takto formulovaný obecný koncepční záměr školního vzdělávacího programu vychází z přesvědčení, že kvalita vzdělávací služby školy nemá být primárně posuzována podle tradičně chápaných tzv. vzdělávacích výsledků. Za tyto výsledky bývají nezdůvodněně považovány pouhé faktografické znalosti žáků zjišťované testováním.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. O podobnou proměnu školy se společně se zákonnými zástupci žáků a odborníky z pedagogické veřejnosti pokoušíme již třetí desítku let. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století. Uvědomujeme si proto nutnost aktivní znalosti anglického jazyka a aktivního využívání výpočetní techniky, zároveň budeme u žáků podporovat kladný vztah k regionu i k zemi, ve kterém žijí a k prostředí, které nás obklopuje.

Ve svém vzdělávacím programu preferujeme:

- aktivní znalost anglického jazyka, proto zařazujeme výuku anglického jazyka již od 1. ročníku základní školy
- aktivní a tvůrčí využívání výpočetní techniky
- kladný vztah žáků k regionu a k zemi, ve které žijí, proto zařazujeme do vzdělávacího programu seminář o regionu
- kladný vztah k životnímu prostředí, proto zařazujeme do školního vzdělávacího programu seminář o ekologii.

V rámci procesu vzdělávání se věnujeme mimo jiné následujícím kompetencím:

Učení

- Být schopen vzít v úvahu zkušenost,
- dávat věci do souvislostí,
- organizovat svůj učební proces,
- být schopen řešit problémy,
- být zodpovědný za své učení.

Objevování

- Získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost,
- zvažovat různé zdroje dat,

- radit se s lidmi ze svého okolí,
- konzultovat s experty,
- vytvářet a pořádat dokumentaci.

Myšlení a uvažování

- Chápat kontinuitu minulosti a současnosti,
- nahlížet aspekty rozvoje společnosti kriticky,
- být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace,
- účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor,
- vnímat politický a ekonomický kontext při vzdělávání a práci,
- hodnotit sociální chování související se zdravím, životním prostředím,
- vnímat hodnoty umění, literatury atd.

Komunikace

- Rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích,
- být schopen prezentovat, mluvit na veřejnosti,
- obhajovat a argumentovat vlastní názor,
- naslouchat a brát v úvahu názory druhých,
- vyjadřovat se písemnou formou,
- rozumět grafům, diagramům a tabulkám.

Kooperace

- Být schopen spolupráce a práce v týmu,
- činit rozhodnutí,
- řešit konflikty,
- posuzovat a hodnotit,
- navazovat a udržovat kontakty.

Práce

- Vytvářet projekty,
- brát na sebe zodpovědnost,
- přispívat k práci skupiny a společnosti,
- organizovat svou vlastní práci,
- projevovat solidaritu,
- ovládat matematické a modelové nástroje.

Adaptace

- Využívat informační a komunikační techniky,
- být flexibilní při rychlých změnách,
- nalézat nová řešení,
- být houževnatý v případě obtíží.

Povinnost školní docházky

Základní vzdělávání je spojeno s povinností školní docházky. Plnění povinnosti školní docházky se řídí § 36 až § 43 zákona č. 561/2004 Sb.

Organizace základního vzdělávání

Organizaci základního vzdělávání včetně možnosti zřízení přípravných tříd základní školy upravuje § 46 a § 47 č. 561/2004 Sb. Průběh základního vzdělávání se řídí § 49 a § 50 č. 561/2004 Sb. Podrobnosti o organizaci a průběhu základního vzdělávání stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen ministerstvo) ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky a ve vyhlášce č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se řídí § 51 až § 53 č. 561/2004 Sb. Podrobnosti o hodnocení výsledků žáků a jeho náležitostech stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

Získání stupně vzdělání a ukončení základního vzdělávání

Získání stupně vzdělání se řídí § 45 č. 561/2004 Sb. a ukončení základního vzdělávání § 54 a § 55 č. 561/2004 Sb.

Školní vzdělávací program „Děti Vysočiny“ vychází z koncepce vzdělávání, kterou realizujeme od roku 1995. Hlavní důraz ve své vzdělávací práci klade škola na komunikaci, ekologickou výchovu, kooperaci a práci s informacemi.

3.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních.

Základní vzdělávání na **1. stupni** usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

Základní vzdělávání na **2. stupni** pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmů žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy.

Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí, které stimuluje nejschopnější žáky, povzbuzuje méně nadané, chrání i podporuje žáky nejslabší a zajišťuje, aby se každé dítě prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám optimálně vyvíjelo v souladu s vlastními předpoklady pro vzdělávání. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Přátelská a vstřícná atmosféra vybízí žáky ke studiu, práci i činnostem podle jejich zájmu a poskytuje jim prostor a čas k aktivnímu učení a k plnému rozvinutí jejich osobnosti. Hodnocení výkonů a pracovních výsledků žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností aktivně podílet na životě společnosti.

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci **utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání** orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení.

Podpora dětí k učení se:

- Vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení,
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě,
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.

Podpora dětí k učení se:

- Samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy,
- volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací.

Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.

Podpora dětí k učení se:

- Formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- naslouchat jiným a porozumět jim,
- obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Podpora dětí k učení se:

- Spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných.

Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Podpora dětí k učení se:

- Mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory,
- řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti,
- schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných.

Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.

Podpora dětí k učení se:

- Schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot,
- vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.

Podpora dětí k učení se:

- Schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních,
- používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných,
- dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Podpora dětí k učení se:

- Vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén,
- být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Podpora dětí k učení se:

- Využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost,
- rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

Výchovné a vzdělávací strategie

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje tyto společné postupy:

- Využívání různých zdrojů informací,
kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní např.
  - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací (tištěnými, elektronickými, apod.)
  - žáci mají k dispozici školní knihovnu a mohou využívat školní počítače nebo tablety s připojením na internet i mimo výuku.
- Využívání nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků (moderní pedagogické trendy, skupinová práce, dialog, projekty, integrace výukových oblastí atd.),
kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - škola organizuje tematicky zaměřené projekty a exkurze, kde si žáci ověřují využitelnost školních poznatků v praxi.
- Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a dalšími institucemi – školní rada, (komunitní skupinové aktivity, obec, pedagogicko-psychologická poradna, občanská sdružení atd.),
kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - žáci se účastní veřejných odborných i kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky.
- Proměna klimatu školy (tvůrčí, partnerská komunikace mezi učitelem a žákem, týmová práce, bezpečnost, tolerance k odlišnostem).
kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - organizování společných celoškolních akcí
  - akce se spoluúčastí veřejnosti
  - pobyty v přírodě

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. **Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.**

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.**

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy (organizování celoškolských dnů, akce strašících dětí pro mladší apod.). V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si nutnosti znalosti pracovních postupů a dovednosti používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí.

3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola je otevřená žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními i žákům nadaným a mimořádně nadaným. Výchovný poradce ve spolupráci s třídním učitelem zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťuje odbornou diagnostiku. Na základě diagnostiky jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodné metody a organizační postupy výuky. Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními i žáci nadaní a mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště výchovný poradce, třídní učitel a další pedagogičtí pracovníci, ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP).

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.3.1 Zabezpečení výuky žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními máme na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Východiskem pro stanovení péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními v našem ŠVP je RVP ZV, konkrétně jeho verze z ledna 2016. Podle tohoto ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech žáků naší školy.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování **PLPP** a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu **IVP**. PLPP a IVP zpracovává školské poradenské pracoviště ve spolupráci s třídním učitelem a vyučujícími.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření **upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP1)**, případně **upravit vzdělávací obsah2)** tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP, které umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Upravené očekávané výstupy pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem **metodické podpory**. Pedagogickým

pracovníkům bude zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že **části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru**, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ **speciálně pedagogická a pedagogická intervence**. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu vycházíme z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků, neboť žáci se jako jednotlivci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Proto i výuka předmětů speciálně pedagogické péče probíhá v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání.

Podmínky pro úspěšné vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními:

Budeme

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka;
- při tvorbě PLPP využívat všech podpůrných opatření při vzdělávání žáků;
- uplatňovat princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- ve spolupráci s PPP zabezpečovat odbornou výuku předmětů speciálně pedagogické péče;
- zohledňovat druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění při hodnocení výsledků vzdělávání;
- odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí;

- spolupracovat s zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupracovat s odborníky z jiných resortů (zejména při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů);
- spolupracovat s ostatními školami, které vzdělávají žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním;
- podporovat nadání a talent žáků vytvářením vhodné vzdělávací nabídky.

Další podmínky týkající se vzdělávání žáků se přiznanými podpůrnými opatřeními:

- umožnit využití disponibilních hodin (ve všech ročnících) k posílení předmětů, které vzhledem k postižení žáků vyšší časovou dotaci vyžadují;
- umožnit využití maximální týdenní časové dotace stanovené pro jednotlivé ročníky ve školském zákoně k zařazení předmětů speciálně pedagogické péče
- v IVP upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva;
- umožnit ve ŠVP nahradit příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným, případně jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem těchto žáků
- uplatňovat alternativní formy komunikace, pokud to bude nutné (znaková řeč, Braillovo písmo, náhradní formy komunikace apod)
- umožnit v případě potřeby, v souladu s právními předpisy, působení asistenta pedagoga ve třídě nebo studijní skupině.
- umožnit individuální nebo skupinovou péči
- využívat pomoc asistenta pedagoga
- menší počet žáků ve třídě
- poskytnout specifické učebnice a materiály
- pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu
- spolupráci s psychologem, speciálním pedagogem – etopedem, sociálním pracovníkem, případně s dalšími odborníky.

Organizace základního vzdělávání

Základní vzdělávání v základní škole má devět ročníků a člení se na 1. stupeň (1. – 5. ročník) a 2. stupeň (6. – 9. ročník).

- Základní vzdělávání pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, může trvat deset ročníků (1. stupeň 1. – 6. ročník, 2. stupeň 7. – 10. ročník).
- V rámci učebních osnov může docházet k dělení nebo spojování hodin, tvoření věkově různorodých skupin,
- Během vyučovacího dne může být pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními zavedena odlišná délka vyučovacích hodin;
- V učebním plánu mohou být v rámci disponibilních hodin zařazeny učební osnovy předmětů speciálně pedagogické péče dle platných právních předpisů
- Ve vyučovacím procesu lze využívat i služeb jiných právních subjektů

O převedení žáka do vzdělávacího programu základního pro vzdělávání pro žáky s příznými podpůrnými opatřeními rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka. Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o přízných a poskytovaných podpůrných opatřeních se všemi důsledky, které z toho vyplývají.

Zařazení žáka se zdravotním postižením do některé formy speciálního vzdělávání může předcházet diagnostický pobyt tohoto žáka ve škole, do níž má být zařazen, a to v délce 2 až 6 měsíců.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka je na vysvědčení vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady. Předměty speciálně pedagogické péče vznikající na úrovni ŠVP se hodnotí pouze slovně.

Ukončování základního vzdělávání a získání dokladu o dosaženém stupni vzdělání

Žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.

Stupeň základní vzdělání žák získá úspěšným ukončením základního vzdělávání podle ŠVP v základní škole, případně ukončením kurzu pro získání *základního vzdělání*.

Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení, mimo jiné, o ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku nebo vysvědčení o ukončení kurzu pro získání základního vzdělání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně vzdělání

3.3.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP

- **PLPP** sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.“
- **Školní poradenské pracoviště (ŠPP) naší školy** je tvořeno ředitelkou školy, výchovnou poradkyní, která zároveň koordinuje jeho činnost a je pověřena spoluprací se školským poradenským zařízením a zástupce za 1. stupeň a 2. stupeň.
- **Specifikace provádění podpůrných opatření**

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přízného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků, zařazování relaxačních chviliek během vyučovací hodiny
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- úprava učebního plánu, zkrácení vyučovací povinnosti
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpurná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto předměty speciálně pedagogické péče: logopedická intervence pro žáky se závažnými poruchami řeči, zdravotní tělesná výchova pro žáky s tělesným postižením, práce s počítačem pro žáky s tělesným postižením, čtenářská gramotnost pro rozvoj čtení, rozvoj logiky apod. dle potřeby. Realizaci předmětů speciálně pedagogické péče budeme přizpůsobovat vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpurnými opatřeními v rámci IVP.

3.4 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje s poradenským pracovištěm a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky.

Identifikace nadání

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka bude škola úzce spolupracovat s psychology z pedagogicko psychologické poradny, kteří poskytnou učitelům se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka odbornou pomoc. Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních,

uměleckých nebo sociálních dovednostech. Mimořádně nadaným žákem se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. rozumí žák, jehož nadání dosahuje mimořádné úrovně.

Specifika mimořádně nadaných žáků:

- žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky;
- problematický přístup k pravidlům školní práce;
- tendence k vytváření vlastních pravidel;
- sklon k perfekcionismu a s tím související způsob komunikace s učiteli, který může být i kontroverzní;
- vlastní pracovní tempo;
- vytváření vlastních postupů řešení úloh, které umožňují kreativitu;
- malá ochota ke spolupráci v kolektivu;
- rychlá orientace v učebních postupech;
- záliba v řešení problémových úloh zvláště ve spojitosti s vysokými schopnostmi oboru; přeceňování svých schopností u žáků s pohybovým nadáním;
- kvalitní koncentrace, dobrá paměť, hledání a nacházení kreativních postupů;
- vhléd do vlastního učení;
- zvýšená motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky, především ve vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte;
- potřeba projevení a uplatnění znalostí a dovedností ve školním prostředí.

Možné úpravy způsobů výuky nadaných a mimořádně nadaných žáků

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků by měl způsob výuky žáků vycházet důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciaci.

Příklady pedagogicko-organizačních úprav:

- individuální vzdělávací plány;
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů;
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů;
- vnitřní diferenciaci žáků v některých předmětech;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky.

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadání žáci individuálně nebo skupinově navštěvují vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku. Případně jsou vytvářeny skupiny žáků s talentem pro určitou výukovou oblast napříč ročníku. Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.

V ŠVP škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP nadaného a mimořádně nadaného žáka;
  - Vyučující jednotlivých předmětů ve spolupráci s TU, se školským poradenským pracovištěm a se zákonnými zástupci žáka dají podnět k vyšetření v PPP
  - Vyšetření v PPP a projednání doporučených pokynů s ostatními pedagogy a se zákonnými zástupci žáka
  - TU ve spolupráci s vyučujícími a se školským poradenským pracovištěm vytvoří PLPP a projedná ho se zákonnými zástupci žáka
  - Vyhodnocování PLPP proběhne 4 krát do roka vždy na čtvrtletní pedagogické radě
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP3) mimořádně nadaného žáka.
  - Vyučující jednotlivých předmětů ve spolupráci s TU, se školským poradenským pracovištěm a se zákonnými zástupci žáka dají podnět k vyšetření v PPP
  - Vyšetření v PPP a projednání doporučených pokynů s ostatními pedagogy a se zákonnými zástupci žáka
  - TU ve spolupráci s vyučujícími a se školským poradenským pracovištěm vytvoří IVP a projedná ho se zákonnými zástupci žáka
  - Vyhodnocování IVP proběhne 4 krát do roka vždy na čtvrtletní pedagogické radě

Zodpovědnými osobami v systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky jsou vyučující daného předmětu, výchovný poradce a ostatní členové školského poradenského pracoviště

V ojedinělých případech lze požádat o zapojení dalších subjektů do systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky školy (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři, základní školy se specializací, střední školy atd.).

Specifikace provádění podpůrných opatření

- specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:
  - předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
  - vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
  - specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků;
  - účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
  - občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
  - obohacování vzdělávacího obsahu;
  - zadávání specifických úkolů, projektů;

- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími předměty a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů. Pro lepší orientaci uvádíme ještě přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů.

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí a předmětů: Český jazyk a literatura (1. až 3.roč.), Člověk a jeho svět(1. až 3.roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.), Člověk a svět práce (6. a 9. roč.) a Člověk a příroda (6. roč.).

Sebepoznání a sebepojetí

Tematický okruh je integrován do: Člověk a jeho svět (5.roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.), Tělesná výchova (6. a 7. roč.), Tělesná výchova (8. a 9. roč.), Člověk a svět práce (6. a 7. roč.), Člověk a příroda (9. roč.) a Člověk a společnost (6. a 7. roč.).

Seberegulace a sebeorganizace

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč.), Tělesná výchova 6-9, Člověk a svět práce (6. a 7. roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.) a oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.)

Psychohygiena

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč), Umění a kultura (1. až 5. roč.), Tělesná výchova (6. až 9. roč.), Člověk a svět práce (6. a 7. roč.) a oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.)

Kreativita

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů, Český jazyk a literatura (1. až 3.roč.), Člověk a jeho svět (1. až 3.roč.), Umění a kultura (1. až 5. roč.) a Umění a kultura (6. až 9. roč.). Jeho cíle jsou realizovány také při projektovém a problémovém vyučování ve všech dalších vyučovacích předmětech.

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč.), Umění a kultura (2. -3. roč.) a oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.).

Mezilidské vztahy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (1. až 3.roč., 4.-5.roč.) a oblasti Člověk a společnost (9. roč.)

Komunikace

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český jazyk a literatura (1. až 3. a 6 až 7. roč.), Anglický jazyk (1. až 3. roč.), Německý jazyk (8.-9 roč.), Umění a kultura (2. a 3. roč.) Člověk a svět práce (8. a 9. roč.) a Tělesná výchova (6 až 9. roč.)

Kooperace a kompetice

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český jazyk a literatura (2. a 3. roč.), Umění a kultura (1. až 5. roč.), Člověk a svět práce (6. a 7. roč.) a Tělesná výchova (6. až 9. roč.). Dále je realizován při projektovém vyučování napříč všemi vzdělávacími oblastmi a v rámci pravidelných komunitních kruhů.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (1. až 3. roč.), Tělesná výchova (6. až 9. roč.) a do oblasti Člověk a společnost (6. roč.). Jeho cíle jsou realizovány také při problémovém a projektovém vyučování ve všech vzdělávacích oblastech.

Hodnoty, postoje, praktická etika

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český jazyk a literatura (4. a 5. roč.), Přírodopis (9. roč.), Umění a kultura (2. a 3. roč.) a Člověk a jeho svět (4. až 5. roč.), dále jsou jeho cíle realizovány při projektovém vyučování napříč všemi vzdělávacími oblastmi a v rámci pravidelných komunitních kruhů.

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), Výchova k občanství (6. – 9.ročník)

Občan, občanská společnost a stát

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí Člověk a společnost (8. roč.), Člověk a jeho svět 4.-5. roč.

Formy participace občanů v politickém životě

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. roč.) a do vyučovací oblasti Člověk a společnost (7.-9.. ročník)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Tematický okruh je integrován do vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět (4.-5roč.) a vyučovací oblasti Člověk a společnost (7. až 9. roč.)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

Tematický okruh je integrován do oblastí Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), Člověk a společnost (6. až 9. roč.) a do předmětů Český jazyk a literatura (7. až 9. roč.), Anglický jazyk (6. – 9. roč.), Německý jazyk (8.roč.) a Umění a kultura (4. a 5. roč.).

Objevujeme Evropu a svět

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí Člověk a jeho svět (4. – 5. roč.) a Člověk a společnost (8. a 9.roč.).

Jsme Evropané

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí umění a kultura 4.-5.Člověk a společnost (6. až 9 .roč.) a Umění a kultura (6. až 9. roč.).

Multikulturní výchova

Kulturní difference

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí Člověk a jeho svět (5. roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.), Umění a kultura (8. a 9. roč.) a Člověk a společnost (6. a 7. roč.).

Lidské vztahy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.) a do oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.)

Etnický původ

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.) a do oblasti Člověk a společnost (8. a 9. roč.).

Multikulturalita

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český jazyk a literatura (6. a 7. roč.), Umění a kultura (3. roč.), Anglický jazyk (4. a 5. roč.), Německý jazyk (7. - 9. roč.) a do oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.).

Princip sociálního smíru a solidarity

Tematický okruh je integrován do vyučovací oblasti Člověk a společnost (8. a 9. roč.). Člověk a jeho svět 4.-5.roč.

Environmentální výchova

Ekosystémy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4.roč.), Seminář z ekologie 6.-7. Roč, a do oblastí Člověk a společnost (6. a 7. roč.), a Člověk a příroda (9. roč.).

Základní podmínky života

Tematický okruh je integrován do vyučovacích oblastí Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), Člověk a společnost (6. a 7. roč.) a Člověk a příroda (8. a 9. roč.).

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (5. roč.), Člověk a svět práce (8. a 9. roč.), a Seminář z ekologie (6. a 7. roč.) a do oblastí Člověk a příroda (6. a 7. roč.)

Vztah člověka k prostředí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4.roč.), Umění a kultura (4. a 5. roč.) a do oblastí Člověk a společnost (8. a 9. roč.) a Člověk a příroda (9. roč.)

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český jazyk a literatura (6. a 7. roč.) a do oblastí Člověk a společnost (6. a 7. roč.) a Umění a kultura (4. a 5. roč.). Jeho cíle jsou realizovány také při tvorbě výstupů projektů ve všech vzdělávacích oblastech.

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Umění a kultura (4. a 5. roč.), Český jazyk a literatura (8. a 9. roč.) a do oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.).

Stavba mediálních sdělení

Tematický okruh je integrován do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura (4. – 5. Ročník, 8. a 9. roč.).

Vnímání autora mediálních sdělení

Tematický okruh je integrován do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura (8. a 9. roč.) a Umění a kultura (8. a 9. roč.), Informační a komunikační technologie 4.a5.roč

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Výchova k občanství (6. a 7. roč.) a Český jazyk a literatura (4. a 5. roč.).

Tvorba mediálního sdělení

Tematický okruh je integrován do vyučovací oblasti Člověk a společnost (6. a 7. roč.) a do vyučovacích předmětů Umění a kultura (6. až 9. roč.) a Český jazyk a literatura (4. – 5. R,8. a 9. roč.).

Práce v realizačním týmu

Tematický okruh je realizován formou projektů napříč všemi vyučovacími předměty.

Řízení a organizace výuky

Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník. Vyšší jednotkou je celá škola, kde vyučovací proces probíhá na principu vertikálního propojení ročníků. Třída je chápána jako intimní prostředí pro žáky, a to v míře, jakou podle věku potřebují.

Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků v ročníku a mezi ročníky, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciací a individualizace vyučovacího procesu.

Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé v ročnicích společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně připravují celoroční plán výuky, který je konkretizován do týdenních plánů. Připravují a realizují ročníkové i celoškolské projekty.

V rámci celé školy učitelé spolupracují na přípravě celoročního celoškolského projektu a promýšlejí vertikální propojení celé školy. Týmová setkání všech učitelů probíhají formou soustředění na počátku školního roku a několikrát v průběhu školního roku na pracovních poradách.

V práci učitelů jsou podporovány aktivity tzv. vzájemných hospitací, které mají vnést do pedagogického procesu tvořivý přístup a prvky sebereflexe.

Řízení a koordinace práce žáků

Jak již bylo zmíněno, základním plánovacím obdobím činnosti žáků je týden. V rámci každého týdne musejí být do aktivit žáků zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku.

Do výuky je častěji zařazována práce dětí ve skupinách. Práce ve skupinách má charakter kooperativního učení, projektového učení. V této části pracují žáci víceméně samostatně. Spolupráce, učení se jeden od druhého, zvyšuje efektivitu vzdělávání. Přínosem je vytváření různých skupin podle vzdělávacích potřeb žáka.

V rámci vybraných témat nebo projektů může být práce žáků plánována společně pro více ročníků (například pomocníci u „prvňáčků“, zpravodajové o dění ve vyšších ročnicích, případně společná práce na projektu, jehož výstupy jsou tvořeny výsledky dílčích úkolů, na kterých spolupracují žáci různých ročníků).

4. Učební plán

I. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předměty	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	Min. dotace	Z toho disp.	Celkem	součet za oblast
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	7 + 1	7+1	7+1	6+1	6+2	33	6	39	52+1
	Anglický jazyk	2	2	3	3	3	9	4	13	
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	4	4+1	4+1	4	4	20	2	22	24
Informační a komunikační tech.	Informační a komunikační technologie	0	0	0	1	1	1	1	2	
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2	2	2	3	3	12	0	12	12
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5	0	5	5
Umění a kultura	Umění a kultura	2	2	2	3	3	12	0	12	13
	Dramatická výchova	0	0	1	0	0	0	1	1	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2 + 1	2+1	2	10	2	12	12
	Celkem	21	23	25	25	25	102		119	119
	Disponibilní hodiny	3	4	4	3	2		16		

Rozšiřující předměty jsou zařazovány podle nabídky volitelných předmětů a podle možností školy. Jsou v učebním plánu značeny červeně.

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

II. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučované předměty	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.	Z toho dispon.	Povinné + dis.	Celkem	součet za oblast
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4 +1	4+1	3 + 2	4 + 1	5	15 + 5	20	33 +5
	Anglický jazyk	3	3	3	3	0	12	12	
	Německý jazyk	0	0	3	3		6	6	
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	4	4	4 + 1	3 + 2	3	15 + 3	18	15 + 3
Informační a komunikační tech.	Informační a komunikační technologie	1	1		1	3	1 + 2	3	1 + 2
Člověk a příroda	Fyzika	1+1	2	2	1+1	2	6 + 2	8	21 + 5
	Chemie	0	0	2	2	0	4	4	
	Přírodopis	1+1	2	2	1+1	2	6 + 2	8	
	Zeměpis	2	1	1 + 1	1	1	5 + 1	6	
	Seminář o ekologii – vol.		1			1	1	1	
	Seminář o regionu – vol.	1				1	1	1	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	1	1			0	2	2	10
	Tělesná výchova	2	2	2	2	0	8	8	
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	0	8	8	11
	Výchova k občanství		1	1	1	0	3	3	
Umění a kultura	Umění a kultura (Hv+Vv)	3	3	2	2	0	10	10	10
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1		4	4	4
	Celkem	29	29	32	32	18	104+ 18	122	122
Rozšiřující	Disponibilní hodiny	4	3	5	6	18			

Rozšiřující předměty jsou zařazovány podle nabídky volitelných předmětů a podle možností školy. Jsou v učebním plánu značeny červeně.

4.1 Poznámky k učebnímu plánu:

4.1.1 Spojování ročníků

Učební plán školního vzdělávacího programu vychází ze skutečnosti, že z důvodu nízkého počtu žáků v jednotlivých ročnících dochází velmi často k vytváření věkově různorodých skupin. Z toho důvodu spojujeme ročníky nejen na prvním stupni, ale velmi často tvoříme věkově různorodé skupiny i na druhém stupni, a to především v předmětech s výchovným zaměřením nebo v seminářích.

V tělesné výchově a v pracovních činnostech pak spojujeme dokonce 4 ročníky do jedné skupiny, neboť v těchto předmětech vyváříme skupinu dívek a skupinu chlapců. K tomuto rozhodnutí jsme byli nuceni přistoupit ze dvou důvodů:

- nízký počet žáků na druhém stupni
- snadnější sestavování rozvrhu hodin

4.1.2 Disponibilní hodiny

Disponibilní hodiny jsme použili většinou na posílení časové dotace jednotlivých vzdělávacích předmětů, což lze snadno zjistit z učebního plánu, kde jsou disponibilní hodiny vyznačeny červenou barvou. Kromě toho jsme zavedli dva nové volitelné semináře – seminář o regionu a seminář o ekologii.

Důvody:

Seminář o regionu – chceme, aby naši žáci dobře znali region, ve kterém žijí, jeho zajímavosti, zvláštnosti i to čím se odlišuje od ostatních.

Seminář o ekologii – téma ochrany životního prostředí je v současné době velmi aktuální a potřebné.

Anglický jazyk jsme zavedli již od 1. ročníku, druhý cizí jazyk – **německý** – vyučujeme od osmého ročníku. Výuka probíhá v jazykových učebnách a je zajištěna i po stránce personální.

Na prvním stupni byl ve třetím ročníku zaveden předmět **Dramatická výchova**, ve třetím a čtvrtém ročníku byla posílena časová dotace **tělesné výchovy**, neboť v těchto ročnících organizujeme plaveckou výuku.

Informatika – tento předmět máme již od 4. do 9. ročníku. Výuka je dobře zajištěna jak po stránce materiální – učebna informatiky se 17 vysoce výkonnými počítači, i po stránce personální. Jsou zde využity i výstupy z oblasti Člověk a svět práce – využití digitálních technologií.

Předmět speciálně pedagogické péče – pro žáky vyžadující zvláštní péči může být dle doporučení ŠPZ zřízen předmět speciálně pedagogické péče. Předmět bude vyučován speciálním pedagogem. Za pomoci speciálních metodických postupů budou žáci vyučováni v různých oblastech, potřebných pro praktický život.

4.1.3 Projektové vyučování

Zvláště na prvním stupni je velmi často realizováno projektové vyučování, kdy dochází k nenásilnému propojení několika předmětů.

5. Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)
- Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie)
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět)
- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
- Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce)

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny Charakteristikou vzdělávací oblasti, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena návaznost mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání.

5.1. Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována v povinných vyučovacích předmětech – český jazyk a literatura, anglický jazyk a německý jazyk. Všechny tyto vyučovacích předměty mají společné hlavní cíle – vybavit žáky dovednostmi, vytvořit jim nástroje vzdělávání pro všechny oblasti vzdělávání. Jazykové vzdělávání pojmáme jako cestu k rozvoji přesného a logického myšlení. Jazyk je především prostředkem pro sdělování myšlenek a pocitů. Je bezprostředně spojen s myšlením, je jedním z prostředků myšlení. Z tohoto pohledu k jazyku přistupujeme během vyučování. Chápeme jej v rovině kulturní, sociální a psychologické.

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: **Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy**. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Český jazyk a literatura
- Anglický jazyk
- Německý jazyk (*pouze na 2. stupni*)

Časová dotace

1. stupeň

		1.roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Dis.	celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	7+1	7+1	7+1	7+1	7	4	39
	Anglický jazyk	2	2	3	3	3	4	12

2. stupeň

		6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Dis.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4 +1	4+1	3 + 2	4 + 1	5	15 +5	20
	Anglický jazyk	3	3	3	3	0	12	12
	Německý jazyk	0	0	3	3	0	6	6

5.1.1. Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru český jazyk a literatura stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Výuka probíhá většinou ve kmenových třídách. Tam, kde je to vhodné, jsou žáci děleni do skupin. Některá témata, zejména z oblasti literatury, jsou realizována formou krátkodobých projektů, při nichž dochází k propojování žáků různých ročníků. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihoven, práce s knihou a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V **Komunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od

počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V **Literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet prostřednictvím Dramatické výchovy, která je v naší škole zařazena do 3. Ročníku jako samostatný předmět.

Kompetence k učení

- rozvíjet u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva,
- předkládat žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech,
- vést žáky k systematickému vedení a ukládání informací,
- vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování,
- seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
- vést žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení.

Kompetence komunikativní

- vést žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů,
- nabízet žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů,
- pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřovat slovní zásobu žáků,
- vést žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění.

Kompetence sociální a personální

- Vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy,
- vést žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.

Kompetence občanské

- seznámit žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlovat jim jeho význam,
- podporovat v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby.

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní,
- vést žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Na 1. stupni je naším prvořadým cílem vytvořit žákům vzdělávací nástroje – čtení a psaní. Přitom klademe důraz na čtení s porozuměním. Žáci, kteří nastupují do školy, se již dokážou česky dorozumět. Snažíme se proto tuto jejich dovednost dále rozvíjet, obohacovat jejich slovní zásobu a seznamovat je se spisovnou podobou českého jazyka. Výuku gramatiky chápeme nikoliv jako cíl, ale jako cestu, jak díky poznávání struktury jazyka rozvíjet komunikační dovednosti.

Na 2. stupni je naším hlavním cílem cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů.

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Z tématického okruhu Osobnostní rozvoj část „Rozvoj schopnosti poznávání“ (dovednosti pro učení a studium), z tématického okruhu Sociální rozvoj části „Komunikace“ a „Kooperace a kompetice“, z tématického okruhu Morální rozvoj část „Hodnoty, postoje, praktická etika“ (schopnost vyjádřit vlastní postoje).

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Z tématického okruhu Evropa a svět nás zajímá (rodinné příběhy, lidová slovesnost a zvyky tradice národů Evropy).

Multikulturní výchova

Tématický okruh Multikulturalita (specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky jiných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem).

Mediální výchova

Tématické okruhy Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality a Tvorba mediálního sdělení.

Vzdělávací obsah předmětu

1. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

- žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

- žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Učivo

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa,

blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

- žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

- žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo

- zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- tvarosloví – slovní druhy, tvary slov
- skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

- žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je

- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

- žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Učivo

- čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové
- mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse
- písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

- žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo

- zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický
- obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

- žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Učivo

- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- způsoby interpretace literárních a jiných děl
- základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Zařazení projektů:

Divadlo – 8.a 9.ročník

Kuchařka – 6. Ročník

Pohádky – 1.a 2.ročník

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 1. – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Skládá a rozkládá slova podle sluchu, poznává jednotlivá písmena ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj fonetického sluchu, sluchová analýza a syntéza, artikulační a dechová cvičení 	1.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj -rozvoj schopnosti poznávání
Rozlišuje písmo tiskací a psací. Skládá a čte všechny druhy slabik, slov.	<ul style="list-style-type: none"> Velká tiskací písmena – čtení a psaní. Nácvik jednoduchých slov. Hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací. 	1.	
Čte správně dlouhé a krátké samohlásky, správně odpovídá na kontrolní otázky, rozpozná členění textu. Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti, porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	<ul style="list-style-type: none"> Interpunkční znaménka, délka samohlásek, porozumění přečteným větám. Malá tiskací písmena – pouze čtená, slova se slabikami di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. Nadpis, článek, řádek, odstavec 	1.	OSV – sociální rozvoj: rozvíjí dovednosti dobré komunikace, vědomosti, formuje studijní dovednosti .
Naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy dramatizuje, recituje básničky, zná říkadla, rozpočítadla.	<ul style="list-style-type: none"> Poslech vyprávění, dramatizace, recitace. Prosba, poděkování, omluva, pozdrav, oslovení. 	1.	OSV – sociální rozvoj – pomáhá k utváření pozitivního vztahu k sobě samému i k druhým.
Uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení těla, držení psacího náčiní, píše čáry, oblouky, zátrhy, vlnovky. Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	<ul style="list-style-type: none"> Příprava na psaní, uvolňovací cviky. psaní hůlkového písma, prvků písmen, číslic. 	1.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace
Rozlišuje písmo psací a tiskací. Píše správné tvary písmen, spojuje písmena a slabiky, píše interpunkční znaménka	<ul style="list-style-type: none"> Písmo psací, psaní písmen a slov. 	1.	
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev. Dodržuje	<ul style="list-style-type: none"> Diktát slov a jednoduchých vět, velké počáteční písmeno u vlastních 	1.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 1. – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a krátké věty.	jmen a na začátku věty.		
Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru, tvoří krátké souvislé projevy, píše jednoduché věty	<ul style="list-style-type: none"> Plynule čte slova ve větách, správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slabice. 	2.	Osobnostní a sociální výchova - kooperace, navázání na myšlenku, odstoupení od nápadu
rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	<ul style="list-style-type: none"> základy literatury - poezie (pojmy: báseň, rým, sloka, přednes), próza (pojmy: pohádka, povídka, postava, děj, prostředí) 	2.	<u>Projekt Pohádky</u>
Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná.	<ul style="list-style-type: none"> slova nadřazená, podřazená, souřadná, souznačná a slova opačného významu. 	2.	
Řadí slova podle abecedy.	<ul style="list-style-type: none"> Abeceda 	2.	
Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	<ul style="list-style-type: none"> souvislý mluvený projev, význam slov 	2.	
Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	<ul style="list-style-type: none"> Věta jednoduchá a souvětí, spojky a jejich funkce, spojovací výrazy 	2.	
Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího ke skutečnosti a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky.	<ul style="list-style-type: none"> druhy vět podle postoje mluvčího výběr vhodných jazykových prostředků. Pořadí vět v textu. Pořádek slov ve větě. 	2.	
Odůvodňuje a píše správně: i,í/y,ý po tvrdých a měkkých souhláskách; slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě,mě; velká písmena na začátku věty.	<ul style="list-style-type: none"> znalost správného pravopisu dle očekávaného výstupu. Jména vlastní a obecná měkké a tvrdé 	2.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 1. – 3.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák:			
	<ul style="list-style-type: none"> souhlásky. Znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov.Psaní vlastních jmen. 		
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku.	<ul style="list-style-type: none"> reprodukce textu přednes básně nebo úryvku prózy 	3.	
Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.	<ul style="list-style-type: none"> ohebné a neohebné slovní druhy 	3.	
Vyjadřuje své pocity z přečteného textu. Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích, na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	<ul style="list-style-type: none"> líčení atmosféry příběhu 	3.	
Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	<ul style="list-style-type: none"> třídění slov, seznamování se s některými slovními druhy 	3.	
rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	<ul style="list-style-type: none"> základy literatury - poezie (pojmy: báseň, rým, sloka, přednes), próza (pojmy: pohádka, povídka, postava, děj, prostředí) 	3.	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	<ul style="list-style-type: none"> volná reprodukce textu dramatisace pohádky, povídky nebo básně 	3.	OSV – psychohygiena - podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny.
Pamětně zvládá vyjmenovaná slova, pozná slova příbuzná a získané vědomosti používá v praktických cvičeních.	<ul style="list-style-type: none"> Vyjmenovaná slova po b,l,m,p,s,v,z, slova příbuzná. Stavba slova – kořen, 	3.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 1. – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Odůvodňuje a píše správně: i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných a příbuzných slovech, píše velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	<p>předpona, přípona.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlastní názvy osob, míst, zemí, států apod. 		
Určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa a předložky	<ul style="list-style-type: none"> Pády podstatných jmen, rod a číslo. Slovesa-pojmenování děje, tvary sloves, časování. Určí mluvnické kategorie u sloves, naučí se skloňovat podstatná jména. 	3.	.
Procvičuje slovosled, vybírá vhodné slohové prostředky, je schopen využít jednoduchou osnovu. Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení, seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	<ul style="list-style-type: none"> Stylizace a kompozice, osnovu, nadpis, členění textu, vypravování, popis, formy společenského styku. 	3.	Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů. Přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 4.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	<ul style="list-style-type: none"> uvědomělé plynulé čtení přiměřeně náročných textů tiché čtení s porozuměním 	4.	
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání klíčových slov, pozorné vnímání podrobností a hledání jejich významu v celku 	4.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	<ul style="list-style-type: none"> orientace v textu 	4.	
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	<ul style="list-style-type: none"> vystižení jádra sdělení orientace v naučných textech přiměřených věku 	4.	
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla dialogu 	4.	
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	<ul style="list-style-type: none"> porovnávání názorů, tolerance řešení konfliktních situací 	4.	Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru.	<ul style="list-style-type: none"> členění vět, frázování, síla a barva hlasu 	4.	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	<ul style="list-style-type: none"> spisovná, hovorová a nespisovná mluva 	4.	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	<ul style="list-style-type: none"> spisovné tvary slov v psaném a mluveném projevu 	4.	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	<ul style="list-style-type: none"> orientace ve stavbě textu členění na odstavce 	4.	
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla sestavování osnovy členění příběhu 	4.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	<ul style="list-style-type: none"> význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, slova opačného a stejného významu 	4.	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	<ul style="list-style-type: none"> stavba slova 	4.	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu. Rozlišuje slova spisovná a nespisovná.	<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy a jejich třídění tvary slov mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen 	4.	
Vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	<ul style="list-style-type: none"> práce s větou interpunkce přímá řeč 	4.	
Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	<ul style="list-style-type: none"> výstavba věty, základní větné členy věta jednoduchá, souvětí smysluplné uspořádání vět jednoduchých do souvětí 	4.	
Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	<ul style="list-style-type: none"> rozmanité spojovací výrazy 	4.	
Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách. Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovaná slova práce se skupinami slov s y/ý uvnitř slov hledání a dotváření slov příbuzných 	4.	
Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	<ul style="list-style-type: none"> zážitkové čtení a naslouchání nalézání příčin věcí a porozumění jim 	4.	
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	<ul style="list-style-type: none"> tvořivé činnosti s literárním textem volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje vlastní tvorba na libovolné téma 	4.	
rozlišuje různé typy uměleckých textů.	<ul style="list-style-type: none"> druhy a žánry dětské literatury 	4.	

při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	<ul style="list-style-type: none"> • literární pojmy: • verš, rým 	4.	
projevuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy.	<ul style="list-style-type: none"> • psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace) 	4.	
pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat.	<ul style="list-style-type: none"> • herní dovednosti (vstup do role) • sociálně komunikační dovednosti dodržování pravidel hry 	4.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika
pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků.	<ul style="list-style-type: none"> • dramatická situace, příběh (řazení situací v časové následnosti) 	4.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura		Období: 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomělé plynulé čtení přiměřeně náročných textů • tiché čtení s porozuměním 	5.	
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledávání klíčových slov, pozorné vnímání podrobností a hledání jejich významu v celku 	5.	
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v textu 	5.	
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	<ul style="list-style-type: none"> • vystižení jádra sdělení • orientace v naučných textech přiměřených věku 	5.	
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla dialogu 	5.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	<ul style="list-style-type: none"> • porovnávání názorů, tolerance • řešení konfliktních situací 	5.	Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru.	<ul style="list-style-type: none"> • členění vět, frázování, síla a barva hlasu 	5.	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	<ul style="list-style-type: none"> • spisovná, hovorová a nespisovná mluva 	5.	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	<ul style="list-style-type: none"> • spisovné tvary slov v psaném a mluveném projevu 	5.	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	<ul style="list-style-type: none"> • orientace ve stavbě textu • členění na odstavce 	5.	
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla sestavování osnovy • členění příběhu 	5.	
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	<ul style="list-style-type: none"> • význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, slova opačného a stejného významu 	5.	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	<ul style="list-style-type: none"> • stavba slova 	5.	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy a jejich třídění • tvary slov • mluvnické kategorie sloves, podstatných jmen, přídavných jmen, zájmen a číslovek 	5.	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	<ul style="list-style-type: none"> • práce s větou • interpunkce • přímá řeč 	5.	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	<ul style="list-style-type: none"> • výstavba věty, základní větné členy • věta jednoduchá, 	5.	Mediální výchova – tvorba mediálních sdělení

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

	<p>souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • smysluplné uspořádání vět jednoduchých do souvětí 		
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	<ul style="list-style-type: none"> • rozmanité spojovací výrazy 	5.	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	<ul style="list-style-type: none"> • vyjmenovaná slova • práce se skupinami slov s y/ý uvnitř slov • hledání a dotváření slov příbuzných 	5.	
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	<ul style="list-style-type: none"> • shoda přísudku podmětem 	5.	
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové čtení a naslouchání • nalézání příčin věcí a porozumění jim 	5.	
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	<ul style="list-style-type: none"> • tvořivé činnosti s literárním textem • volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje • vlastní tvorba na libovolné téma 	5.	Mediální výchova – práce v realizačním týmu
rozlišuje různé typy uměleckých textů.	<ul style="list-style-type: none"> • druhy a žánry dětské literatury literatura umělecká a věcná • literatura v proměnách času • lidová slovesnost 	5.	
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	<ul style="list-style-type: none"> • literární pojmy: • přirovnávání, básnické výrazy, přenesené výrazy, zastaralé výrazy • verš, rým 	5.	
projevuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy.	<ul style="list-style-type: none"> • psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace) 	5.	
pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do	<ul style="list-style-type: none"> • herní dovednosti (vstup do role) sociálně 	5.	Osobnostní a sociální výchova –

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat.	komunikační dovednosti • dodržování pravidel hry		morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika
pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků. prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků.	• dramatická situace, příběh (řazení situací v časové následnosti)	5.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Jazyková výchova	
	Učivo	Roč.	Průřezová témata
Školní výstupy - žák v písemné i mluvené podobě za použití vhodných jazykových prostředků:			
Aplikuje zásady spisovné výslovnosti, rozlišuje útvary národního jazyka, zdůvodní jejich užití, samostatně pracuje s jazykovými příručkami	<ul style="list-style-type: none"> zvuková stránka jazyka – výslovnost, přízvuk, větná melodie rozvrstvení národního jazyka jazykověda jazykové příručky-SSČ,PČP,SMČ 	6.	MV – Fungování a vliv společnosti OSV – Sociální rozvoj, Komunikace
Rozlišuje a příklady dokládá zásady tvoření českých slov, zvládá rozbor stavby slova a slovotvorný rozbor. Objasní a aplikuje pravopis i,Y, pravopis předpon a předložek s, z, skupin bě bje, pě, vě, vje mě,mně	<ul style="list-style-type: none"> stavba slova a pravopis 	6.	
Třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci	<ul style="list-style-type: none"> tvarosloví druhy slov 	6.	
Určuje mluvnické kategorie podst. jmen, rozlišuje jejich druhy	<ul style="list-style-type: none"> podstatná jména – mluvnické kategorie, pomnožná, hromadná látková, abstraktní, konkrétní, obecná, vlastní 	6.	
Určuje druhy a mluvnické kategorie adjektiv, správně používá jejich skloňování, tvary a 2.a 3. stupeň,	<ul style="list-style-type: none"> přídavná jména - druhy, pravopis koncovek, tvoření tvarů, skloňování, stupňování 	6.	
Vyhledává zájmena v textu, určuje druhy, skloňuje	<ul style="list-style-type: none"> Zájmena – duhy, skloňování zájmen 	6.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

jednotlivé druhy a používá správné tvary ve vlastních projevech	(osobních, ten, náš, můj, tvůj, svůj)		
Rozeznává druhy číslovek, používá správně tvary číslovek základních	<ul style="list-style-type: none"> Číslovky –druhy, skloňování 	6.	
Užívá spisovných slovesných tvarů, určuje mluvnické kategorie	<ul style="list-style-type: none"> Slovesa – mluvnické kategorie (podmiňovací způsob, čas) 	6.	
Vyhledává a definuje základní a rozvíjející větné členy, vytváří grafické znázornění věty jednoduché, odlišuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje věty do souvětí vhodnými spojovacími výrazy, aplikuje poznatky o interpunkci v jednoduchých souvětích a zásady českého slovosledu	<ul style="list-style-type: none"> skladba základní větné členy, shoda rozvíjející větné členy věta jednoduchá a souvětí 	6.	OSV – Sociální rozvoj, Komunikace

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Komunikace a sloh	
Školní výstupy:	Učivo	Roč.	Průřezová témata
Žák se seznámí s vyplňováním jednoduchých tiskopisů, používá adekvátních jazykových prostředků, rozlišuje zprávu a oznámení	<ul style="list-style-type: none"> jednoduché formuláře vzkaz inzerát příhláška dotazník objednávka pozdávka zpráva a oznámení telefonní a elektronická komunikace 	6.	OSV – Sociální rozvoj, Komunikace, Mezilidské vztahy MV – Fungování a vliv médií ve společnosti, Stavba mediálního sdělení, Tvorba mediálního sdělení
Žák používá správnou stylizaci dopisu	<ul style="list-style-type: none"> dopis osobní, úřední 	6.	OSV – Sociální rozvoj, Komunikace, Mezilidské vztahy
Žák zpracuje jednoduchý popis	<ul style="list-style-type: none"> popis budovy popis místa popis osoby popis pracovního postupu popis děje 	6.	OSV – Osobnostní rozvoj, Kreativita
Žák formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu	<ul style="list-style-type: none"> výpisek výtah 	6.	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV – Rozvoj schopnosti poznávání
Žák utvoří osnovu z textu, reprodukuje vypravování a tvoří vlastní vypravování v písemné i mluvené podobě za použití	<ul style="list-style-type: none"> vypravování 	6.	OSV – Kreativita, Sebezpoznání a sebepojetí

vhodných jazykových prostředků			
Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Literatura	
Školní výstupy:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák definuje pojem literatura, rozlišuje lit. vědeckou, uměleckou, národní, světovou, chápe význam a funkce literárního díla.	<ul style="list-style-type: none"> literatura, literatura věcná, umělecká, literatura publicistická, literatura faktu funkce literatury 	6.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Hodnoty, postoje
Žák pracuje s literárním textem, rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je, uvede jejich významné představitele, přiřadí literární text k příslušnému žánru.	<ul style="list-style-type: none"> literární druhy: lyrika, epika, drama literární žánry: epické, lyrické, lyrickoepické, dramatické 	6.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Multikulturalita
Žák se orientuje v literárních pojmech, definuje je a analyzuje liter. jazykové prostředky v textu.	<ul style="list-style-type: none"> bajka, báje, epos, pověst, pohádka, lit. dobrodružná, humoristická lyrika milostná, přírodní, reflexivní, satirická, intimní, sloka, verš, rytmus, rým, téma tragédie, komedie, činohra, opera 	6.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Objevujeme Evropu a svět
Žák pracuje s literárním textem, uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk liter. díla.	<ul style="list-style-type: none"> kompozice lit. díla, motiv, téma, postava, místo a čas v lit. díle jazykové prostředky lit. díla, metafora, básnické přirovnání, personifikace 	6.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Kritické vnímání sdělení
Žák formuluje dojmy ze své četby, vyjádří názor na zhlédnuté divadelní nebo filmové představení, své názory umí odůvodnit, diskutuje se spolužáky.	<ul style="list-style-type: none"> metody rozvíjející čtenářskou gramotnost 	6.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Sebezpoznání
Žák vyhledává informace v knihovně a v dalších informačních zdrojích.	<ul style="list-style-type: none"> lidová slovesnost, kniha, knihtisk, knihovna 	6.	Evropa a svět nás zajímá Fungování a vliv společnosti
Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Jazyková výchova	

Školní výstupy - žák v písemné i mluvené podobě za použití vhodných jazykových prostředků:	Učivo	Roč.	Průřezová témata
určuje významy slov, vyzná se ve Slovníku spisovné češtiny, rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma a slova citově zabarvená, rozlišuje odborné názvy, dokáže vyhledat jejich význam, rozlišuje archaismy, historismy, neologismy	<ul style="list-style-type: none"> • Nauka o významu slov <ul style="list-style-type: none"> - význam slov - slova jednoznačná a mnohoznačná - slovní spojení - synonyma, antonyma, homonyma • citově zabarvená slova <ul style="list-style-type: none"> - odborné názvy • archaismy, historismy, neologismy 	7.	MV – Fungování a vliv společnosti
osvojí si definice, rozlišuje základní způsoby tvoření slov (odvozování, skládání, zkracování) a na základě naučeného sám vysvětluje, jak dané slovo vzniklo	<ul style="list-style-type: none"> • Nauka o tvoření slov <ul style="list-style-type: none"> - obohac. slov. zásoby - odvozování - skládání • zkracování 	7.	
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědmě jich používá ve vhodné komunikační situaci, rozlišuje konkrétní a abstraktní substantiva, určuje pomnožná, hromadná a látková substantiva, tvoří duálové tvary, určuje mluvnické kategorie a skloňuje adjektiva, rozlišuje a převádí slovesný rod, stupňuje příslovce	<ul style="list-style-type: none"> • Tvarosloví • jednotlivé slovní druhy 	7.	
rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího, rozlišuje větu jednočlennou, dvojjčlennou, větný ekvivalent, částečně ovládá interpunkci	<ul style="list-style-type: none"> • Skladba <ul style="list-style-type: none"> - výpověď a věta - jednočlenná, dvojjčlenná věta, větný ekvivalent - větné členy - shoda podmětu 	7.	Objevujeme Evropu a svět Lidské vztahy

jednoduché věty i souvětí, vyhledává větné členy a definuje je, tvoří grafy větné skladby, rozpozná větu hlavní a vedlejší a druhy vedlejších vět	s přísudkem <ul style="list-style-type: none"> • souvětí, větný graf, typy vedl. vět 		
vybaví si naučené, vysvětlí pravopisný jev a uvede správné zdůvodnění, seznámí se s psaním velkých písmen, výjimky hledá v PČP, samostatně pracuje s PČP, SSC a dalšími jazykovými příručkami	<ul style="list-style-type: none"> • Pravopis <ul style="list-style-type: none"> - procvičování i/y/í/ý - předpony s-, z-, vz- - psaní ě - velká písmena ve vl. jménech 	7.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Komunikace a sloh	
Žák utvoří osnovu z textu, realistické vypravování ze života, rozlišuje objektivní a subjektivní sdělení	Učivo	Roč.	Průřezová témata
výstižně popíše umělecký předmět s použitím básnických prostředků, odlišuje spisovný a nespisovný jazyk s ohledem ke komunikačnímu záměru,	Popis (předmětu, uměleckého díla, děje a prac. postupu, líčení)	7.	
vystihuje povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy, zvláštnosti, vyjadřuje se i pomocí rčení, rozlišuje char. vnitřní a vnější, rozlišuje fakta, názory a hodnocení	Charakteristika	7.	Multikulturalita Sebepoznání
zpracovává výtah z odborného textu, rozpozná v textu základní údaje, formuluje hlavní myšlenky textu	Práce s informacemi, výtah	7.	Kritické vnímání mediálních sdělení
formuluje ústní i písemnou žádost - žák umí sestavit životopis	Žádost, životopis	7.	Příprava na budoucí zaměstnání
dokáže vypravovat scény ze hry, filmu, ukázkou z knihy, svůj zážitek	Vypravování	7.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Literatura	
--	--	-------------------	--

komunikace			
Žák:		Ročník	Průřezová témata
rozumí termínům vypravěč, motiv, námět, v textu rozpozná a vyhledá slova spisovná a nespisovná, neologismy, historismy, archaismy, citově zabarvená slova, rozpozná a vyhledá základní figury a tropy (anafora, epifora, metafora, metonymie, personifikace)	Tematická a jazyková vrstva lit. díla	7.	
rozumí přečtenému textu a přiřadí ho k příslušnému žánru, vyhledá v textu charakteristické jazykové prostředky	Próza (povídka, novela, román, fantasy literatura, sci-fi, literatura faktu, publicistika)	7.	Mezilidské vztahy Etika
rozpozná metaforu a metonymii, rozumí termínům verš, rým, sloka, rozlišuje druhy rýmů, rozlišuje epiku a lyriku, definuje baladu, romanci, pozná jejich prvky	Poezie	7.	
definuje lit. žánry báje, pověst, epos, umí reprodukovat umělecký text, rozumí pojmům dialog, monolog, vyhledá v textu historismy, archaismy	Starověká literatura	7.	Multikulturalita Evropa a svět nás zajímá
definuje lit. žánry hrdinský epos, legenda, kronika, vyhledá v textu charakteristické jazykové prostředky	Středověká literatura	7.	Evropa a svět nás zajímá
rozpozná specifika doby renesance a humanismu, zná přední představitele	Renesance a humanismus	7.	Evropa a svět nás zajímá
rozpozná specifika doby baroka a klasicismu, zná přední představitele	Baroko a klasicismus	7.	Evropa a svět nás zajímá

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Jazyková výchova	
Školní výstupy - žák v písemné i mluvené podobě za použití vhodných jazykových prostředků:	Učivo	Roč.	Průřezová témata

rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, převádí text z nespisovné podoby do spisovné a naopak, seznámení se s ukázkami slovanských jazyků	Čeština jako jeden ze slovan. jazyků Útvary čes. jazyka	8.	Multikulturalita
rozlišuje příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby, zásady tvoření českých slov, vyhledává v textu slova cizího původu, porozumí jejich významu a nahrazuje je slovy domácími, ovládá slova přejatá v různých pádech	Nauka o tvoření slov - obohacování sl. zásoby - slova přejatá - pravopis přejatých slov	8.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci, ovládá pravopisné jevy a aplikuje nepravidelnosti ve skloňování podstatných jmen a správné tvary frekventovaných cizích jmen obecných i vlastních, definuje slovesný vid a ovládá tvoření vidových dvojic	Tvarosloví - slovní druhy - skloňování přejatých jmen - slovesný vid	8.	Objevujeme Evropu a svět
aplikuje pravopisná pravidla a ovládá využívání jazykových příruček	Pravopis - procvičování i/y/í/ý - předpony s-, z-, vz- - předložky s/se, z/ze - psaní ě	8.	
rozlišuje různé druhy souvětí, větu hlavní a vedlejší a druhy vedlejších vět, rozpoznává větné členy a vztahy mezi nimi, umí je definovat a adekvátně využívat v projevech, vyhledává v textu několikanás. vět. členy a určuje významový poměr mezi jednotlivými členy, určuje významový poměr mezi větami, doplňuje spojovací výrazy, používá	Skladba - věta jednoduchá - souvětí - druhy vedl. vět - význam. poměry mezi větami hlavními, mezi vedlejšími větami a větnými členy - souvětí souřadné a podřadné - čárky v souvětí	8.	Lidské vztahy

<p>souřadné spojky, vztažná zájmena a příslovce, rozlišuje souvětí souřadné a podřadné a souřadné vztahy mezi větami vedlejšími, využívá znalostí o významových poměrech mezi souřadně spojenými větami při komunikaci, vyhledává v textu věty vedlejší vložené do vět hlavních a zdůvodňuje interpunkci v souvětí</p>			
--	--	--	--

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Komunikace a sloh	
Žák:	Učivo	Roč.	Průřezová témata
rozpoznává jednotlivé funkční styly, nachází v textu typické znaky pro jednotlivé styly, využívá vhodné jazykové prostředky ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem	Funkční styly a slohové postupy a útvary	8.	Stavba mediálního sdělení, Tvorba mediálního sdělení
reprodukuje učební text z jiného předmětu a systematizuje poznatky, vybírá vhodné jazykové prostředky, využívá poznatky z různých oblastí vědění a vyjadřuje je vlastními slovy	Práce s informacemi - výtah, výklad, recenze	8.	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
rozpozná prvky charakteristiky vnější a vnitřní, popíše vlastními slovy postavu z literárního díla	Charakteristika literární postavy	8.	Lidské vztahy
zpracovává a zaznamenává osnovu textu, využívá subjektivně zabarvených jazyk. prostředků	Líčení	8.	
zpracovává úvahu na vhodné téma, vyjadřuje vlastní názory a postoje odpovídajícími stylistickými a jazykovými prostředky	Úvaha	8.	osobnostní a sociální výchova, morální rozvoj Lidské vztahy

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Literatura	
Žák:		Ročník	Průřezová témata
uvádí rysy a žánry literatury v období osvícenství, zná přední představitele (Voltaire)	Osvícenství	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
uvádí rysy a žánry literatury v období romantismu, zná přední představitele (Hugo, Puškin, Mácha, Erben)	Romantismus	8.	Evropa a svět nás zajímá
zhodnotí význam práce představitelů NO, zná hlavní představitele (Dobrovský, Jungmann, Palacký, Čelakovský, Tyl, Erben, Němcová)	Národní obrození	8.	
uvádí rysy a žánry literatury v období realismu, porovná českou a světovou lit. 19. stol., zná hlavní představitele (Dickens, Němcová, Havlíček Borovský, Neruda)	Realismus	8.	Evropa a svět nás zajímá
uvádí rysy a žánry literatury v období 19. a 20. stol., rozpozná rozdíl mezi klasickou a sociální baladou	Literatura na přelomu 19. a 20. stol.	8.	
vnímá literaturu jako zdroj poznání, zhodnotí obraz historie v literatuře, vnímá realitu a fikci v literatuře, vnímá jazykové prostředky v literatuře, porovnává českou a světovou literaturu, zná hlavní představitele (Remarque, Exupéry, Hašek, Čapek, Bass, Poláček)	Meziválečná literatura	8.	Mediální výchova – interpretace vztahu mediálního sdělení a reality Vnímání autora mediálního sdělení

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Jazyková výchova	
Školní výstupy - žák	Učivo	Roč.	Průřezová témata

v písemné i mluvené podobě za použití vhodných jazykových prostředků:			
má přehled o slovanských jazycích, seznámí se s vývojovými etapami jazyka a vnímá jejich kontinuitu a souvislost se společenským vývojem, rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Slovanské jazyky, vývoj čes. jazyka, útvary českého jazyka	9.	Evropa a svět nás zajímá
rozlišuje a příklad v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování sl. zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, orientuje se ve slovnících a adekvátně je používá, určuje věcné významy slov, pracuje s odborným textem	Slovní zásoba význam slova - význam slova, ustálená sl. spojení - obohacování sl. zásoby - synonyma, antonyma, homonyma - členění slovní zásoby	9.	
rozlišuje způsoby tvoření slov (odvozování, skládání, zkracování) a na základě naučeného sám vysvětluje, jak dané slovo vzniklo, dokáže slovo rozdělit na morfémy (předpona, přípona, koncovka)	Nauka o tvoření slov - stavba slova, způsoby tvoření slov	9.	OSV – kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci, rozeznává a vhodně používá neohebná slova, ovládá mluvnické kategorie sloves, přiřadí sloveso ke slovesné třídě a vzoru, vyhledá v textu přechodníky, upevňuje si znalosti pravopisných jevů	Tvarosloví - slovní druhy - slovesné třídy a vzory - přechodníky	9.	
proniká do logiky skladby českého jazyka, využívá znalostí o interpunkci ve větě jednoduché (vsuvce, oslovení, větě neúplné, samostatném vět. členu), dbá na ustálený pořádek	Skladba - druhy vět podle komunikač. fce - věta dvojčlenná, jednočl., větný ekvivalent - mluvnický zápor	9.	

slov, specifikuje významové poměry hlavních vět a větných členů, vytváří schéma stavby souvětí, rozlišuje druhy souvětí, druhy vět vedlejších	<ul style="list-style-type: none"> - větné členy - věta hlavní, vedlejší, řídicí, závislá - souvětí souřadné a podřadné - druhy vedlejších vět - významové poměry mezi vedl. větami a vět. členy - řeč přímá a nepřímá - čárka ve větě 		
upevňuje si již zvládnutý pravopis, aplikuje pravopisná pravidla a ovládá využívání jazykových příruček	Pravopis <ul style="list-style-type: none"> - velká písmena ve vlastních jménech 	9.	
používá správnou výslovnost hlásek a hláskových skupin, dbá na kladení správného přízvuku u slov a vět, porozumí významu větné melodie i tempa řeči a v projevech je aplikuje	Zvuková stránka jazyka <ul style="list-style-type: none"> - hlásky, slova, věty 	9.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Komunikace a sloh	
Žák:	Učivo	Roč.	Průřezová témata
v mluveném a psaném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních prostředků řeči	Funkční styly, slohové postupy a útvary		
rozdělí subjektivní a objektivní, využívá ve vlastních projevech adekvátních jazykových prostředků, orientuje se v druzích popisu a identifikuje jejich znaky	Popis <ul style="list-style-type: none"> - pracovního postupu - uměleckého díla - líčení Charakteristika	9.	Mediální výchova – stavba mediálního sdělení
člení text do odstavců podle osnovy, aplikuje vlastnosti a znaky vypravování, používá složitější fabulace, dbá na výběr vhodných a výstižných jazykových prostředků	Vypravování	9.	Mediální výchova – kritické čtení a vnímání sdělení, vnímání autora sdělení

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

vytváří osnovu a zpětně reprodukuje text, pracuje systematicky s odborným textem	Výklad	9.	Environmentální výchova
uplatňuje vlastní zkušenosti, názory a postoje	Úvaha	9.	osobnostní a sociální výchova, morální rozvoj Lidské vztahy
definuje a aplikuje vlastnosti daného slohového útvaru, využívá adekvátních jazykových prostředků i nonverbálních prostředků komunikace, zapojuje se do diskuze, řídí ji a využívá zásady komunikace a pravidel dialogu, formuluje otázky na dané téma	Projev mluvený a psaný - proslov, diskuze	9.	osobnostní a sociální výchova
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj, porovnává různé zdroje informací a zaujímá postoje ke sdělovanému obsahu	Publicistické útvary	9.	Mediální výchova – kritické čtení a vnímání sdělení, vnímání autora sdělení

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Literatura	
Žák:		Roč.	Průřezová témata
Charakterizuje významné literární žánry a jejich typy, využívá při rozboru díla základních literárních pojmů, orientuje se v základních literárních směrech a má přehled o významných představitelích (Orwell, Waltari, Styron...)	Světová literatura 2. poloviny 20. století	9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa s svět nás zajímá
Orientuje se ve vývoji české literatury v souvislosti s dějinami českého státu, rozumí souvislostem mezi literaturou a historií, zná hlavní představitele (J. Čapek, Hrubín, Seifert, Blatný, Zahradníček, Kainar, Lustig, Svěrák, Kryl, Žáček, Hrabal, Pavel, Viewegh, Legátová,	Česká literatura - Česká literatura 1945 – 1948 - Česká literatura – 1948 – pol. 50. let - Česká literatura druhé pol. 50. let – 60. léta - Česká literatura 70. a 80. let - Česká literatura po 1989	9.	Kritické čtení

Dousková, Šabach...), uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla, formuluje vlastní názory a uměl. dílo, formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení, porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování, vyhledává informace v knihovně i v dalších informačních zdrojích			
--	--	--	--

5.1.2. Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučován v prvním až devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa v různých situacích, ale i pro práci s počítačem, internetem, s informacemi atd. Proto klademe důraz na rozvoj komunikačních dovedností, kterým podřizujeme i výuku gramatické části vzdělávacího předmětu.

Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou. Žáci se SVPU mají vypracován individuální plán, podle kterého zvládají učivo, které jim jejich porucha umožní.

Ve vyučovacím předmětu anglický jazyk využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- Pochopit jazyk jako důležitý nástroj celoživotního vzdělávání
- Propojovat probraná témata a jazykové jevy
- Samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině

Kompetence k řešení problémů

- Řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- Nebát se mluvit anglicky s cizím člověkem
- Naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba

Kompetence komunikativní

- Porozumět otázkám a umět na ně správně reagovat
- Porozumět sdělení v anglickém jazyce v psané i mluvené podobě
- Využívat dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu

Kompetence sociální a personální

- V jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu
- Dodržovat v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování, adekvátního vyjadřování
- Spolupracovat v anglicky hovořící skupině na jednoduchém úkolu
- Pochopit jazyk jako prostředek historického a kulturního vývoje národa

Kompetence občanské

- Získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi
- Umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se zemí celého světa a České republiky
- Rozvíjet pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence pracovní

- Samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
- Využívat anglického jazyka k získávání různorodých informací z různých oblastí zdrojů

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova- Rozvoj schopnosti poznávání (1. – 3. Ročník)

***Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá
(6. – 9. Ročník)***

Multikulturní výchova - Multikulturalita (4 – 5. ročník)

1. stupeň

Cílem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzační frází, na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a na nich pak schopnost psát. Zejména v počátcích upřednostňujeme induktivní způsob výuky před výukou deduktivní. Neučíme tedy nejdříve poučky, ale ponecháváme žákům prostor, aby si z textů říkadel, jednoduchých básniček a podobně sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Gramatiku učíme teprve tehdy, když jsou příslušné pojmy zvládnuty v předmětu český jazyk a literatura (např. časování sloves).

2. stupeň

Na druhém stupni pracují žáci ve větší míře s autentickými texty, konverzují spolu anglicky ve větších celcích. V souvislosti s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí. Angličtinu používají při práci s internetem i v částech jiných vyučovacích předmětů

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova, přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- žák rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

- s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2.stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ

žák

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, , pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 1.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	<ul style="list-style-type: none"> • čísla 1-10 • slovní zásoba z tematických celků - rodina, barvy, hračky, oblečení, jídlo, zvířata • seznamování s kulturou – ve škole, doma • úvod do reálií – svátky Halloween, Christmas, Easter 	1.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace
rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na ně	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy a rozloučení, souhlas a nesouhlas, 	1.	
pochopí obsah jednoduché, pomalu a pečlivě vyslovené věty	<ul style="list-style-type: none"> • otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, 	1.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 1.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> jistoty • sloveso have got v oznamovací větě 		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 2.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba z tematických celků - rodina, barvy, čísla, části lidského těla, hračky, jídlo, oblečení, zvířata, dům • seznámení s kulturou – v domě, na zahradě • úvod do reálií Bonfire Night, Christmas at school 	2.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 2.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na ně	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy a rozloučení, souhlas a nesouhlas, 	2.	
pochopí obsah jednoduché, pomalu a pečlivě vyslovené věty	<ul style="list-style-type: none"> • otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, jistoty • osobní zájmena 	2.	
vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	<ul style="list-style-type: none"> • čísla (1-10), základní fonetické značky • slovní zásoba z tématických celků 	2.	
rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy a rozloučení, představování se, vyjádřit souhlas a nesouhlas, reakce na pokyny 	2.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	<ul style="list-style-type: none"> • čísla (1-20), základní fonetické značky • slovní zásoba z tématických celků – rodina, škola, hračky, ovoce, zelenina, 	3.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<p>dopravní prostředky, nábytek, oblečení, části lidského těla</p> <ul style="list-style-type: none"> • reálie – school, free time, hobbies 		
rozumí jednoduchým pokynům a větám, zvládá základní komunikační obraty a adekvátně na ně reaguje	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy a rozloučení, představování se, vyjádřit souhlas a nesouhlas, sdělení záliby, reakce na pokyny 	3.	
rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova, osvojuje si pomocí her, nápodobou a pamětným učením základní gramatické znalosti	<ul style="list-style-type: none"> • abeceda (spelling) • četba z autentických textů • psaní tematické slovní zásoby • používání slovníku s výslovností 	3.	
pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění, osvojuje si schopnost reálného hodnocení výsledků své práce	<ul style="list-style-type: none"> • otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, jistoty • osobní zájmena • předložky in, on, under 	3.	
<p>používá abecední slovník učebnice</p> <p>seznámení se členy</p> <p>používání předložek</p> <p>píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • abeceda, hláskování (jména) • členy - a / an • in, on, at, between, under, next to 	3.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 4.
---	------------------------------------	--	----------------------

Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	<ul style="list-style-type: none"> pořádek slov ve větě, synonyma, antonyma, kontext, popis místa, odlišnosti českého a anglického slovosledu četba autentického textu - volný překlad 	4.	Multikulturní výchova - multikulturalita
rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tématických celků četba autentického textu poslech a chápání slov v kontextu 	4.	
čte nahlas jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	<ul style="list-style-type: none"> četba textu z učebnice, fonetický zápis, vázání slov, znělost, neznělost (základní slovní zásoba) 	4.	
vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.	<ul style="list-style-type: none"> odvození významu slova z kontextu tvorba otázky a záporu porovnání zvyků a tradic v ČR a v anglicky mluvících zemích reálie - food, family, London, sports, animals 	4.	
reprodukuje ústně přiměřený text, jednoduchou konverzaci	<ul style="list-style-type: none"> vypravovat text, hrát hru 	4.	
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem	<ul style="list-style-type: none"> pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představení 	4.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 5.
---	--------------------------------	--	----------------------

Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	<ul style="list-style-type: none"> • pořádek slov ve větě, synonyma, antonyma, kontext, popis místa, • odlišnosti českého a anglického slovosledu • četba autentického textu - volný překlad 	5.	Multikulturní výchova - multikulturalita
rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba z tématických celků • četba autentického textu • poslech a sledování, práce s internetem, chápání slov v kontextu 	5.	
čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu z učebnice, fonetický zápis, vázání slov, znělost, neznělost (základní slovní zásoba) 	5.	
vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.	<ul style="list-style-type: none"> • odvození významu slova z kontextu • tvorba otázky a záporu • porovnání zvyků a tradic v ČR a v anglicky mluvících zemích • reálie – address, schools in the UK, sports, houses 	5.	
používá dvojjazyčný slovník.	<ul style="list-style-type: none"> • četba autentického textu, četba pohádek 	5.	
sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení, vyplní své základní údaje do formulářů.	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduchá sdělení, omluva, žádost, popis umístění, určení předmětu ve třídě • tvorba množného čísla podstatných jmen, přivlastňovací a ukazovací zájmena, určení polohy předmětů, • slovesa – to be, have got, can 	5.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Anglický jazyk		Období: 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace.	<ul style="list-style-type: none"> • vypravovat a zahrát pohádku, hrát hry ze slovní zásoby z tematických celků 	5.	
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu.	<ul style="list-style-type: none"> • tvoření slov, slova stejného a opačného významu, význam slov v kontextu • porovnávání smyslu textů • reprodukce čteného a slyšeného textu • projektový den – Den s anglickou knihou 	5.	
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představení • reakce na otázky, čas a směr, cesta 	5.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: 6.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a obsahu, umí porozumět mluvenému slovu, zvládne vytvořit otázku, osvojí si různé druhy pozdravů, představí sebe i svoji rodinu	<ul style="list-style-type: none"> • Použití sloves: <i>be, can, have got</i> • Pozdravy, zdvořilostní fráze • představení se • vyplnění osobního dotazníku • výslovnost: psaná podoba X výslovnost 	6.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
Rozumí obsahu textů i poslechovým cvičením v učebnici s tématem „Můj život“, správně pochopí otázku a odpoví na ni	<ul style="list-style-type: none"> • Přítomný čas prostý (kladná věta, otázka, zápor, krátká odpověď) • Otázky: yes/no questions, wh- questions • Příslovce času • řadové číslovky, datum, měsíce v roce • každodenní aktivity • výslovnost: fonetická abeceda, intonace yes/no questions 	6.	
Čte a rozumí psanému i mluvenému slovu s tématem „Zvířata kolem nás“, porozumí a rozhovoru a dokáže vést konverzaci na dané téma, zvládne dokončit jednoduchý příběh	<ul style="list-style-type: none"> • Přítomný čas průběhový (kladná věta, otázka, zápor, krátká odpověď) • Rozdíly použití přítomného času prostého a průběhového • Osobní zájmena (1. a 4. pád) • Výslovnost: slabičný přízvuk, rytmus • Psaní: dokončení příběhu 	6.	
Orientuje se v textu psaném v minulém čase prostém, odvodí význam sloves, mluví v jednoduchých větách o svých	<ul style="list-style-type: none"> • Minulý čas slovesa <i>be</i> • Minulý čas prostý • Pravidelná/nepravidelná slovesa 	6.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: 6.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
minulých prázdninách, porozumí mluvenému i psanému textu na téma „Historie dopravy“, dokáže napsat pohlednici z prázdnin	<ul style="list-style-type: none"> • Výslovnost: koncovka <i>-ed</i> pravidelných sloves • Britské svátky 		
Seznámí se s tématem „Jídlo“, dokáže porovnat stravování ve své zemi, v Británii a jinde ve světě, umí použít fráze důležité při nakupování, napíše svůj oblíbený recept	<ul style="list-style-type: none"> • Počítatelná a nepočítatelná podstatná jména • Použití: <i>some/any, a/an/the</i> • Vazba: <i>how much, how many</i> • Výrazy množství: <i>a little, a few</i> • Výslovnost: homonyma, větný přízvuk 	6.	
Rozumí zeměpisným názvům a přírodním jevům, dokáže sestavit předpověď počasí, porovná přírodní podmínky ve své zemi a v jiných částech světa, popíše svoji zemi v adekvátním rozsahu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Otázka s použitím how</i> • Přídavná jména a jejich stupňování • Použití vazby <i>as...as</i> (vyjádření stejné míry) • Výslovnost: přízvuk a rytmus, slabičný přízvuk, samohlásky 	6.	
písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty, zvládne konverzovat na dané téma	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjádření budoucnosti: <i>going to</i> • Příslovce a jejich tvoření z přídavných jmen • Sloveso <i>have</i> ve významu muset (<i>have + to + inf</i>) • Filmové žánry 	6.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 7.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata	
Porozumí mluvenému i psanému textu, dokáže reagovat v jednoduchých situacích, umí nahlas plynule a foneticky správně číst text přiměřené délky a obsahu	<ul style="list-style-type: none"> • Přítomný čas prostý/průběhový (kladná věta, otázka, zápor, krátká odpověď, příslovce) • Slovní zásoba k tématu „Každodenní angličtina ve třídě“ (seznámení, představení se) 	7.	osobnostní a sociální výchova	
Dokáže mluvit v přítomném a minulém čase a o sobě, svém každodenním životě, své rodině, bydlení, umí pracovat s textem (psaným i mluveným) a porozumět hlavním myšlenkám	<ul style="list-style-type: none"> • minulý čas BÝT • pravidelná a nepravidelná slovesa • Wh- otázka (kdo, co, kde, kdy, proč) • Pozvání • Co mám/nemám rád • Výslovnost: samohlásky (dlouhé, krátké, dvojhlásky) • Použití so/because 	7.		
Dokáže mluvit a napsat o své budoucnosti, plánech, umí předvídat budoucí vývoj ve světě, zvládne diskutovat v jednoduchých větách o budoucnosti vesmíru, cestování, pokroku	<ul style="list-style-type: none"> • budoucnost: will • budoucnost ve vesmíru • vlastní budoucnost a její předvídání • sluneční soustava • technický rozvoj • výslovnost: souhlásky, němé hlásky 	7.		
Dokáže číst a mluvit o různých místech světa a životě zde, umí diskutovat o přírodních nebezpečích a nebezpečných situacích v životě člověka, zvládne popsat obrázek a situaci	<ul style="list-style-type: none"> • minulý čas průběhový (kladná věta, otázka, zápor, krátká odpověď) • minulý čas prostý X minulý čas průběhový • popis obrázku, situace • výslovnost: znělé a neznělé souhlásky, intonace • použití but/however 	7.		Výchova k myšlení v globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá
Dokáže mluvit o Londýnu a jeho památkách, porozumí mluvenému slovu a daném městu, umí se orientovat ve městě a zvládne se zeptat i	<ul style="list-style-type: none"> • Londýn • New York • Určitý člen u zeměpisných názvů • Člen určitý/neurčitý • Somebody/anybody/everybody 	7.		Výchova k myšlení

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 7.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
poradit, kde se co nachází, osvojí si slovní zásobu týkající se života ve městě/na vesnici	<ul style="list-style-type: none"> • přivlastnění • Výslovnost: slovní přízvuk 		v evropských souvislostech
Porozumí psanému i mluvenému textu s tématem dobrodružství, dokáže vyjádřit různé zkušenosti lidí, osvojí si základní informace o významných postavách britských dějin	<ul style="list-style-type: none"> • Předpřítomný čas (kladná věta, otázka, zápor, krátká odpověď) • Použití ever, never, just, already, yet • Výraz <i>go and ... (go and get dressed, go and get a plaster...)</i> • Psaní: organizace textu, spojovací výrazy • Výslovnost: větný přízvuk 	7.	multikulturní výchova mediální výchova
Dokáže mluvit o každodenním životě, nemocech, umí zformulovat radu i žádost o radu/o pomoc, porozumí základním symbolům, co se smí a nesmí dělat, zvládne přečíst a porozumět textu delšího rozsahu, dokáže s ním pracovat	<ul style="list-style-type: none"> • Žádost o radu/pomoc, rada: použití should, shouldn't • Použití must, mustn't, don't have to • Frázová slovesa • Nemoci, zdraví • Výslovnost: intonace (oznamovací věta, yes/no questions, wh-questions) 	7.	Výchova k myšlení v globálních souvislostech osobnostní a sociální výchova

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 8. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
správně čte, orientuje se v textu psaném v přítomném i minulém čase, vyhodnotí informace, dokáže mluvit o dějích v minulosti	<ul style="list-style-type: none"> • přítomný čas • stavová slovesa • budoucí čas • výslovnost: větný přízvuk • minulý čas prostý/průběhový • vyjádření minulosti pomocí <i>used to</i> • použití <i>too/enough</i> • výslovnost: samohlásky (různá výslovnost stejně psaných dvojhlásek) 	8	Výchova k myšlení v evropských souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
Zvládá samostatný mluvený projev, dialog, poslechová cvičení	<ul style="list-style-type: none"> • Předpřítomný čas • Použití předpřítomného času a času minulého prostého • Použití <i>since/for</i> • Question tag • Výslovnost: question tags 	8.	
Vede konverzaci na téma zdraví, zdravý životní styl, lidské tělo a péče o něj, dokáže se zeptat na radu a sám poradit	<ul style="list-style-type: none"> • použití <i>should, might</i> • vztažné věty • vztažná zájmena • vyjádření souhlasu/nesouhlasu 	8.	
Správně foneticky čte neznámý text a dokáže převyprávět jeho obsah, umí vyjádřit svoje názory, domněnky, pocity, zvládne popsat scénu	<ul style="list-style-type: none"> • slovesné vazby: sloveso + -ing, sloveso + inf • použití vazby: <i>there's someone/something + -ing</i> • slovesa typu <i>see/hear + -ing</i> • přídavná jména končící: -ing, -ed 	8.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 8. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Pochopí text na téma životní prostředí a dokáže s ním pracovat, mluví o	<ul style="list-style-type: none"> • trpný rod – forma • trpný rod – různé časy • výslovnost: přičestní minulé • větný přízvuk: trpný rod, vyjádření obav 	8.	Výchova k myšlení v evropských souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
Mluví o sobě, rodinných vztazích, přátelích, pocitech, vede rozhovor na téma vztahy, orientuje se v textu na daném téma a pracuje s ním	<ul style="list-style-type: none"> • podmínkové věty: první podmínky • časové věty • frázová slovesa • vyjádření úmyslu • výslovnost: homonima 	8.	
Vede rozhovor na téma sport, sportovní vybavení, správně tvoří otázky a vede rozhovor na téma co má druhý rád, proč, orientuje se v textu a pracuje s ním	<ul style="list-style-type: none"> • Opakování slovesných časů: přítomný prostý/přítomný průběhový • Minulý čas prostý/průběhový • Předpřítomný čas/minulý prostý • Člen • Výslovnost: /ə/ 	9.	
Orientuje se v prostoru a čase, zvládne napsat přiměřeně dlouhý text na dané téma, dokáže mluvit o budoucnosti a o svých plánech do budoucnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjádření budoucnosti: -will, -going to, přítomný čas prostý/průběhový • Podmínkové věty 	9.	
samostatně napíše krátký text chápe kontext, děj v časové posloupnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Použití: <i>would</i> • Druhá podmínka • Použití: <i>so...that</i> • Zvratná zájmena 	9.	
vyjádří city, vyhledá a zpracuje informace, hovoří na téma média jejich role v našem životě, napíše o svém budoucím povolání	<ul style="list-style-type: none"> • Tvoření otázky • Gerundium • Frázová slovesa 	9.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk		Období: 8. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
dorozumí se v každodenních situacích, zvládá zdvořilostní obraty, vyjádří zájem, reaguje na slyšený text, mluví na téma nákupy, peníze, vede dialog	<ul style="list-style-type: none"> • Trpný rod • Modální slovesa v přítomném i minulém čase • předložky • Výslovnost: přičestí minulé 	9.	
vyžádá informaci, využije získané informace, reaguje na podněty, diskutuje o problému	<ul style="list-style-type: none"> • Nepřímá řeč • Nepřímá otázka • Slovesa: <i>say/tell</i> • Výslovnost: vázání slov 	9.	

5.1.3. Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Německý jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Německý jazyk je vyučován tak, aby logicky navazoval na výuku anglického a českého jazyka. Vyučovací předmět německý jazyk je realizován v 8. a 9. postupném ročníku a to vždy s tříhodinovou týdenní dotací. Je realizován v odborné učebně vybavené digitálním CD přehrávačem, ovládacím pultem a sluchátky.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu vedou k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Nabízet žákům aktivační metody, které je povedou k samostatné práci s dvojjazyčnými a výkladovými slovníky,
- vytvářet žákům dostatek komunikačních příležitostí pro používání německého jazyka.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k porovnávání stavby německého, anglického a českého jazyka, vyhledávání shod a odlišností,
- předkládat žákům konkrétní situace, k jejichž zvládnutí je nezbytné použití německého jazyka.

Kompetence komunikativní

- Nabízet žákům dostatek možností k porozumění německy vedenému rozhovoru a německy psaným jednoduchým textům,
- vést žáky k tomu, aby se nebáli používat i nedokonale zvládnutý cizí jazyk.

Kompetence sociální a personální

- Navozovat dostatek situací, které povedou k uvědomění si společných rysů lidí z různého jazykového prostředí,
- vytvářet situace, ve kterých si žáci budou uvědomovat potřebu vzájemného respektu a pomoci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.

Kompetence občanské

- Na příkladech z historie i současnosti vést žáky k tomu, aby se snažili vcítit do problémů minorit ve světě i u nás.

Kompetence pracovní

- Vést žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium.

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

2. stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

- žák
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

MLUVENÍ

žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Německý jazyk		Období: 8.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla výslovnosti a pravopisu 	8.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy • oslovení • představování • poděkování 	8.	
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje.	<ul style="list-style-type: none"> • otázky kladné, záporné, • odpověď kladná, záporná, pojmenování předmětů, ukazovací zájmena, přídavná jména • členy určité, neurčité 	8.	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku.	<ul style="list-style-type: none"> • přivlastňovací zájmena mein, dein, kein • přítomný čas • blízká budoucnost • vyhledávání neznámých slov z jednoduchého textu 	8.	
používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.		8.	
sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů.	<ul style="list-style-type: none"> • přídavná jména • číslovky základní do 1000 • Slovesa sein, haben 	8.	
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	<ul style="list-style-type: none"> • poslechová cvičení • vyprávění v přítomném času • základní stavba věty jednoduché 	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití zákl. gramatických struktur a vět.	<ul style="list-style-type: none"> • otázka a zápor • osobní zájmena • protiklady • 	8.	
zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované	<ul style="list-style-type: none"> • Slovní zásoba v celém období na téma Rodina, škola a já, • Vaření, nákupy, zvířata 	8.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Německý jazyk		Období: 8.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
informace.			

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Německý jazyk		Období: 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	<ul style="list-style-type: none"> změny pravopisu s ohledem na výslovnost čtení – procvičování zápis známého textu podle diktátu 	9.	
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	<ul style="list-style-type: none"> žádost telefonní rozhovor denní rozvrh dialog v přít. čase na každodenní téma 	9.	
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje.	<ul style="list-style-type: none"> pasivní znalost rozkazovacího způsobu porozumění jednoduchému návodu, receptu 	9.	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku.	<ul style="list-style-type: none"> přítomný čas sloves fahren, vazby ich mochte + sloveso časování slovesa konnen ostatní způsobová slovesa a jejich časování porozumění textu: minulý čas préteritum, perfektum, používání man 	9.	
používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	<ul style="list-style-type: none"> popis - práce se slovníkem rozšiřování slovní zásoby pomocí slovníku – vyhledávání 	9.	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Německý jazyk		Období: 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> • předložky se 3. a 4. pádem • 1., 3. a 4. pád podst. Jmen 		
sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů.	<ul style="list-style-type: none"> • názvy profesí a činností • časový rozvrh dne • životopis • osobní zájmena 	9.	Multikulturní výchova - multikulturalita
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	<ul style="list-style-type: none"> • Předložky se 3. pádem, • Předložky se 4. pádem • Předložky se 3. a 4. pádem 	9.	
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití zákl. gramatických struktur a vět.	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní zájmena po předložkách • Rozkazovací způsob • omluva, přání, pozvání, sjednání si schůzky 	9.	
zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	<ul style="list-style-type: none"> • konverzace s použitím přítomného i minulého času • konverzace s použitím jednotného i množného čísla podstatných jmen • vyhled. potřebné informace 	9.	

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací předmět **Matematika a její aplikace** je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu **Čísla a početní operace** na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh **Číslo a proměnná**, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou **Nestandardní aplikační úlohy a problémy**, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu

- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Časová dotace:

1. stupeň

	1.roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Dis.	celkem
Matematika a její aplikace	4	4+1	4+1	4	4	2	23

2. stupeň

	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.	Dis.	Pov.	celkem
Matematika a její aplikace	4 + 1	4 + 1	4 + 1	3 + 2	5	15	16

V předmětu Matematika a její aplikace budeme rozvíjet tyto klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- seznamovat s obecně užívanými matematickými termíny, symboly a znaky
- prostřednictvím vhodně volených zadání rozvíjet smysl osvojovaných postupů pro běžný život,
- vést žáky k samostatnému experimentování a porovnávání dosažených výsledků.

Kompetence k řešení problémů

- vést k tomu, aby žáci chápali význam kontroly dosažených výsledků,
- vést k uvědomování si, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- vést k tomu, aby hledali vlastní postup při řešení problémů,
- rozvíjet schopnost získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- rozšiřovat schopnost vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- rozvíjet schopnost rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- naučit sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- rozvíjet spolupráci při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,
- vést k tomu, aby při společné práci komunikovali způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- naučit dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů,
- naučit žáky stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Naučit žáky uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu,

Kompetence pracovní

- Naučit bezpečně používat rýsovací a další potřeby a udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- Vést k tomu, aby přistupovali kriticky k výsledkům, které dosáhli, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- Rozvíjet schopnost dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce.

Zařazená průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj, rozvoj schopnosti poznávání, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění (1.-3. ročník)

Osobnostní a sociální výchova – kreativita, formování studijních dovedností, rozvíjení vědomostí (1.-3.ročník)

Výchova demokratického občana – uvažování o problémech, v širších souvislostech (4.a5.ročník)

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti řešení problému a rozhodovacích dovedností – (6.a7.ročník)

Realizujeme formou smyslových her, problémových úloh a projektů

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

- žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy – 2. období

- žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

- žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy – 2. období

- žák vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Učivo

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

- žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy – 2. období

- žák narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce

- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu

Učivo

- **základní útvary v rovině** – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- **základní útvary v prostoru** – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině, osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

- žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

- žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Učivo

- **dělitelnost přirozených čísel** – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- **celá čísla** – čísla navzájem opačná, číselná osa

- **desetinná čísla, zlomky** – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- **poměr** – měřítko, úměra, trojčlenka
- **procenta** – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- **mocniny a odmocniny** – druhá mocnina a odmocnina
- **výrazy** – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- **rovnice** – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

- žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Učivo

- **závislosti a data** – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- **funkce** – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTOR

Očekávané výstupy

- žák zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí síť základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Učivo

- **rovinné útvary** – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímk v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)

- **metrické vlastnosti v rovině** – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- **prostorové útvary** – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- **konstrukční úlohy** – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

- žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Učivo

- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie
- logické a netradiční geometrické úlohy

Projekty:

Projekt M – Matematika 5.ročník

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	<ul style="list-style-type: none"> • manipulace s předměty • počítání prvků 	1.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • čtení a zápis čísel • vztahy větší, menší, rovno • znaménka $>$, $<$, $=$ 	1.	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.		2.	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.		3.	
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	<ul style="list-style-type: none"> • orientace na číselné ose • pojmy: před, za, hned 	1.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	<p>před, hned za, mezi</p> <ul style="list-style-type: none"> • sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu • sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku • určování stovek, desítek a jednotek 	2.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	<ul style="list-style-type: none"> • • • sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu přes 10 	1.	
	<ul style="list-style-type: none"> • sčítání a odčítání v oboru 0-20 s přechodem přes 10 • sčítání a odčítání v oboru 0-100 • násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 10) 	2.	
	<ul style="list-style-type: none"> • sčítání a odčítání v oboru 0-1000 • násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 8 a 9) 	3.	
<p>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.</p> <p>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.</p> <p>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací • slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací • slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací 	<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p>	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita.

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	<ul style="list-style-type: none"> určování času , převádění jednotek času 	3.	
popisuje jednoduché závislosti z praktického života.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy orientace a čtení matematických zápisů 	3.	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.	<ul style="list-style-type: none"> pohyb ve čtvercové síti, na číselné ose práce s údaji (jízdní řád, ceník) 	2. 3.	
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání určitých tvarů v okolí třídění předmětů podle tvaru rovinné útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník a kruh 	1.	
	<ul style="list-style-type: none"> tělesa - krychle, kvádr, koule 	2.	
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky.	<ul style="list-style-type: none"> bod, přímka, polopřímka a úsečka – měření v cm a mm 	2.	
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině.	<ul style="list-style-type: none"> modelování geom. útvarů podle zadání 	3.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení.	<ul style="list-style-type: none"> • principy asociativnosti a komutativnosti 	4.	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • sčítání a odčítání čísel do 1 000 000 • velká násobilka • písemné násobení dvojciferným a trojciferným činitelem • dělení jednociferným dělitelem, zkoušky • dělení se zbytkem v oboru přirozených čísel 	4.	Osobnostní a sociální výchova - kreativita
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování na 1000, 100, 10 • kontroly výpočtů 	4.	
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	<ul style="list-style-type: none"> • diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády 	4.	
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.	<ul style="list-style-type: none"> • délka úsečky, jednotky délky a jejich převody, obvod mnohoúhelníku, obrazce 	4.	
sestrojí rovnoběžky a kolmice.	<ul style="list-style-type: none"> • rovnoběžky, různoběžky, kolmice 	4.	
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování na 1000000, 100000, 10000, • kontroly výpočtů 	5.	
zná desetinné zlomky, vyvodí desetinné číslo, provádí početní operace s desetinnými čísly řádu desetin a setin	<ul style="list-style-type: none"> • desetinný zlomek – zápis, čtení, porovnávání • zlomky – jmenovatel, čítec, zlomková čára • vztah desetinný zlomek – desetinné číslo 	5.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>Umí zapsat část celku zlomkem, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem</p> <p>Rozumí znaku minus před záporným číslem, vyznačí záporné číslo na číselné ose</p>	<ul style="list-style-type: none"> desetinné číslo – čtení, zápis, porovnávání, orientace na číselné ose sčítání, odčítání desetinných čísel násobení a dělení desetinných čísel 10, 100 pamětné i písemné násobení desetinných čísel písemné dělení desetinných čísel jednociferným dělitelem znázornění části celku a jeho zápis zlomkem sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem vypočítá zlomek z celku přečte hodnoty záporného na číselné ose (např. teploty na teploměru) vyznačí záporné číslo na číselné ose 		
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> řešení jednoduchých a složených slovních úloh 	5.	
vyhledává, sbírá a třídí data.	<ul style="list-style-type: none"> práce s daty 	5.	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání čísel do milionu písemné násobení jednociferným až čtyřciferným číslem dělení dvojciferným číslem 	5.	
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a	<ul style="list-style-type: none"> práce s geometrickými útvary 	5.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
kružnici); užívá jednoduché konstrukce.	<ul style="list-style-type: none"> rýsování pravoúhlého, rovnoramenného a rovnostranného trojúhelníku 		
	<ul style="list-style-type: none"> rýsování rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku 	5.	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu.	<ul style="list-style-type: none"> obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku jednotky obsahu 	5.	
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy s netradičními postupy 	5.	<u>Projekt M5 – Matematika 5.ročník</u>

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
Počítá z paměti a písemně s přirozenými čísly, užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose, zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací, řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel, vyjadřuje část celku pomocí zlomku a desetinných čísel	<ul style="list-style-type: none"> přirozená čísla, jejich zápis v desítkové soustavě, zobrazení na číselné ose, porovnávání, zaokrouhlování, početní výkony s přirozenými čísly, slovní úlohy desetinné zlomky a desetinná čísla 	6.	
Používá s porozuměním geometrické pojmy bod, přímka, polopřímka, úsečka, rovina, čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník, koule, krychle, válec, hranol, odlišuje rovinné útvary od trojrozměrných těles.	<ul style="list-style-type: none"> Rozeznávání rovinných obrazců – čtverec, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, kruh Jednotky délky, jejich převody, obvod obrazce Jednotky obsahu, 	6.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
Ovládá základní převody jednotek a užívá vhodné jednotky. Uplatňuje základní dovednosti rýsování.	výpočet obsahu obrazce podle čtvercové sítě, obsah čtverce a obdélníka <ul style="list-style-type: none"> • Rozeznávání prostorových obrazců – krychle, kvádr, síť krychle a kvádrů • Slovní úlohy na obsahy obrazců • Konstrukce úsečky, rovnoběžky, kolmice, kružnice, kruhu, obdélníku, čtverce a pravoúhlého trojúhelníku 		
Užívá desetinná čísla ke kvantitativnímu vyjádření celek – část. Porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla. Počítá s desetinnými čísly.	<ul style="list-style-type: none"> • Pozice číslic v desetinném čísle, číselná osa, rozvinutý zápis desetinných čísel v desítkové soustavě • Porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel • Násobení a dělení des. čísel 10, 10, 1000 • Sčítání, odčítání, násobení a dělení desetinných čísel z paměti i písemně • Převádění jednotek délky, obsahu, vlastnosti poč. výkonů s des. čísly, řešení slovních úloh 	6.	
Chápe pojmy násobek a dělitel, prvočíslo, číslo složené, čísla sudá a lichá, společný dělitel, společný násobek, soudělnost, rozhoduje, zda je dané číslo násobkem určitého čísla a zda je dělitelné určitým číslem na základě znaků dělitelnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Násobek, dělitel 	6.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými	<ul style="list-style-type: none"> • Znaky dělitelnosti 	6.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
čísly. Určí nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele skupiny čísel.	<ul style="list-style-type: none"> Společný násobek, společný dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel Prvočíslo a číslo složené Číselné a logické řady 	6.	
Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů. Vytváří a čte diagramy.	<ul style="list-style-type: none"> Procházky po čtvercové síti, čtení z grafu, základní interpretace dat 	6.	
Používá s porozuměním pojmy bod, přímka, polopřímka, úsečka, rozlišuje mezi pojmy přímka, úsečka a umí je určit. Charakterizuje vzájemnou polohu 3 bodů a 2 přímek v rovině, rozumí pojům totožnost, kolmost, rovnoběžnost 2 přímek a využívá tyto vlastnosti při řešení úloh	<ul style="list-style-type: none"> Bod, přímka, polopřímka, úsečka 	6.	OSV-rozvoj schopnosti poznávání, řešení problémů
	<ul style="list-style-type: none"> Vzájemná poloha bodů, přímek v rovině 	6.	
Chápe pojem úhel dvou přímek Chápe pojem velikost úhlu, umí ji určit určit ve stupňové míře měřením a výpočtem. Rozlišuje úhel pravý, přímý, ostrý, tupý. Sčítá, odčítá úhly a jejich velikosti ve stupňové míře i graficky	<ul style="list-style-type: none"> Úhel Druhy úhlů 	6.	
Načrtne a sestrojí trojúhelník. Využívá potřebnou matematickou symboliku.	<ul style="list-style-type: none"> Vnitřní úhly v trojúhelníku a jejich součet Trojúhelníková nerovnost Trojúhelník obecný, rovnostranný, pravoúhlý, rovnoramenný 	6.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
<p>Chápe pojem shodnosti geometrických útvarů, rozpozná osově a středově souměrné útvary. Rozumí pojmům vzor – obraz, samodružný bod a samodružný útvar. Umí zobrazit v osově a středově souměrnosti přímku, bod, trojúhelník a kružnici. Umí sestrojít osu úsečky a úhlu, zná jejich vlastnosti Rozlišuje pojem rovina a prostor a vztahy mezi nimi (průměty tělesa, stěny tělesa, úhlopříčka) Zná vlastnosti rovnoběžníků</p>	<ul style="list-style-type: none"> shodnost osová a středová souměrnost osa úsečky a osa úhlu 	6.	
	<ul style="list-style-type: none"> rovnoběžníky 	6.	
<p>Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</p>	<ul style="list-style-type: none"> povrch kváдру a krychle, jednotky obsahu a jejich převody objem tělesa v krychlové síti, jednotky objemu m, dm, cm, mm, hl, dl, cl, ml objem krychle a kváдру 	6.	
<p>Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině</p>	<ul style="list-style-type: none"> stěnová a tělesová úhlopříčka tělesa složená z krychlí volné rovnoběžné promítání 	6.	
<p>Chápe zlomek jako část celku a umí ho zobrazit např. na čtverečkovaném papíru</p>	<ul style="list-style-type: none"> zlomek, desetinné číslo 	7.	
<p>Volí nejvhodnější způsob zápisu racionálních čísel, znázorní racionální číslo v obou formách na číselné ose</p>	<ul style="list-style-type: none"> převádí zlomek na desetinné číslo, 	7.	
<p>Upravuje zlomky krácením a rozšiřováním</p>	<ul style="list-style-type: none"> úpravy zlomků 	7.	
<p>Používá pojmy nepravý zlomek a smíšené číslo, společný jmenovatel, rovnost zlomků</p>	<ul style="list-style-type: none"> převrácené číslo, smíšené číslo 	7.	OSV-rozvoj schopnosti poznávání, řešení problémů
<p>Porovnává zlomky a uspořádá skupinu zlomků</p>	<ul style="list-style-type: none"> porovnávání zlomků 	7.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
Počítá se zlomky	<ul style="list-style-type: none"> operace se zlomky, složený zlomek 	7.	
Chápe pojem procento jako vyjádření setiny z určité části, používá symbol %, chápe souvislost mezi procentem a desetinným číslem	<ul style="list-style-type: none"> pojem procento 	7.	
Rozlišuje kladné a záporné hodnoty čísel, čísla opačná, řeší jednoduché problémy a modeluje konkrétní situace pomocí celých čísel	<ul style="list-style-type: none"> kladné a záporné číslo 	7.	
Rozumí pojmu absolutní hodnota čísla a umí ji určit	<ul style="list-style-type: none"> absolutní hodnota čísla 	7.	
Počítá s celými čísly, zpočátku za pomoci číselné osy	<ul style="list-style-type: none"> operace s celými čísly, číselná osa 	7.	
Rozumí pojmu racionální čísla, chápe, že je možné jedno racionální číslo vyjádřit nekonečně mnoha zlomky	<ul style="list-style-type: none"> racionální čísla 	7.	
Zapíše zlomek desetinným nebo periodickým číslem, provádí početní operace v oboru racionálních čísel	<ul style="list-style-type: none"> operace s racionálními čísly 	7.	
Porovnává libovolná racionální čísla	<ul style="list-style-type: none"> číselná osa 	7.	
Rozumí dělení celku na části v určitém poměru, chápe poměr, měřítko zmenšení/zvětšení. Pracuje s měřítky map a plánů. Užívá poměr ke kvantitativnímu vyjádření vztahu celek – část. Zapíše a upravím daný poměr. Změní a rozdělí základ v daném poměru, řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem.	<ul style="list-style-type: none"> poměr postupný a převrácený poměr 	7.	
Chápe úměru a rovnost, vypočítá neznámý člen úměry.	<ul style="list-style-type: none"> úměra 	7.	
Chápe trojčlenku a používá ji při řešení úloh z praktického života.	<ul style="list-style-type: none"> trojčlenka 	7.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
Prakticky používá pravoúhlou soustavu souřadnic, sestavuje grafy přímých a nepřímých úměrností.	<ul style="list-style-type: none"> • Přímá a nepřímá úměrnost 	7.	
Rozlišuje základní geometrické útvary a jejich charakteristické vlastnosti, určuje vrcholy, strany, úhly	<ul style="list-style-type: none"> • Rovinné útvary 	7.	
Chápe smysl vět o shodnosti trojúhelníků a používá je při řešení úloh. Chápe vlastnosti úhlopříček, výšek, těžnic, těžiště a užívá je při řešení úloh. Užívá v argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Věty o shodnosti trojúhelníků a jejich užití • Konstrukce trojúhelníků podle vět sss, sus, Ssu, usu, opakování osově a středové souměrnosti • Konstrukce os vnitřních úhlů, kružnice vepsaná trojúhelníku • Konstrukce os stran trojúhelníku a kružnice opsaná trojúhelníku • Výšky, těžnice, těžiště, střední příčky – konstrukce7. 	7.	
Rýsuje n-úhelníky	<ul style="list-style-type: none"> • N-úhelníky ((ne)pravidelné) – čtverec, obdélník, trojúhelník, rovnoběžník (kosočtverec, kosodélník), lichoběžník, deltoid, nekonvexní mnohoúhelníky 	7.	
Určuje obvody a obsahy n-úhelníků	<ul style="list-style-type: none"> • Obvod a obsah rovnoběžníku • Obsah trojúhelníku • Lichoběžník – vlastnosti lichoběžníků, druhy lichoběžníků, obvod a obsah lichoběžníku 	7.	
Rozlišuje pojem rovina a prostor, vztahy mezi nimi (průměty tělesa, stěny tělesa, úhlopříčka.	<ul style="list-style-type: none"> • Krychle, kvádr, kolmý hranol, hranol • Objem, povrch, síť hranolu 	7.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 6 – 7.
Vypočítá povrch tělesa, načrtne a sestrojí síť základních těles.			

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>Chápe alternativní vyjadřování části celku různými způsoby (procentem, desetinným číslem, zlomkem), vypočítá 50%, 25%, 20%, 10%, 5% bez přechodu přes 1%. Vypočítá 1% jako setinu celku. Vypočítá procentovou část (i větší než celek), je-li dán základ a počet procent. Vypočítá základ, je-li dána procentová část a počet procent. Vypočítá počet procent, je-li dán základ a procentová část. Řeší aplikační úlohy na procenta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Procento, promile • Procentová část • Základ • Počet procent • Procenta v praxi 	8.	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa nás zajímá</p>
<p>Provádím statistická šetření, vyhledává a třídí informace, vyhodnocuje a vyvozuje závěry.</p> <p>Umí určit aritmetický průměr, popř. medián, modus a rozumí jejich významu. Vytváří a čte diagramy</p> <p>Určí druhou a třetí mocninu libovolného čísla, rozumí pojmu druhá odmocnina a umí ji určit pomocí kalkulačky a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Statistický soubor • Statistická šetření • Jednotka, znak, četnost 	8.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>tabulek.</p> <p>Využívá jednotky obsahu a objemu při výpočtech.</p>			
<p>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.</p> <p>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aritmetický průměr, medián, modus • Různé druhy diagramů, histogram, standardní odchylka, rozptyl • Druhá a třetí mocnina • Odmocniny • Druhá odmocnina 	8.	
<p>Chápe pojem mocnina s přirozeným exponentem. Sčítá, odčítá, násobí, dělí a umocňuje mocniny s přirozeným exponentem. Umí pracovat s číselným výrazem. Sestaví jednoduchý výraz s proměnnou a určí hodnotu výrazu pro danou proměnnou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mocniny s přirozeným mocnitelem, operace s mocninami s přirozeným mocnitelem a jejich vlastnosti 	8.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti • Zápis čísla v desítkové soustavě ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde a je menší než 10 	8.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný výraz • Hodnota číselného výrazu • Proměnná, výrazy s proměnnou a dosazování do výrazu 	8.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Na konkrétních mnohočlenech s jednou proměnnou aplikuje pojmy člen, koeficient, stupeň mnohočlenu, hodnota mnohočlenu.	<ul style="list-style-type: none"> mnohočleny 	8.	
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných.	<ul style="list-style-type: none"> Zápis slovního textu pomocí výrazů 	8.	
Sčítá, odčítá a násobí mnohočleny. Dělí mnohočlen jednočlenem.	<ul style="list-style-type: none"> Početní operace s mnohočleny Celistvý výraz 	8.	
Umí umocnit a rozložit dvojčleny $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$ Rozloží mnohočlen na součin vytýkáním nebo pomocí vzorců	<ul style="list-style-type: none"> Vzorce pro rozklad dvojčlenů 	8.	
Počítá s lomenými výrazy a používá dovednosti získané při práci se zlomky. Chápe vztah a zápis rovnosti, porušení rovnosti, vlastnosti rovnosti, význam zkoušky.	<ul style="list-style-type: none"> Lomené výrazy Rovnost, rovnice 	8. 8.	
Využívá ekvivalentní úpravy při řešení rovnic. Vyjadřuje neznámou ze vzorce. Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnice.	<ul style="list-style-type: none"> Ekvivalentní úpravy 	8.	
Chápe vztahy mezi stranami v pravoúhlém trojúhelníku a používá je při řešení úloh.	<ul style="list-style-type: none"> Pythagorova věta 	8.	
Zná pojmy kruh, půlkruh, výseč, úseč, kružnice, poloměr, průměr, tečna, sečna. Zná pojmy soustředné kružnice, mezikruží a umí je rýsovat	<ul style="list-style-type: none"> Kruh, kružnice 	8.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Chápe polohové vztahy přímka – kružnice a dvou kružnic	<ul style="list-style-type: none"> Vzájemná poloha přímky a kružnice Vzájemná poloha dvou kružnic 	8.	
Vypočítá délku kružnice a obsah kruhu, zná číslo π	<ul style="list-style-type: none"> Délka kružnice, obsah kruhu Ludolfovo číslo 	8.	
Charakterizuje útvary pomocí množin bodů dané vlastnosti.	<ul style="list-style-type: none"> Množiny bodů dané vlastnosti Základní pravidla přesného rýsování 	8.	
Využívá poznatky o Thaletově kružnici při konstrukčních úlohách.	<ul style="list-style-type: none"> Základní konstrukční úlohy: trojúhelníky rovnoběžníky lichoběžníky čtyřúhelníky 	8.	
Využívá množiny bodů dané vlastnosti k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh.	<ul style="list-style-type: none"> Rozbor, popis konstrukce, konstrukce, diskuze 	8.	
Řeší soustavy lineárních rovnic metodou sčítací a dosazovací, chápe, že řešením je uspořádaná dvojice. Umí převést řešení soustavy rovnic na řešení jedné lineární rovnice. Ve vhodných případech užívá grafické řešení. Používá soustavy rovnic k řešení slovních úloh.	<ul style="list-style-type: none"> Soustavy lineárních rovnic 	9.	
Upravuje lomené výrazy, určuje podmínky, za kterých má výraz smysl. Krátí, rozšiřuje a provádí početní operace s výrazy.	<ul style="list-style-type: none"> Lomené výrazy 	9.	
Převede rovnici s neznámou ve jmenovateli na rovnici lineární. Používá rovnici k řešení slov. úloh.	<ul style="list-style-type: none"> Rovnice s neznámou ve jmenovateli. 	9.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Používá soustavu souřadnic k řešení úloh.	<ul style="list-style-type: none"> Funkce – soustavy souřadnic 	9.	
Chápe funkce jako závislost proměnných. Chápe vztah proměnné a závisle proměnné. Rozpozná, zda závislost mezi dvěma veličinami je funkcí. Určí definiční obor funkce, pro daný prvek definičního oboru určí hodnotu funkce. Určuje vlastnosti funkce (rostoucí, klesající, konstantní), vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	<ul style="list-style-type: none"> Funkce jako závislost Definiční obor a obor hodnot funkce Vlastnosti funkce 	9.	
Rozpozná a používá pro řešení úloh lineární funkci (přímou úměrnost).	<ul style="list-style-type: none"> Přímá a nepřímá úměrnost 	9.	
Rozpozná a používá pro řešení úloh lineární lomenou funkci (nepřímou úměrnost)	<ul style="list-style-type: none"> Lineární funkce 	9.	
Sestrojí graf fCE zadané tabulkou.	<ul style="list-style-type: none"> Kvadratická funkce tvaru $y = ax^2$ 	9.	
Chápe pojem orientovaný úhel a vel. tohoto úhlu v obloukové míře.	<ul style="list-style-type: none"> Orientovaný úhel, velikost úhlu v míře obloukové jednotkové kružnice 	9.	
Rozumí využití podobnosti pravoúhlých trojúhelníků k zavedení funkce sinus, kosinus, tangens, kotangens	<ul style="list-style-type: none"> Trigonometrie pravoúhlého trojúhelníku Funkce sinus, kosinus, tangens, kotangens a jejich vlastnosti 	9.	
Využívá vlast. goniometrických funkcí pravoúhlého trojúhelníku při řešení úloh z praxe.	<ul style="list-style-type: none"> Vztahy mezi goniometrickými funkcemi 	9.	
Chápe pojmy peníze, inflace, jednoduché a složené úrokování, úrok, daň, apod. a řeší s nimi úlohy.	<ul style="list-style-type: none"> Finanční matematika – jednoduché a složené úrokování 	9.	

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika a její aplikace		Období: 8 – 9.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: Rozeznává tělesa podle sítí a plášťů. Rozumí nárysu, půdorysu těles, znázorní tělesa ve volném rovnoběžném promítání.	<ul style="list-style-type: none"> • Tělesa – válec, jehlan, kužel, koule • Zobrazovací metody • Osový řez 	9.	
Počítá povrchy a objemy těles, rozlišuje rotační tělesa a chápe, jak vznikají.	<ul style="list-style-type: none"> • Povrchy a objemy těles 	9.	
Vypočítá povrch a objem koule	<ul style="list-style-type: none"> • Povrch a objem koule. 	9.	
Rozlišuje shodné a podobné trojúhelníky a své tvrzení umí zdůvodnit užitím vět o shodnosti a podobnosti geometrických útvarů.	<ul style="list-style-type: none"> • Podobnost trojúhelníků 	9.	
Věnuje pozornost kultuře graf. projevu. Umí užívat různé druhy čar a kótování. Rozlišuje nárys, půdorys, bokorys a umí je narýsovat. Používá různé zobraz. metody (např. perspektivu, volné rovnoběžné promítání).	<ul style="list-style-type: none"> • Základy rýsování. 	9.	

5.3 Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací předmět Informační a komunikační technologie umožňuje žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a

informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivity své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Časová dotace:

1. stupeň

				4.	5.	Dis.	celkem
Informační a komunikační technologie	0	0	0	1	1	1	2

2. stupeň

	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Dis.	Povinné	celkem
Informační a komunikační technologie	1	1		1	2	1	3

Kompetence k učení

- Vést k osvojení si obecně užívaných termínů, symbolů a znaků (klávesnice, HW, SW apod.)

- prostřednictvím vhodně volených zadání naučit poznávat možnosti světa počítačů a internetu
- naučit v týmu i samostatně vytvářet zadané výstupy

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjet schopnost hledat vlastní postup při práci s daným SW
- naučit vyhledávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle

Kompetence komunikativní

- Vést k porozumění základním počítačovým programům – word, excel, power point apod.
- Naučit spolupracovat při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině
- při společné práci rozvíjet komunikaci způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Vést žáky k tomu, aby si samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů uvědomovali, pocit sebeuspokojení a sebeúcty,
- Seznamovat s pravidly pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je

Kompetence občanské

- Rozvíjet to, aby si uvědomovali si své školní povinnosti a byli zodpovědní za svou domácí přípravu
- Rozvíjet schopnost pochopit výhody dodržování pravidel práce s PC – ochrana osobních dat, ochrana počítače, ochrana před zneužitím cizí osobou

Kompetence pracovní

- Naučit žáky bezpečně používat multimediální techniku a udržovat ji v pořádku, tak aby byla zajištěna její funkčnost,
- Vést žáky ke kritickému přístupu k vlastním výsledkům, které dosáhl, naučit je stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- Seznamovat s dodržováním pravidel hygieny a bezpečnosti práce

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – komunikace (4. – 7. roč)

Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení (4. – 5. ročník)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

- žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie

- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením a zneužitím

Učivo

- základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce
- struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- operační systémy a jejich základní funkce
- seznámení s formáty souborů (doc, gif)
- multimediální využití počítače
- Jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech a HW a SW
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

- žák při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo

- společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
- základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)
- metody a nástroje vyhledávání informací
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

- žák pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Učivo

- základní funkce textového a grafického editoru

2. stupeň

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

- žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Učivo

- vývojové trendy informačních technologií
- hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování
- internet

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

- žák ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací

- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace textové, grafické a multimediální formě

Učivo

- počítačová grafika, rastrové a vektorové programy
- tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce
- prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimedia)
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika
- jiné možnosti práce s PC – grafické SW, úpravy fotografií, natáčení a střih filmu apod.
- základy programování

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Očekávané výstupy

- žák ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
- pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava
- ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
- dodržuje základní bezpečnostní a hygienická pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony
- digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování
- počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)
- mobilní služby – operátoři, tarify

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 4 – 5.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: Umí zapnout a vypnout počítač, ovládá klávesnici a zná klik a dvojklik	<ul style="list-style-type: none"> • základní funkce počítače • práce s myší a klávesnicí • orientace na klávesnici • ikony na ploše, titulní lišta 	4.	Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopnosti poznávání.
Umí pracovat s jednoduchými výukovými programy – vloží CD, ovládá výukový program	<ul style="list-style-type: none"> • výukové programy • e-learningové služby 	4..	

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Umí napsat a upravit text, při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejbližší periferie.	<ul style="list-style-type: none"> • napsání a uložení textu, vytisknutí textu • tvorba složek a souborů • ovládání počítače, popis součástí • nástroj malování • práce s obrázkem, jejich úprava • tisk a ukládání dokumentů na lokální disk i na externí média 	4.	Výchova demokratického občana Mediální výchova
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných zařízení.	<ul style="list-style-type: none"> • výukové programy a jednoduché počítačové hry 	4.	Mediální výchova
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích.	<ul style="list-style-type: none"> • práce s informací, její vyhledávání, třídění, úprava 	5.	Mediální výchova
respektuje pravidla bezpečné práce s HW i SW a postupuje poučeně v případě jejich závad.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla práce s PC, • virové nebezpečí 	5.	
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím. Pracuje s textem	<ul style="list-style-type: none"> • souborová struktura počítače, práce se souborem a složkou, • druhy souborů • ukládání a sdílení souborů • jiné možnosti ukládání souborů, • kopírování a mazání souborů a složek • jednoduché úpravy v textovém editoru, barva, velikost a styl písma, přesouvání a označování textu • tvorba odstavců v textu 	5.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět
při vyhledávání na internetu používá jednoduché a vhodné cesty.	<ul style="list-style-type: none"> • ovládání internetového prohlížeče, • nejznámější vyhledávací portály 	5.	Mediální výchova

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> stahování dat a obrázků z internetu 		

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 6 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení.	<ul style="list-style-type: none"> práce s vybranými sociálními sítěmi, chat bezpečnost na sociálních sítích zřízení a údržba emailové adresy na veřejném serveru, odesílání a příjem emailu zřízení školní emailové adresy – orientace v prostředí Office365 	6.	Mediální výchova
vyhledává, sbírá a třídí data.	<ul style="list-style-type: none"> práce s daty 	6.	Osobnostní a sociální výchova
Ovládá práci s textovými, tabulkovými editory, ovládá práci s obrázkem v textovém a grafickém editoru. Pracuje s informacemi	<ul style="list-style-type: none"> orientace v programu Word - textové pole, tabulky, grafy, symboly psaní a mazání textu, kopírování textu z internetu, citace 	6.	Multikulturní výchova – lidské vztahy, etnický původ

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 6 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
v souladu se zákony o duševním vlastnictví	<ul style="list-style-type: none"> • práce s programem power – point • tvorba základní prezentace • motivy, styl, barva • přechody, časování, animace • vložení obrázku, tabulky a grafu do prezentace • spuštění prezentace 	6.	
Uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	<ul style="list-style-type: none"> • práce v Office 365 • aplikace Teams (základy videohovoru), OneNote 	7.	
Pracuje s tabulkovým editorem, vytvoří jednoduchou tabulku, využije základní početní operace, vytvoří graf	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba referátů, typografická pravidla • tvorba životopisu • výuka psaní všemi deseti 	7.	
Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	<ul style="list-style-type: none"> • práce s MS Excel • operace s buňkami, popis prostředí • tvorba a úprava tabulek • tvorba grafu, jejich úprava a popis • listy a práce s listy 	7.	
Pracuje s tabulkovým editorem, formátuje tabulku, využije základní početní operace, vytvoří graf	<ul style="list-style-type: none"> • ukládání oblíbených stránek do záložek • hledání v historii • nástrahy a rizika komunikace na internetu, kyberšikana 	7.	
	<ul style="list-style-type: none"> • export textového dokumentu do pdf • symboly a rovnice, 3D modely v MS Word • práce v tabulkovém editoru, formátování 	9.	

Oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informační a komunikační technologie		Období: 6 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Sdílí dokumenty, ukládá na webové úložiště	tabulky za využití základních početních operací, grafy		
	<ul style="list-style-type: none"> práce s více otevřenými dokumenty 	9.	
	<ul style="list-style-type: none"> sdílené dokumenty, Google disk, Office365, OneNote, Teams 	9.	
Dokáže vytvořit jednoduché video	<ul style="list-style-type: none"> tvorba jednoduchého videa, střih a efekty, titulky finalizace videa 	9.	

5.4 Člověk a jeho svět

5.4.1 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci i jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko

do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do *pěti tematických okruhů*. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu¹.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na ~~dopravní výchovu~~, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu ~~tolerance~~, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejnámějších událostí v

rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, ~~bezproblémové~~ a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního
- uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Tematické okruhy:

- Člověk a příroda
- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody

- Člověk a jeho zdraví

Časová dotace:

	1.roč.	2.roč	3.roč	4.roč	5.roč	celkem
Člověk a jeho svět	2	2	2	3	3	12

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení,
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci,
- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků,
- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok,
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti,
- ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vést je k jejich ověřování a srovnávání,
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problému.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjet u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události,
- seznámit žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody),
- vést žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

- Vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů v oblasti výstupů vlastivědného a přírodovědného charakteru,
- předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování,
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

- Na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí,

- vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémů,
- ukázat žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku.

Kompetence pracovní

- Seznámit žáky s vlastnostmi některých materiálů,
- poukázat na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vést žáky k jejich eliminaci,
- naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup

Zařazená průřezová témata

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova**, okruhu Osobnostní rozvoj jsou to části „Rozvoj schopností poznávání“, „Sebepoznání a sebepojetí“, „Seberegulace a sebeorganizace“, „Psychohygiena“. Z tématického okruhu Sociální rozvoj jsou to části „Poznávání lidí“, „Mezilidské vztahy“ a z tématického okruhu Morální rozvoj část „Řešení problémů a rozhodovací dovednosti“.

Z průřezového tématu **Výchova demokratického občana** je to okruh „Občanská společnost a škola“.

Z průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** tématický okruh „Evropa a svět nás zajímá“.

Z průřezového tématu **Multikulturní výchova** okruhy „Kulturní diference“, „Lidské vztahy“.

Z průřezového tématu **Environmentální výchova** okruhy „Ekosystémy“, „Základní podmínky života“.

Takto pojatý předmět vyžaduje i velkou škálu forem realizace. Často začleňujeme krátkodobé projekty. Při pobytech ve zdravotně příznivém prostředí využíváme možností, které nabízí okolní terén a zařazujeme krátkodobé (týdenní) kurzy. Člověk a jeho svět však samozřejmě realizujeme také prostřednictvím dlouhodobých (celoročních) ročníkových, nebo celoškolských projektů.

Jednotlivé části vyučovacího předmětu se snažíme během dne (týdne) vhodně propojovat.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

- žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Očekávané výstupy – 2. období

- žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli

- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR
- Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

- žák rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Očekávané výstupy – 2. období

- žák vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí při a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne zlepšení životního prostředí obce

Učivo

- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“

- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, – ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky
- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

- žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy – 2. období

- žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

- žák pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy – 2. období

- žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období
- rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

- žák uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

- žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví, orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání
- potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před
- infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí
- a úrazů, první pomoc, při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské
- vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí – krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém
- Využití projektů a výukových materiálů, vytvořených v rámci projektu EU
  - Zvířata kolem nás
  - Rok a roční období
  - Naučná stezka Krátká
  - Dopravní výchova

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 1 – 3.	
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata	
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	<ul style="list-style-type: none"> charakteristika ročních období měsíce v roce Projekt Rok a roční období	1 - 2	OSV - rozvíjí základní dovednosti a vědomosti.	
uplatňuje základní pravidla silničního provozu.	<ul style="list-style-type: none"> chodec, dopravní prostředek, dopravní značky, Projekt Dopravní výchova	1 - 3		
	<ul style="list-style-type: none"> Domov a škola Práce s plánem své obce Prostředí domova Orientace v místě bydliště a jeho okolí 			
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	<ul style="list-style-type: none"> Název obce a jejích částí Význačné orientační body, historická a památná místa v obci Projekt: Naučná stezka Krátká	1-3.		
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	<ul style="list-style-type: none"> Rozdíly mezi městským a vesnickým prostředím Obec, místní krajina, region 	3.		Podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny.
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost. Žák vyznačí na jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo.	<ul style="list-style-type: none"> Zemský povrch, vodstvo Rozšíření rostlin a živočichů Vliv krajiny na život lidí Životní prostředí Světové strany, orientační body v přírodě 	2.-3.		
Žák rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí. Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.	<ul style="list-style-type: none"> Škola – prostředí školy, činnosti ve škole a ve volném čase Bezpečná cesta do školy Riziková místa a situace Dopravní síť 	1.-3.		

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR. Žák rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří její estetické hodnoty.	<ul style="list-style-type: none"> • Obec, místní krajina, region 	1.-3.	Vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci. Vede k porozumění sobě samému a druhým.
Žák pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí.	<ul style="list-style-type: none"> • U vybraných budov v obci vysvětlí jejich funkci. • Pojmenuje památky a vysvětlí význam pojmu památka. • Charakterizuje způsob bydlení ve městě před sto lety a dnes. 	1.- 3.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Žák projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům, vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	<ul style="list-style-type: none"> • Mezilidské vztahy • Pravidla slušného chování • Principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, předcházení konfliktů 	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – poznávání lidí
Vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole.	<ul style="list-style-type: none"> • Rizikové situace a rizikové chování 	1.-3.	
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Základní orientace v čase • Kalendář, letopočet • Denní režim • Roční období 	1.-3.	Formuje studijní dovednosti. Napomáhá k zvládnutí vlastního chování.
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura a historie naší obce • Současnost a minulost v životě /bydlení, způsob života/ • Státní svátky 	2.-3.	Vede k porozumění sobě samému a druhým. Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – mezilidské vztahy.
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí;	<ul style="list-style-type: none"> • Regionální památky, pověsti • Domov, vlast, rodný kraj 	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – mezilidské vztahy

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
na příkladech porovnává minulost a současnost.	<ul style="list-style-type: none"> Rodina – příbuzenské vztahy, mezigenerační 		
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	<ul style="list-style-type: none"> Znaky života Rozlišení živé a neživé přírody Základní význam vody, vzduchu, ohně a půdy Podmínky života na Zemi Skupiny živočichů a rostlin základní globální problémy 	1.-3.	
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	<ul style="list-style-type: none"> Látky a jejich vlastnosti Voda, vzduch, půda 	2.-3.	Formuje studijní dovednosti, rozvíjí vědomosti.
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> lidské tělo péče o zdraví správná životospráva 	2.-3.	Podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny.
dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	<ul style="list-style-type: none"> první pomoc pravidla chování ve školním řádu 	1.-3.	Napomáhá k zvládnutí vlastního chování.
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí krizové situace situace hromadného ohrožení Šikana, týrání Tísňové linky 	1.-3.	Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni.
uplatňuje základní pravidla silničního provozu.	<ul style="list-style-type: none"> Znalost pravidel silničního provozu Dopravní výchova Projekt: Dopravní výchova 	1.-3.	Napomáhá k zvládnutí vlastního chování.

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	<ul style="list-style-type: none"> Správné a bezpečné chování při mimořádných událostech Integrovaný záchranný systém 	1.-3.	
Provádí pozorování přírody, zaznamenává a hodnotí výsledky pozorování	<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkou 	3.	Formuje studijní dovednosti.

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	<ul style="list-style-type: none"> orientace v místě a prostoru dopravní výchova Projekt Dopravní výchova 	4.	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	<ul style="list-style-type: none"> práce s kompasem a mapou, určování světové strany v přírodě určování světových stran bez kompasu 	4.	
rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.	<ul style="list-style-type: none"> orientace podle náčrtů, plánů a map orientace v mapových značkách Projekt Naučná stezka Krátká zeměpisné pojmy 	4.	Environmentální výchova - vnímání vztahů člověka a přírodou
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	<ul style="list-style-type: none"> ČR - státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky 	4.	Výchova demokratického občana – formy participace občanů v politickém životě

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	<ul style="list-style-type: none"> • mezilidské vztahy, pravidla slušného chování 	4.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – poznávání lidí
rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla dialogu, komunikace 	4.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou, a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	<ul style="list-style-type: none"> • lidská práva a práva dítěte 	4.	Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.	<ul style="list-style-type: none"> • základní formy vlastnictví • peníze a jejich používání 	4.	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	<ul style="list-style-type: none"> • základní globální problémy 	4.	Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	<ul style="list-style-type: none"> • čas, časová osa • porozumění „před naším letopočtem, našeho letopočtu“ 	4.	
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.	<ul style="list-style-type: none"> • Historické prameny (hmotné, obrazové, písemné, ústně dochované) • Přírodní a kulturní památky 	4.	Multikulturní výchova
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší	<ul style="list-style-type: none"> • obrázky našich dějin, pravěké osídlení, Velká Morava, počátky 	4.	

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vlasti s využitím regionálních specifik.	českého království <ul style="list-style-type: none"> • Přemyslovci, Lucemburkové, Habsburkové, husitství, 1. a 2. světová válka 		
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	<ul style="list-style-type: none"> • historický přehled - znalost významných dní v roce 	4.	
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda, vztahy 	4.	Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	<ul style="list-style-type: none"> • Země, vesmír • Důsledky pohybů Země • Časová pásma na Zemi 	4.	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí.	<ul style="list-style-type: none"> • fauna a flora v jednotlivých podnebných páslech, přizpůsobivost organismů • přirozený a umělý ekosystém 	4.	Environmentální výchova - ekosystémy
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	<ul style="list-style-type: none"> • pokusy- postup práce, výstupy 	4.	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.	<ul style="list-style-type: none"> • vývoj člověka- etapy vývoje 	4.	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.	<ul style="list-style-type: none"> • denní režim - plánování, uspořádání času 	4.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu,
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových	<ul style="list-style-type: none"> • péče o zdraví, lidské tělo – orgány 	4.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.			a sebepojetí
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní osvěta 	4.	
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	<ul style="list-style-type: none"> • ČR - zeměpisné, hospodářské, politické a zemědělské údaje • Kraje ČR • Evropa – státy a města 	5.	Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	<ul style="list-style-type: none"> • předávání osobních zkušeností z cest 	5.	Multikulturní výchova – kulturní diference
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	<ul style="list-style-type: none"> • vznik ČSR, vznik ČR, území českého státu v proměnách času, tradice • 1. a 2. světová válka • regionalizace 	5.	Výchova demokratického občana
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	<ul style="list-style-type: none"> • dělení organismů, práce s atlasy a klíči 	5.	Environmentální výchova – základní podmínky života
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a příroda – ekologie • energie 	5.	
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního	<ul style="list-style-type: none"> • péče o zdraví, lidské tělo - orgány 	5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Člověk a jeho svět		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zdravého způsobu života.			
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.	<ul style="list-style-type: none"> • chování v krizových situacích 	5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.	<ul style="list-style-type: none"> • drogy - prevence, návykové látky 	5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	<ul style="list-style-type: none"> • poskytnutí první pomoci, prevence úrazů 	5.	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	<ul style="list-style-type: none"> • sexuální výchova 	5.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy

5.5. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany.

Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů a s ~~možnými~~ včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:
- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost

- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

V této vzdělávací oblasti jsou zahrnuty tyto vzdělávací předměty:

- Výchova k občanství
- Dějepis

5.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Dějepis je zařazen na 2. stupni ve **dvouhodinových dotacích pro každý ročník**. Vedle klasické výuky dějepisu je velmi často zařazována prožitková a projektová výuka.

Vzdělávací předmět **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které

umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Kompetence k učení

- Naučit chápat probírané oblasti v dějepisně-zeměpisném kontextu,
- Naučit vyhledávat a třídit informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií,
- Seznamovat s obecně používanými termíny vzdělávacího předmětu dějepis a dávat je do vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problémů

- Naučit vnímat nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji,
- při řešení problémů naučit objevovat paralely s historií,
- naučit svá řešení posuzovat z nejrůznějších společenských aspektů.

Kompetence komunikativní

- rozvíjet postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit je tvořivě využívat jako nástroje poznání,
- vést žáky k tomu, aby využívali získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů.

Kompetence sociální a personální

- Naučit chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce,
- Rozvíjet u žáků uvědoměle přijímat, získávat role v různých skupinách,
- naučit žáky diskutovat.

Kompetence občanské

- Naučit žáky přijmout základní principy, na kterých spočívají zákony, společenské normy,
- Seznamovat s našimi kulturními tradicemi a historickým dědictvím a tímto poznáním cítit potřebu je chránit,

Kompetence pracovní

- Seznamovat se způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj,

Průřezová témata

Multikulturní výchova – kořeny civilizací, etnické skupiny, postavení menšin, rovnocennost, kulturní diference, rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti, identita.

Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti, kolektivní činnosti, sebepoznávání, komunikace, seberegulace, vlastnictví.

Výchova demokratického občana – lidská solidarita, občanská společnost, lidská práva, politický a hospodářský život.

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy na Zemi, prostředí a zdraví, základní podmínky života na Zemi, ochrana vodních zdrojů, ekosystémy, ohrožení života, ochrana ovzduší.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – soužití v rámci celé Evropy, informace napříč zeměmi a práce s nimi, evropské souvislosti, porozumění.

Mediální výchova – ověřování informací, etický kodex, relevantnost informací, analýza textů, prezentace.

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

- žák uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo

- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

- žák charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území

Učivo

- člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

- žák rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Učivo

- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím
- střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

- žák popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické architektury

Učivo

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

- žák vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstrovuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Učivo

- renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- zámořské objevy a počátky dobývání světa
- český stát a velmoci v 15. – 18. století
- barokní kultura a osvícenství

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

- žák vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií

Učivo

- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

- žák na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Učivo

- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
- druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

- žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo

- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Projekty:

Sběrači a lovci

Řečí bohové

Novověk

Středověk

2.světová válka

5.5.2 Výchova k občanství

Charakteristika předmětu

Předmět Výchova k občanství je zařazen v **každém ročníku s jednohodinovou dotací**. Vzdělávací předmět **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb.

Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- Uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu. Vede rovněž k získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- Orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci.

Kompetence k učení

- Naučit vyhledávat a třídit informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií,
- seznámit s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacího předmětu výchova k občanství a dávat je do vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problémů naučit objevovat paralely s historií,
- naučit svá řešení posuzovat z nejrůznějších společenských aspektů.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjet u žáků souvisle a výstižně formulovat své názory na společenské dění,
- Naučit chápat potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím,
- Seznámit s postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit je tvořivě využívat jako nástroje poznání,
- Naučit využívat získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů.

Kompetence sociální a personální

- Rozvíjet chápání významu týmové práce a postavení samostatné práce,
- Naučit uvědoměle přijímat, získávat role v různých skupinách,
- Seznámit žáky s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu,
- naučit žáky diskutovat.

Kompetence občanské

- Naučit přijmout základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy,
- Rozvíjet poznávání našich kulturních tradic a historického dědictví a tímto poznáním cítit potřebu je chránit,
- Naučit respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot,
- Rozvíjet hledání nenásilné cesty k řešení konfliktů.

Kompetence pracovní

- Naučit nacházet způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj,
- Naučit orientovat se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci,
- Naučit chápat cíl a riziko podnikání, rozvíjet své myšlení a nacházet nová řešení.

Průřezová témata

Multikulturní výchova – kořeny civilizací, etnické skupiny, postavení menšin, rovnocennost, kulturní diference, rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti, identita.

Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti, kolektivní činnosti, sebepoznávání, komunikace, seberegulace, vlastnictví.

Výchova demokratického občana – lidská solidarita, občanská společnost, lidská práva, politický a hospodářský život.

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy na Zemi, prostředí a zdraví, základní podmínky života na Zemi, ochrana vodních zdrojů, ekosystémy, ohrožení života, ochrana ovzduší.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – soužití v rámci celé Evropy, informace napříč zeměmi a práce s nimi, evropské souvislosti, porozumění.

Mediální výchova – ověřování informací, etický kodex, relevantnost informací, analýza textů, prezentace.

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

- žák objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Učivo

- **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **naše obec, region, kraj** – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku

- **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
- **kulturní život** – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

- žák objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

- žák rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

Učivo

- **majetek, vlastnictví** – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; ~~rozpočet rodiny, státu; význam daní~~
- **hospodaření** – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- **banky a jejich služby** – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- **výroba, obchod, služby** – jejich funkce a návaznost
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; **tvorba ceny, inflace**; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

- žák rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Učivo

- **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu

- **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev
- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

- žák popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

Učivo

- **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- **mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- **globalizace** – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně války a terorismu, možnosti jejich řešení

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Žák: Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Dějepis			

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Vysvětlí cíl a způsob poznávání historie, vyjmenuje obory, o jejichž poznatky se historie opírá, uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, které tyto poznatky shromažďují, chronologicky vyjmenuje historická období	<ul style="list-style-type: none"> Úvod do studia dějepisu – historie, archeologie, pomocné vědy historické, význam zkoumání dějin, historické prameny a literatura, historický čas a prostor 	6.	Multikulturní výchova – kořeny civilizací
Charakterizuje jednotlivá pravěká období, objasní význam kovů pro lidskou společnost, vyjmenuje vývojové fáze člověka, charakterizuje způsob života a obživy, materiální a duchovní kulturu jednotlivých fází vývoje, objasní příčiny a důsledky změn v životě pravěkého člověka, chápe význam zemědělství, řemesel a obchodu pro lidskou společnost, popíše pravěké osídlení našich zemí a uvede příklady archeologických kultur	<ul style="list-style-type: none"> Pravěk – periodizace, vývoj člověka, neolitická revoluce, naše země v období pravěku Projekt Sběrači a lovci 	6.	Osobnostní a sociální výchova - komunikace
objasní vliv přírodních poměrů na vývoj starověkých států, uvede obecné znaky a specifické zvláštnosti hospodářského, politického a náboženského vývoje, uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	<ul style="list-style-type: none"> Nejstarší starověké civilizace – Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína, Palestina 	6.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme svět a Evropu Multikulturní výchova – etnický původ
Porovná způsob vlády a života v nejvýznamnějších řeckých státech, rozlišuje jednotlivé formy vlády, vysvětlí podstatu antické demokracie, chápe přínos řecké kultury pro rozvoj evropské civilizace a uvědomuje si prolínání	<ul style="list-style-type: none"> Antické Řecko – osídlení Řecka, Sparta, Athény, války Řeků a Peršanů, Makedonie a Alexandr Veliký, řecká a helenistická kultura, řecká mytologie Projekt Řečí bohové 	6.	Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády, občan, občanská společnost, stát Výchova k myšlení

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
kulturních vlivů, uvede nejvýznamnější památky a osobnosti řecké kultury, orientuje se v řeckých bájích a pověstech			v evrop. a globálních souvislostech – jsme Evropané
Popíše proces osídlování Apeninského poloostrova, charakterizuje jednotlivá období římských dějin – srovná jednotlivé formy státní moci a vyjmenuje nejvýznamnější panovníky, popíše územní vývoj římské říše, -demonstruje přínos římské kultury	<ul style="list-style-type: none"> • Antický Řím – osídlení Apeninského poloostrova, království, republika, císařství, římská kultura, mytologie, vznik křesťanství 	6.	Výchova demokratického občana – občan, společnost, stát, politický a hospodářský život
Popíše život na našem území v době starověku	<ul style="list-style-type: none"> • České země ve starověku – Keltové, Germáni, Římané 	6.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané Multikulturní výchova – etnický původ
Charakterizuje jednotlivé fáze středověku	<ul style="list-style-type: none"> • Středověk – časové vymezení, periodizace, základní charakteristika • Projekt Středověk 	7.	
Popíše osídlení Evropy a způsob života barbarických kmenů popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států.	<ul style="list-style-type: none"> • Nové uspořádání Evropy – stěhování národů 	7.	
Objasní hospodářský a politický vývoj v jednotlivých státech Evropy	<ul style="list-style-type: none"> • Vznik a vývoj raně středověkých států – Byzantská říše, Franská říše, Polsko, Uhry, Kyjevská Rus, Svatá říše římská, Anglie, Francie 	7.	
Porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti, uvede příklady památek jednotlivých kultur (slohů)	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura středověku – arabský sloh, byzantský sloh, románský a gotický sloh 	7.	

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, objasní postavení a úlohu církve v raném středověku, vysvětlí příčiny boje mezi císařem a papežem, popíše příčiny a důsledky bojů mezi křesťany a muslimy	<ul style="list-style-type: none"> • Vznik křesťanství a jeho šíření, další významná náboženství středověku, boj mezi světskou a církevní mocí, křížové výpravy 	7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané
Popíše hospodářství a strukturu středověké společnosti, objasní způsob života a postavení jednotlivých vrstev společnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Feudalismus – struktura středověké společnosti 	7.	Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti
Objasní vznik, vývoj a postavení státních útvarů v evropských souvislostech	<ul style="list-style-type: none"> • První státní útvary na našem území – Sámova říše, Velkomoravská říše, Český stát 	7.	
Objasní rozmach Českého státu ve 13. – 14. století a jeho postavení v Evropě, zhodnotí přínos významných panovníků pro další formování Českého státu	<ul style="list-style-type: none"> • Čechy v době přemyslovských králů, Lucemburkové na českém trůně 	7.	Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
Vysvětlí příčiny a důsledky husitského hnutí, pochopí význam husitských tradic, vysvětlí souvislost mezi husitstvím a evropskou reformací	<ul style="list-style-type: none"> • Husitství 	7.	Výchova demokratického občana - solidarita,
Objasní znovuzrození antického ideálu člověka, charakterizuje renesanční umění, rozpozná renesanční stavbu, vyjmenuje významné osobnosti a jejich přínos evropské kultuře, vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve	<ul style="list-style-type: none"> • Renesance, humanismus, reformace 	7.	
Charakterizuje období vlády Jiřího z Poděbrad a dynastie Jagellonců, objasní jejich	<ul style="list-style-type: none"> • Období Jiřího z Poděbrad a jagellonské 	7.	

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
přínos pro české země			
Popíše a demonstrovuje příčiny a průběh zámořských objevů, vysvětlí jejich význam pro Evropu	<ul style="list-style-type: none"> Počátky dobývání světa – zámořské objevy 	7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané
Vysvětlí okolnosti nástupu Habsburků na český trůn, vyjmenuje země Habsburské monarchie, významné panovníky a události v HM v 16.století, objasní postavení Českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř HM	<ul style="list-style-type: none"> Habsburkové na českém trůně 	7.	Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti, komunikace
Objasní příčiny vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	<ul style="list-style-type: none"> Třicetiletá válka 	7.	
Výchova k občanství			
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.	<ul style="list-style-type: none"> státní symboly a jejich používání, státní svátky, památná místa na našem území, vlastenectví x nacionalismus 	6.- 7.	Multikulturní výchova – lidské vztahy
zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně k němu přistupuje. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z nich vybírá akce, které ho zajímají.	<ul style="list-style-type: none"> rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, tradice a jejich respektování 		
kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	<ul style="list-style-type: none"> práce s informacemi, prostředky masové komunikace, média 	6.-7.	Mediální výchova – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií ve společnosti
zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné	<ul style="list-style-type: none"> přirozené a sociální rozdíly 	6.-7.	Osobnostní a sociální výchova –

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace, řeší případné neshody nebo konflikty s druhými lidmi nenásilným způsobem.	<ul style="list-style-type: none"> • mezi lidmi, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti, mezilidská komunikace 		morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám, rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofóbní projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům nesnášenlivosti.	<ul style="list-style-type: none"> • morálka a mravnost, demokracie, svoboda, pravidla chování 	6. - 7.	Multikulturní výchova - multikulturalita
posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování cílů v rodině, ve škole, v obci.	<ul style="list-style-type: none"> • dělba práce a činností, výhody • spolupráce lidí, funkce rodiny 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – poznávání lidí
objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.	<ul style="list-style-type: none"> • podobnost a odlišnost lidí, rozdílnost myšlení a jednání 	6. - 7.	
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek, rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání,	<ul style="list-style-type: none"> • sebepoznávání, realistické posuzování skutečnosti, • systém osobních hodnot, vrozené předpoklady člověka, hodnocení a sebehodnocení, • posuzování druhých lidí 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí Osobnostní a

Oblast: Člověk a společnost	Předmět		Období: 6. – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.			sociální výchova – osobnostní rozvoj seberegulace a sebeorganizace
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady, objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání, dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi.	<ul style="list-style-type: none"> • majetek a vlastnictví, ochrana majetku duševního a hmotného, hospodaření s penězi, funkce a podoba peněz 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – efektivní hospodaření
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	<ul style="list-style-type: none"> • banky, rozpočet státu, daňová politika státu, význam daní 	6. - 7.	
rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu, služeb, uvede příklady jejich součinnosti, na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky.	<ul style="list-style-type: none"> • tržní hospodářství, nabídka, poptávka, fungování trhu, výroba, obchod, služby a jejich funkce, monopol 	6. - 7.	

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák:			
Dějepis			
Vysvětlí pojmy absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus, uvede konkrétní příklady evropských dějin, porovná vývoj v jednotlivých evropských státech	<ul style="list-style-type: none"> Evropa v 17. a 18. Století Anglie, Francie, Rusko, Prusko 	8.	Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost, stát, principy demokracie jako formy vlády
Charakterizuje kulturu baroka a rokoka, rozpozná hlavní znaky slohů, vyjmenuje významné osobnosti tohoto období, objasní vliv osvícenství na hospodářský, společenský a kulturní vývoj v českých zemích a evropských státech	<ul style="list-style-type: none"> Baroko, rokoko, osvícenství (osvícenský absolutismus) 	8.	
Uvede souvislost mezi myšlenkami osvícenství a Francouzské revoluce, popíše hlavní události a osobnosti revoluce, objasní vliv revoluce na další události v Evropě, popíše uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu	<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce, napoleonské období 	8.	Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti Výchova demokratického občana – občan, společnost, stát
Vysvětlí proces vzniku nového státu, srovná s vývojem v evropských zemích	<ul style="list-style-type: none"> Vznik USA 	8.	Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády
Charakterizuje proces národního obrození, objasní úlohu jednotlivých osobností, využívá poznatky získané v jiných předmětech (zejména Čj) a chápe proces v širších souvislostech	<ul style="list-style-type: none"> Národní obrození, utváření novodobého českého národa Projekt Novověk 	8.	Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát
Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských zemích, vysvětlí	<ul style="list-style-type: none"> Evropské revoluce v 1.polovině 19. století 	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
příčiny nezdaru revolucí, chápe revoluční hnutí v českých zemích v souvislosti s národním hnutím v jednotlivých evropských státech			
Popíše okolnosti vzniku dualismu, na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	<ul style="list-style-type: none"> Vznik Rakousko-Uherska, vznik hnutí, spolků a politických stran 	8.	
Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa (včetně důsledků) a charakterizuje soupeření mezi velmocemi, vymezí význam kolonií	<ul style="list-style-type: none"> Kolonialismus, Evropa a svět v 2.polovině 19. století 	8.	
Vysvětlí příčiny 1.světové války, cíle jednotlivých válčících států, chápe důležité mezníky 1.sv. války, na příkladech demonstruje zneužití techniky a jeho důsledky	<ul style="list-style-type: none"> světová válka 	9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – soužití v rámci celé Evropy
Chápe okolnosti vzniku samostatné ČSR a její vývoj a postavení v meziválečném období, objasní vliv poválečného uspořádání na další vývoj v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> Uspořádání světa po 1.světové válce, vznik ČSR 	9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsmé Evropané, porozumění
Vysvětlí pojmy totalitní stát, demokratický stát, chápe základní rozdíly mezi oběma systémy, charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, důsledky jejich existence pro svět	<ul style="list-style-type: none"> Meziválečné období – politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech 20.století 	9.	Výchova demokratického občana – formy participace občanů v politickém životě
Rozpozná sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu, na příkladech doloží antisemitismus, rasismus, popíše situaci v Evropě a našich	<ul style="list-style-type: none"> světová válka <p>Projekt 2.světová válka</p>	9.	Multikulturní výchova – etnický původ, diskriminace, Výchova demokratického

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zemích v době 2. světové války, uvědomuje si význam domácího a zahraničního odboje, má úctu k odkazu účastníků odboje			občana – lidská solidarita, lidská práva
Chápe politické, mocenské a ekonomické důsledky války, vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků, chápe pojem studená válka	<ul style="list-style-type: none"> • Uspořádání světa po 2. světové válce, studená válka 	9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – mezilidské vztahy
Charakterizuje vývoj v ČSR po 2. svět. válce, zhodnotí postavení ČSR ve světě a v rámci východního bloku, vysvětlí změny, ke kterým došlo po roce 1989, prokáže základní orientaci v problémech současného světa	<ul style="list-style-type: none"> • Poválečný vývoj v ČSR, nastolení komunistické moci a její důsledky, revoluce 1989, vznik ČR a postavení ve světě 	9.	Osobnostní a sociální výchova – vztahy a soužití ve společnosti
Posoudí postavení rozvojových zemí	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpad koloniálního systému 	9.	
Výchova k občanství			
Na příkladech známých států rozliší republiku a monarchii (demokracii a diktaturu). Vysvětlí, jaké výhody má demokratický způsob řízení státu pro každodenní život občanů. Charakterizuje a porovná složky státní moci a vysvětlí, jaké úkoly plní jejich orgány a organizace.	PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU <ul style="list-style-type: none"> • znaky států • typy a formy států • státní občanství ČR • Ústavu ČR • složky státní moci, jejich orgány a instituce 	8.	
Uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu. Objasní smysl voleb v demokratických státech a vysvětlí, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat život občanů.	STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA <ul style="list-style-type: none"> • orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly • volby a volební systém (znaky demokratického 	8.	

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Stručně charakterizuje hlavní formy voleb do zastupitelstev v ČR.	způsobu rozhodování a řízení státu, význam politického pluralismu, význam a formy voleb do zastupitelstev ČR)		
Respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí. Uvede příklady základních práv a svobod každého člověka a dokumentů upravující lidská práva. Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod a v případě potřeby dokáže přiměřeně uplatňovat svá práva.	PRÁVO A SPRAVEDLNOST <ul style="list-style-type: none"> • lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech • poškozování lidských práv, šikana, diskriminace 	8.	
Vysvětlí, proč je každý občan povinen dodržovat právní řád, respektuje základní právní normy našeho státu. Uvede příklady činností důležitých orgánů (policie, státní zastupitelství, soudy, advokáti, notáři). Orientuje se ve významných dokumentech, v nichž se publikují právní předpisy. Rozliší protiprávní jednání a na příkladech posoudí podmínky trestní postížitelnosti občanů. Uvede příklady postihů, které může použít náš stát v případě protiprávního jednání (pokuta, odnětí svobod aj.). Uvede příklady práv a povinností, které vyplývají z důležitých právních vztahů (vlastnictví předmětu, pracovní poměr, manželství).	<ul style="list-style-type: none"> • právní řád ČR (význam funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, právní norma, předpis publikování právních předpisů • protiprávní jednání (pojem protiprávního jednání trestní postížitelnosti; postihy protiprávního jednání) • právo v každodenním životě (člověk v právních vztazích, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající) 	8.	<p>OSV – sociální rozvoj</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MKV – lidské vztahy - principy sociálního smíru a solidarity</p> <p>MeV – tvorba</p>

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Na příkladech posoudí podmínky vzniku reklamačního nároku, dokáže reklamovat vadné zboží.			mediálního sdělení
Respektuje odlišné názory či zájmy lidí i odlišné způsoby jejich chování i myšlení, je tolerantní k menšinám. Rozpozná projevy masové nesnášenlivosti a vysvětlí, k jakým důsledkům může vést. Uvede příklady příčin a situací, v nichž mohou mezi lidmi vznikat vzájemné neshody a konflikty. Uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod. Uplatňuje vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích. Navrhuje způsoby pomoci lidem v nouzi a v případě potřeb jim dokáže přiměřeně pomáhat. Vysvětlí, proč je důležitá vzájemná solidarita mezi lidmi v situacích ohrožení (záplavy, požáry...).	ČLOVĚK HLEDÁ SPOLEČENSTVÍ <ul style="list-style-type: none"> • multikulturní soužití • problémy lidské nesnášenlivosti, antisemitismus, rasismus • mezilidská komunikace a její projevy • masmédia a jejich funkce • lidská solidarita (pomoc člověku v nouzi, potřební lidé ve společnosti) 	9.	
Pochopí význam pojmu osobnost z psychologického a sociologického hlediska. Pochopí, co vytváří rozdílnost jednotlivých osobností. Pochopí, že každý člověk má kladné a záporné vlastnosti a že je důležité rozvíjet kladné stránky osobnosti a potlačovat špatné. Seznámí se s pojmy charakter, svědomí, egocentrismus, altruismus, egoismus. Schopen sebepoznání, poznání	ČLOVĚK HLEDÁ SÁM SEBE <ul style="list-style-type: none"> • v člověk jako osobnost • temperament • charakter a charakterové vlastnosti, • egoismus, altruismus, empatie • sebepoznání, sebevědomí, sebekritika, 	9.	OSV – osobnostní a sociální rozvoj VDO – formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>jiných lidí. Uvědomí si význam vůle. Dokáže posilovat své volní jednání. Získá základní představu o znacích emocí a dostává tak návod k vlastnímu sebepoznání. Porozumí různým stránkám lidského života. Uvědomí si existenci sociálních pozic a rolí, učí se, co role vyžadují a jak se s nimi člověk vyrovnává. Učí se zodpovědně volit životní cíle, nacházet cesty jejich realizace. Zamyslí se nad smyslem lidského života, dokáže pochopit, proč má lidský život smysl konání dobra a prospěchu nejen osobním, ale i obecném. Uvědomí si význam životního názoru, vliv víry a náboženství v životě člověka. Seznámí se s významnými světovými náboženstvími, církvemi a náboženskými hnutími. Pochopí význam náboženské tolerance, náboženské svobody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vůle a motivace • city, emoce, citové reakce stavy s vztahy • sociální pozice, sociální role • životní cíle, aspirace, plánování života • životní názor (víra, náboženství, náboženské sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost) 		
<p>Uvede příklady některých globálních problémů současnosti a jejich možných důsledků pro život lidstva. Uvede příklady některých projevů globalizace v současném světě a objasní její klady a zápory. Uvede příklady výhod, které vyplývají z členství v EU. Uvede příklady činností mezinárodních organizací, se</p>	<p>ČLOVĚK HLEDÁ SVŮJ SVĚT</p> <ul style="list-style-type: none"> • významné globální problémy (příklady globálních problémů, jejich příčin a možných důsledků pro život lidstva) • globalizace (projevy, klady a zápory) • mezinárodní vztahy – integrační proces v Evropě 	9.	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět jsme Evropané MKV – kulturní diference - lidské vztahy - multikulturalita EV – lidské aktivity a problémy ŽP MDV – tvorba</p>

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Člověk a společnost		Období: 8 – 9.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: kterými má ČR vztah (OSN, WHO, NATO, UNICEF). Posoudí význam ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy.	(EU a ČR, význam evropské integrace) • mezinárodní organizace • mezinárodní spolupráce		mediálního sdělení - práce v realizačním týmu

5.6. Člověk a příroda

Charakteristika celé vzdělávací oblasti

Oblast směřuje žáky k orientaci v životě, celistvosti jeho chápání. Je určena pro 2. stupeň základní školy. Dotýká se v souvislostech i oblastí dalších, žáci poznávají složitosti světa kolem sebe, je jim nabízena možnost chápat souvislosti mezi přírodou a lidskými činnostmi. Přibližují se tak reálnému světu za branou školy.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovedností soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi

člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Jsou zde zařazeny vzdělávací předměty:

- Fyzika
- Přírodopis
- Zeměpis
- Chemie
- Seminář o regionu
- Seminář o ekologii

5.6.1 Fyzika

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací předmět Fyzika je zařazen v učebním plánu ve **dvouhodinových dotacích** pro každý ročník. Umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Ve výuce tohoto předmětu si žáci využíváním specifických poznávacích metod osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry.

Výuka je vedena formou bádání, pokusů a systematizování, třídění a zobecnění vyzkoumaného.

Kompetence k učení

- Seznamovat s obecně užívanými termíny, symboly a znaky používané ve fyzice
- prostřednictvím vhodně volených zadání předkládat smysl osvojovaných postupů pro běžný život
- předkládat komplexní pohled na přírodní vědy
- naučit v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- naučit kontrole dosažených výsledků,
- naučit, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- vést k hledání vlastního postupu při řešení problémů,
- naučit získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- naučit vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- Vést k porozumění různým typům grafů a umět je sestavit,
- naučit sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- rozvíjet spolupráci při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci rozvíjet komunikaci způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů naučit dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- Naučit stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Vést k uvědomění si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- Naučit poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích

Kompetence pracovní

- Naučit přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- Vést k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce.

Průřezová témata

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 6.-7. ročník

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

- žák změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Učivo

- **měřené veličiny** – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- **skupenství látek** – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

POHYB TĚLES , SÍLY

Očekávané výstupy

- žák rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Učivo

- **pohyby těles** – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- **gravitační pole a gravitační síla** – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- **tlaková síla a tlak** – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- **třecí síla** – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- **výslednice dvou sil stejných a opačných směrů**

- **Newtonovy zákony** – první, druhý (kvalitativně), třetí
- **rovnováha na páce a pevné kladce**

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

- žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Učivo

- **Pascalův zákon** – hydraulická zařízení
- **hydrostatický a atmosférický tlak** – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- **Archimédův zákon** – vztaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

ENERGIE

Očekávané výstupy

- žák určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

- **formy energie** – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- **přeměny skupenství** – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- **obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie**

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

- žák rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Učivo

- **vlastnosti zvuku** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

- žák sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici nebo od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Učivo

- **elektrický obvod** – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- **elektrické a magnetické pole** – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- **vlastnosti světla** – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

VESMÍR

Očekávané výstupy

- žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
- Odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Učivo

- **sluneční soustava** – její hlavní složky; měsíční fáze
- **hvězdy** – jejich složení

5.6.2 CHEMIE

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Předmět je zařazen do výuky v osmém a devátém ročníku vždy ve **dvouhodinové dotaci**. Výuka je vedena převážně ve třídě v polo odborné učebně. Žáci pomocí chemických pokusů poznávají širokou využitelnost i zneužitelnost chemických jevů. Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě

Kompetence k učení

- Seznamovat s obecně užívanými termíny, symboly a znaky používané v chemii
- prostřednictvím vhodně volených zadání naučit poznávat smysl osvojovaných postupů pro běžný život,

- vytvářet komplexní pohled na přírodní vědy,
- v týmu i samostatně naučit experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- Naučit chápat význam kontroly dosažených výsledků
- Vést k uvědomění si, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení
- Naučit hledat vlastní postup při řešení problémů
- Naučit získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- Naučit vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- Vést k pochopení chemického názvosloví a umět je používat,
- Naučit sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- Vést ke spolupráci při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci naučit komunikovat způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů naučit pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- Naučit stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- Předkládat k pochopení základní chemické souvislosti a pohlížet komplexně na propojení chemie do ostatních přírodních věd
- Naučit žáky poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích,
- Seznamovat s výhodami dodržování pravidel zdravého životního stylu.

Kompetence pracovní

- Naučit bezpečně používat základní laboratorní prostředky, udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- Naučit přistupovat kriticky k výsledkům, které žáci dosáhli, naučit je stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- Vést k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

Zařazení průřezových témat:

Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy, Vztah člověka a prostředí

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj schopnosti poznávání, kreativita

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy

- žák určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Učivo

- **vlastnosti látek** – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek.
- **zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
- **nebezpečné látky a přípravky** – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam
- **mimořádné události** – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

SMĚSI

Očekávané výstupy

- žák rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Učivo

- **směsi** – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
- **voda** – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody
- **vzduch** – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy

- žák používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich vlastnosti

Učivo

- **částicové složení látek** – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony

- **prvky** – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo
- **chemické sloučeniny** – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

- žák rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Učivo

- **chemické reakce** – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- **klasifikace chemických reakcí** – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní
- **faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí** – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza
- **chemie a elektřina** – výroba elektrického proudu chemickou cestou

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

- žák porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Učivo

- **oxidy** – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- **kyseliny a hydroxidy** – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- **solí kyslíkaté a nekyslíkaté** – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

- žák rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy

- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
- určí podmínky postčující pro aktivní fotosyntézu
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

Učivo

- **uhlovodíky** – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- **paliva** – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- **deriváty uhlovodíků** – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- **přírodní látky** – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

- žák zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo

- **chemický průmysl v ČR** – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- **průmyslová hnojiva**
- **tepelně zpracovávané materiály** – cement, vápno, sádra, keramika
- **plasty a syntetická vlákna** – vlastnosti, použití, likvidace
- **detergenty a pesticidy, insekticidy**
- **hořlaviny** – význam tříd nebezpečnosti
- **léčiva a návykové látky**

5.6.3 Přírodopis

Charakteristika vzdělávacího předmětu

V přírodopise dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Přírodopis je zařazen do všech ročníků druhého stupně a je úzce spjat se seminářem o ekologii, který je zařazen do 6. a 7. ročníku. Předměty přírodopis i seminář o ekologii jsou zaměřeny na poznávání a zkoumání přírody a přírodních jevů. Poskytují žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem..

Časová dotace:

	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Dis.	celkem
Přírodopis	1+1	2	2	1+1	2	8

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka.

Kompetence k učení

- Naučit obecně užívané názvy používané v přírodopisu
- Vést k vytváření komplexního pohledu na přírodní vědy
- Naučit v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky

Kompetence k řešení problémů

- Vést k získávání informací, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- Naučit vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat
- Naučit zaznamenat pozorování pod mikroskopem a popsat

Kompetence komunikativní

- Naučit rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- Naučit sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- Rozvíjet spolupráci při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů rozvíjet pocit sebeuspokojení a sebeúcty
- Naučit formulovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Rozvíjet základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, aby na ně uměli pohlížet komplexně
- Naučit poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích
- Seznámit s výhodami dodržování pravidel zdravého životního stylu.

Kompetence pracovní

- Rozvíjet kritický přístup k výsledkům, naučit stanovovat kritéria hodnocení vlastní práce,
- Vést k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

Průřezová témata:

Environmentální výchova – fosilní zdroje a jejich vyčerpatelnost, snižování emisí, ochrana vodních zdrojů, devastace a rekultivace půdy, změny prostředí a vývoj organismů, lidské aktivity a problematika životního prostředí.

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – globální zdravotní problémy obyvatel, závažnost ochrany přírody.

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

- Žák rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Učivo

- **vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- **základní struktura života** – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- **význam a zásady třídění organismů**
- **dědičnost a proměnlivost organismů** – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- **viry a bakterie** – výskyt, význam a praktické využití

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

- žák rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Učivo

- **houby bez plodnic** – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- **houby s plodnicemi** – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- **lišejníky** – stavba, symbióza, výskyt a význam

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

- žák odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku

- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Učivo

- **anatomie a morfologie rostlin** – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)
- **fyziologie rostlin** – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- **systém rostlin** – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- **význam rostlin a jejich ochrana**

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

- žák porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se zvířaty

Učivo

- **stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla** – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- **vývoj, vývin a systém živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- **rozšíření, význam a ochrana živočichů** – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- **projevy chování živočichů**

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

- žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby **objasní význam zdravého způsobu života**
- aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Učivo

- **fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka
- **anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- **nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie
- **životní styl** – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

- žák objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Učivo

- **Země** – vznik a stavba Země
- **nerosty a horniny** – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie
- **vnější a vnitřní geologické procesy** – příčiny a důsledky
- **půdy** – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace
- **vývoj zemské kůry a organismů na Zemi** – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- **geologický vývoj a stavba území ČR** – Český masiv, Karpaty
- **podnebí a počasí ve vztahu k životu** - význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

- žák uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystémů

Učivo

- **organismy a prostředí** – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- **ochrana přírody a životního prostředí** – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

- žák aplikuje praktické metody poznávání přírody
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Učivo

- **praktické metody poznávání přírody** – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů
- **významní biologové a jejich objevy**

5.6.4 Seminář o ekologii

Seminář o ekologii může být zařazen do výuky 6. a 7. ročníku. Vzdělávací náplň tvoří specifika ochrany životního prostředí a všechny souvislosti, které se k tomuto tématu vážou i aktivity, které tuto skutečnost připomínají. Vzdělávání je velmi často vedenou projektovým a prožitkovým vyučováním.

		7. roč.			Dis.	celkem
Seminář o ekologii		1			1	1

Kompetence k učení

- Osvojit si obecně užívané názvy související s ekologií a s ochranou přírody
- vytvářet si komplexní pohled na jevy ohrožující přírodní prostředí
- v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat

Kompetence komunikativní

- spolupracovat při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,

Kompetence sociální a personální

- Samostatným i aktivitami přispět ve vzdělávání k pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je

Kompetence občanské

- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně

- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích
- pochopit výhody dodržování pravidel zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce

Průřezová témata

Enviromentální výchova – *Lidské aktivity a problémy životního prostředí*
– *Vztah člověka a životního prostředí*

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

Školní výstupy

- Žák zná zásady zdravé výživy
- umí třídit základní odpad, ví do kterého kontejneru který odpad patří, má pojem o recyklaci odpadů
- zná zásady ochrany před návykovými látkami, ví, které návykové látky existují, zná jejich účinky a ví jak se před nimi chránit
- vysvětlí, jak lze chránit ovzduší, vodu, jak nakládat s energiemi
- objasní pojmy biopotraviny, biofarmy

Učivo

- uklidme svět – třídění odpadů,
- zásady racionální výživy
- ohrožené, vyhynulé druhy živočichů
- návykové látky, prevence
- desatero domácí ekologie (ovzduší, voda, energie, doprava, odpady, zahrady, strava, zdraví, sounáležitost s přírodou, globalizace) Skleníkový efekt
- významné světové dny

Projekty:

Třídíme odpad

Kuchařka (mezipředmětové vztahy s Čj)

Cesta za pokladem

5.6.5 Zeměpis (geografie)

Cíl vyučovacího předmětu

Cílem vyučovacího předmětu je orientovat se v současném světě (geografické rozdělení světa, základní znalost kulturně-politické a ekonomické situace světa), pochopit přímé souvislosti činností člověka a stavu přírody, vlivu lidské činnosti na stav životního prostředí a lidské zdraví, využívat informací z různých zdrojů, vyhodnotit je a uplatnit v praxi.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů bloku „Člověk a příroda“, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat.

Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v místní krajině, oblasti, regionu, na území České republiky, v Evropě i dalších světadílech.

Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi.

Časová dotace:

	6.roč.	7. roč	8. roč.	9. roč.	Dis.	celkem
Zeměpis	2	1	1	1+1	1	6

Organizace vyučovacího předmětu

Výuka v kmenových třídách, besedy, exkurze, vlastivědné zájezdy, práce s počítačem.

Rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k vyhledávání, třídění, hodnocení a aplikaci geografických informací z různých zdrojů
- učitel vede žáky k uvádění získaných informací do souvislostí a vytváření si komplexního pohledu na přírodní a společenské jevy

Kompetence k řešení problémů

- učitel učí žáky rozpoznat problém, hledat různé způsoby jeho řešení na základě vlastního úsudku a zkušeností
- učitel vede žáky ke kritickému hodnocení získaných informací
- učitel motivuje žáky k uvědomění si problémů globalizace, dopadů negativních jevů na životní prostředí i život lidské společnosti

Kompetence komunikativní

- učitel podněcuje žáky ke spolupráci s ostatními
- učitel umožňuje žákům obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- učitel umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou

- učitel podporuje využívání internetu a dalších zdrojů pro účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- učitel podporuje u žáků spolupráci s ostatními
- nabádá k toleranci
- vede žáky k poskytnutí pomoci ostatním

Kompetence občanské

- učitel motivuje žáky k respektování ostatních
- učitel seznamuje žáky se svými právy a povinnostmi
- napomáhá k pochopení základních ekologických souvislostí
- vybízí k rozhodování s ohledem na stav životního prostředí

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k ovládnutí základů praktické topografie a orientace v terénu
- umožňuje aplikovat v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- vede žáky k uplatňování zásad bezpečného pohybu a pobytu v krajině

Zařazení průřezových témat

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí (6. a 7. ročník)

Environmentální výchova - základní podmínky života (6. a 7. ročník)

Environmentální výchova – ekosystémy

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá (8. a 9. ročník)

Multikulturní výchova – multikulturalita (8. a 9. ročník)

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

- žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

Učivo

- **komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat
- **geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

- žák zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Učivo

- **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- **krajinná sféra** – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- **systém přírodní sféry na planetární úrovni** – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- **systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

- žák rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Učivo

- **obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- **globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace

- **světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně
- **regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

- žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální politické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

Učivo

- **obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- **globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- **světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně
- **regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

- žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo

- **krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajiny
- **vztah příroda a společnost** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

- žák vymeze a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Učivo

- **místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- **Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- **regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

- žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.

Učivo

- **cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- **ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

5.7.6 Seminář o regionu

Charakteristika předmětu

Seminář o regionu je volitelný předmět, který je zařazen ve školním vzdělávacím programu v rámci disponibilních hodin. Důvodem k jeho zařazení je snaha podrobnější znalost regionu, ve kterém žijeme. Rozšiřuje tedy zeměpisné, přírodopisné i chemické učivo oblasti Člověk a příroda a konkretizuje ho na oblast kraje Vysočina. V rámci tohoto předmětu však dochází k propojení učiva i

na oblast Člověk a společnost, neboť součástí předmětu jsou i informace o řízení a fungování kraje po stránce historické, společenské i politické.

	6. roč.				Dis.	celkem
Seminář o regionu – volitelný předmět	1				1	1

Kompetence k učení

- Osvojit si základní údaje o regionu Vysočina
- vytvářet si komplexní pohled na život v regionu

Kompetence k řešení problémů

- vést k hledat různých variant řešení problémů
- vést k hledání vlastního postupu při řešení problémů
- naučit formulovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- vést ke spolupráci při řešení složitějších úkolů ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci vytvářet podmínky pro vzájemnou komunikaci, která umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů vést k dosahování pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- Stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je

Kompetence občanské

- Vést k uvědomování si společenské i politické souvislosti a pohlížet na ně komplexně
- Rozvíjet, aby pochopili základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně,
- Naučit poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích,
- Seznamovat s výhodami dodržování pravidel zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

- Naučit kriticky přistupovat k výsledkům, které dosáhl, naučit stanovovat kritéria hodnocení vlastní práce

Zařazení průřezových témat

Výchova demokratického občana – Formy občanské participace občanů v politickém životě

Občanská společnost a škola

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

Školní výstupy

- Žák zná název kraje, ve kterém žije a krajského města
- pojmenuje okresy kraje a určí, čím jsou významná jednotlivá okresní města
- ví, jak je kraj řízen – zná pojmy zastupitelstvo kraje Vysočina, rada kraje Vysočina – volby do kraje
- umí na mapě určit polohu kraje Vysočina, zná CHKO v kraji
- zná, co se v kraji pěstuje, jaký je zde významný průmysl, jaká je energetická situace
- zná významné osobnosti kraje
- určí významné kulturní, sportovní a společenské akce v kraji
- uvědomuje si vztah k regionu, kde žijeme

Učivo

- Geografické vymezení regionu, města, řízení kraje
- Architektonické a přírodní památky kraje
- Obyvatelstvo, služby, průmysl, zemědělství, doprava

Projekty

- Sněžné, místo, kde žiju
- Kraj Vysočina
- Žďárské vrchy
- Horácko

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 6 – 7.
Žák: Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
Fyzika			
Rozlišuje látku a těleso, uvádí příklady látek a těles, popíše vlastnosti, kterými se látky od sebe liší	<ul style="list-style-type: none"> • Látky a tělesa – vlastnosti látek • Rozdělení látek na pevné, kapalné a plynné 	6. září	Materiál – různé druhy látek
Používá správné pojmy atom, molekula, iont Rozlišuje elektrický náboj Má představu, z čeho se skládá atom, dokáže nakreslit model, popíše pohyb částic v látkách pevných, kapalných a plynných	<ul style="list-style-type: none"> • Částicová stavba látek, atomy, molekuly, ionty, el. náboj • Neustálý neuspořádaný pohyb, difúze 	6. říjen	Propojení s Ch – atomy, molekuly, ionty, prvky ENV-vliv lidské činnosti na životní prostředí Pokus-difúze v čaji,

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
			v plynu-spray
Ověří, zda na el.náboj působí elektrická síla a zda v jeho okolí je elektrické pole Využívání poznatků o přitažlivé a odpudivé síle Rozlišování látek z hlediska magnetování	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrické vlastnosti látek • Magnetické vlastnosti • Rozdělení magnetů, magnetické pole • Magnetizace látky 	6. listopad	Pokus-elektrování těles, působení přitažlivých a odpudivých sil, důkaz el.pole Pokusy s magnety
Používá značky a jednotky veličin K příslušné veličině přiřazuje jednotku Měří délku různými měřidly, zapisuje výsledky a vyjadřuje je v různých jednotkách Změří objem kapalného a plynného tělesa pomocí objemného válce, použije správné jednotky	<ul style="list-style-type: none"> • Fyzikální veličiny • Délka, jednotky délky • Délková měřidla • Měření s různou přesností • Objem • 	<ul style="list-style-type: none"> • 6. • pr os in ec 	Propojení s M – převody jednotek Délková měřidla Pokus – měření různými měřidly Odměrný válec Pokus – měření objemu pevného tělesa
Porozumí chování těles při zahřívání a ochlazování Popíše uplatnění v praxi Zvládá porovnávání hmotnosti různých těles, měří hmotnost kapalného tělesa na rovníramenných váhách Naměřenou hmotnost zapisuje ve správných jednotkách	<ul style="list-style-type: none"> • Změny objemu těles • Hmotnost 	6. leden	Propojení s M – převody jednotek Propojení s Ch – určení hmotnosti tělesa Rovnoramenné váhy, Pokus – určení hmotnosti pomocí rovníramenných vah
Vypočítá hustotu z naměřené hmotnosti a objemu, používá vztah pro výpočet hustoty a hmotnosti stejnorodého tělesa Měří hustoměrem,. Používá	<ul style="list-style-type: none"> • Hustota látky 	6. únor	Propojení s M – převody jednotek Propojení s Ch – měření hustoměrem Hustoměr

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
tabulky			Pokus – určení hustoty látek pomocí hustoměru
Měří stopkami – mechanickými i digitálními Ovládá vztah mezi jednotkami času Odhaduje časové intervaly Pozná různé druhy teploměrů, popíše jejich princip, změří teplotu Určí změnu teplot z naměřených teplot	<ul style="list-style-type: none"> • Čas • Teplota 	6. březen	Propojení s Ch – měření teploty Stopky Pokus – určení časového intervalu Teploměr Pokus – určení teploty ENV – lidské aktivity a problémy lidského prostředí
Ověří, za jakých podmínek prochází el.obvodem elektrický proud – zapojí elektrický obvod Objasní účinky elektrického proudu – tepelné, světelné, pohybové Rozliší pokusně vodič od izolantu	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrický obvod 	6. duben	VEGS – jsme Evropané Zapojení různých látek do elektrického obvodu
Uvede příklady vedení proudu v kapalinách a plynech z běžného života a z přírody Porozumí chování cívky zapojené do el.obvodu Zapojí do el.obvodu galvanometr Uvádí příklady užití cívky v el.obvodu v praxi – elektromagnet, zvonek	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení elektrického proudu v kapalinách a plynech • Magnetické pole elektrického proudu 	6. květen	Elektrolýza, vedení el.proudu v plynech ENV – Vztah člověka prostředí Zapojení a chování cívky v el.obvodu
Pokusně určí průchod elektrického proudu dvma žárovkami zapojenými v jednoduchém i rozvětveném el.obvodu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvětvený elektrický obvod 	6. červen	Sestavit jednoduchý i rozvětvený el.obvod

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
Rozpozná druh pohybu vzhledem k jinému tělesu Změří dráhu a čas Určí průměrnou rychlost Používá s porozuměním vztah $v = s : t$ při řešení úloh	<ul style="list-style-type: none"> • Pohyb těles • Druhy pohybů • Rychlost, dráha, čas /LP/ 	7. září	Propojení s M – úlohy o pohybu Pokusy s autíčky Autíčka, stopky, kulička, balónek
Změří velikost síly působící na těleso a určí výslednici Dovede aplikovat znalosti o otáčivých účincích síly v praxi	<ul style="list-style-type: none"> • Síla a její znázornění • Skládání sil • Otáčivé účinky síly – páka, kladka /LP/ 	7. říjen	Siloměr, páka, kladka
Využívá Newtonovy zákony pro objasnění změn pohybu tělesa	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon o setrvačnosti 	7. listopad	EGS – jsme Evropané Autíčko, míč
Užívá s porozuměním vztah tlakem, tlakovou silou a velikostí plochy	<ul style="list-style-type: none"> • Deformační účinky síly - tlak 	7. prosinec	
Změří velikost třecí síly	<ul style="list-style-type: none"> • Třecí síla 	7. leden	Tělesa s různými druhy povrchů
Užívá Pascalův zákon k vysvětlení fce hydraulického zařízení Vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah $p = h \cdot \rho \cdot g$ k řešení problémů a úloh	<ul style="list-style-type: none"> • Mechanické vlastnosti kapalin . Pascalův zákon • Hydrostatický tlak • 	7. únor	MED – interpretace mediálního sdělení a reality Hydraulické zařízení, kapaliny
Objasní vznik vztlakové síly, určí její velikost a směr Předpoví chování tělesa při vložení do kapaliny	<ul style="list-style-type: none"> • Vztlková síla – Archimedův zákon • Plování těles • 	7. březen	ENV – Základní podmínky života Kapalina + různé druhy materiálů
Vysvětlí vznik atmosférického tlaku a změní ho Zvětší tlak plynu v uzavřené nádobě, aplikuje požití v praxi	<ul style="list-style-type: none"> • Atmosférický tlak – měření • Tlak plynu v uzavřené nádobě 	7. duben	
Žák rozpozná různé druhy světla Rozliší zdroj světla a těleso, které světlo odráží Objasní vznik stínu	<ul style="list-style-type: none"> • Světelné jevy • Světlo, zdroje světla, šíření 	7. květen	Zdroje světla Optická lavice
Využívá poznatku, že světlo se šíří přímočaře	<ul style="list-style-type: none"> • Rychlost světla • Odraz světla, zrcadla 	7. červen	Optická lavice

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
Vyhledá v tabulkách rychlosti světla pro různá prostředí Porozumí pojmům zatmění Slunce a Měsíce Žák využívá zákona odrazu světla k nalezení obrazu v rovinném zrcadle Určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem . pokusně Uvádí příklady jejich využití v praxi			
Přírodopis			
Orientuje se v daném přehledu vývoje Země, popíše základní podmínky vzniku života na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> Planeta Země a vznik života na Zemi 	6.	EV – rozmanitost přírody, probudit citový vztah
Vymezí základní projevy života, uvede jejich význam Vymezí základní podmínky života, Dokáže definovat vztahy mezi organismy Pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát	<ul style="list-style-type: none"> Život na zemi (projevy života, podmínky života, rozmanitost přírody, vztahy mezi organismy, zkoumání přírody) 	6.	
popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel umí rozlišit jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	<ul style="list-style-type: none"> struktura rostlinné a živočišné buňky vyhledávání společných a odlišných znaků jednobuněčné a mnohobuněčné organismy 	6.	
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	<ul style="list-style-type: none"> přehled organismů 	6.	
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	<ul style="list-style-type: none"> viry a bakterie 	6.	VMEGS – pandemie nemocí, očkování, problémy 3. světa

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
Objasní postavení sinic a řas v přírodě a jejich ekologický význam	<ul style="list-style-type: none"> • sinice • řasy 	6.	EV – potravní řetězec, fosilní paliva, alternativní zdroj potravy
rozpozná naše neznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravním řetězci	<ul style="list-style-type: none"> • houby 	6.	EV – význam lesa, ubývání lesních porostů, emise, imise VMEGS – revoluční objev antibiotik, problém rezistence bakterií vůči antb.
objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	<ul style="list-style-type: none"> • lišejníky 	6.	EV – symbióza, lišejníky jako indikátory čistoty ovzduší
Popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky Rozlišuje vnitřní a vnější parazity	<ul style="list-style-type: none"> • nižší živočichové • prvoci • žahavci • ploštěnci • hlísti 	6.	OSV – základní hygienické návyky
Podle charakteristických znaků rozlišuje plže mlže hlavonožce Pochopí vývojové zdokonalené těla Rozlišuje vodní a suchozemské druhy Poznává vybrané zástupce	<ul style="list-style-type: none"> • měkkýši 	6.	
Zná jejich význam a postavení v přírodě Popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů Vysvětlí význam žížaly v přírodě	<ul style="list-style-type: none"> • kroužkovci 	6.	
Dokáže popsat vnitřní a vnější stavbu těla členovců Rozlišuje jednotlivé třídy	<ul style="list-style-type: none"> • členovci • pavoukovci • korýši 	6.	EV, Ch – insekticidy

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
členovců podle charakteristických znaků Uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu	<ul style="list-style-type: none"> • hmyz 		EV- narušení přírodní rovnováhy, přemnožené druhy hmyzu - důsledky
Dokáže popsat vnitřní a vnější stavbu těla ostnokožců	<ul style="list-style-type: none"> • ostnokožci 	6.	
Dokáže definovat společenstvo, ekosystém, životní prostředí, ochrana přírody a uvádět příklady	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a příroda 	6.	EV – životní prostředí
aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce orientuje se v Tabulkách pro základní školu	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování přírody, • práce s určovacími klíči a atlasy • práce s tabulkami pro základní školu • 	6.	
porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování	<ul style="list-style-type: none"> • Strunatci • podkmen obratlovci • třídy – kruhoústí • 		
vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí pozná vybrané zástupce ryb rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby rozumí postavení ryb v potravním řetězci, význam	<ul style="list-style-type: none"> • Paryby • ryby 	7.	VMEGS - mezinárodní smlouvy o rybolovu

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 6 – 7.
Žák: Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
ryb v potravě člověka			
pozná vybrané zástupce obojživelníků vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • obojživelníci 	7.	
pozná vybrané zástupce plazů seznámí se s exotickými druhy plazů a možnostmi jejich chovu v teráriích zná význam plazů v potravním řetězci	<ul style="list-style-type: none"> • plazi 	7.	EV -zamořené vodní plochy, ekologické havárie
chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) - přizpůsobení prostředí zná zástupce tažných a přezimujících ptáků	<ul style="list-style-type: none"> • ptáci 	7.	EV – ptačí krmítka, co je vhodné? EV – chov andulek, papoušků
vysvětlí vývoj rostlin dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu zná příklady výtrusných rostlin	<ul style="list-style-type: none"> • Vývoj rostlin, přechod rostlin na souš • Rostliny výtrusné • Vyšší rostliny 	7.	
vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kaprad'orosty vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami	<ul style="list-style-type: none"> • Mechorosty • Kaprad'orosty - plavuně, přesličky, kapradiny 	7.	
vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin	<ul style="list-style-type: none"> • Stavba rostlinného těla 	7.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin zná význam lesa a způsoby jeho ochrany	<ul style="list-style-type: none"> Nahosemenné rostliny 	7.	EV – význam lesa, ochrana lesů EV- les, význam
vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady rozliší rostliny dvouděložné a jednoděložné rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin zná významné zástupce jednotlivých čeledí a dokáže je roztrždit vysvětlí význam lučních porostů zná příklady a využití kulturních plodin pracuje s atlasy a zjednodušenými klíči rostlin	<ul style="list-style-type: none"> Krytosemenné rostliny 	7.	EGS - hospodářsky významné rostliny, import, potravinové zdroje EV - léčivé rostliny, bio - produkty EV – umělé ekosystémy, zásahy člověka
Seminář o ekologii			
Žák zná zásady třídění odpadu, ví do kterého kontejneru který odpad patří, má pojem o recyklaci odpadů Žák zná zásady zdravé výživy, umí zjistit kalorickou hodnotu potravin, zná zásady zdravého způsobu života	<ul style="list-style-type: none"> Uklid'me svět Projekt Třídíme odpad Racionální výživa Projekt Kuchařka 		
Žák ví, že existuje tzv. Červená kniha, seznámí se s ní Žák zná zásady ochrany před návykovými látkami, ví, které návykové látky existují, zná jejich účinky a ví jak se před nimi chránit	<ul style="list-style-type: none"> Ohrožené, vyhynulé druhy živočichů Návykové látky, prevence 		
Žák vysvětlí, jak lze chránit ovzduší, vodu, jak nakládat s energiemi, seznámí se	<ul style="list-style-type: none"> Desatero domácí ekologie (ovzduší, voda, energie, doprava, 		EVV – bioprodukty, zásady pěstování biopotravin

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
s pojmem biopotraviny, biofarmy,	odpady, zahrady, strava, zdraví, sounáležitost s přírodou, globalizace)		
Žák zná pojem skleníkový efekt, ví, co je ozónová díra	<ul style="list-style-type: none"> • Skleníkový efekt • Projekt Cesta za pokladem 		
Žák ví, že během roku jsou vyhlášeny zajímavé dny, reaguje na ně nápaditými akcemi Zná, jak se starat o ptáky v zimě, vyrobí ptačí krmítko	<ul style="list-style-type: none"> • Světový den vody • Světový den meteorologie • Den ptactva • Den ptačího zpěvu • Světový den zdraví • 		EVV – ochrana ptactva, ohrožené druhy
Žák ví, že tabák je droga, před kterou by se měl chránit, zná škodlivost hlučného prostředí na lidský organizmus Zná, že existuje zahradní architektura, umí navrhnout zajímavý park	<ul style="list-style-type: none"> • Světový den bez tabáku • Evropský den parků • Den proti hluku • 		
Žák ví, že tradice otvírání studánek se udržovala a stále udržuje na Vysočině	<ul style="list-style-type: none"> • Den otvírání studánek • Světový den životního prostředí • Den květů • Mezinárodní den oceánů 		
Zeměpis			
Zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy Sluneční soustavy. Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země.	<u>Přírodní obraz Země</u> <ul style="list-style-type: none"> • vesmír, sluneční soustava • vývoj poznání o vesmíru • Projekt – „Planety sluneční soustavy“ • tvar a pohyb Země • důsledky pohybu Země a život lidí a organismů • střídání dne a noci • střídání ročních období • světový čas, světová pásma, 	6	Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí
Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje	<u>Geografické informace, zdroje dat, kartografie</u>	6.	EV – vztah člověka a prostředí

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Žák: Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
<p>dat z dostupných kartografických informačních zdrojů. Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost. Vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání, pro vytváření postojů k okolnímu světu.</p>	<p>topografie</p> <ul style="list-style-type: none"> • glóbus, měřítko glóbusu • zeměpisná síť – určování zeměpisné polohy • orientace plánů a map (světové strany) • měřítko a obsah plánů a map • praktická cvičení s busolou • aplikace při práci s atlasem a dalšími pomůckami • práce s mapou okolí (Žďárské vrchy – symboly, značky, vysvětlivky) • grafické a statistické ukazatele, tabulky (Atlas dnešního světa) 		
<p>Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu. Porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.</p>	<p>Přírodní obraz Země</p> <ul style="list-style-type: none"> • přírodní sféra • stavba a složení Země • atmosféra – počasí, podnebí, oběh vzduchu, roční období • hydrosféra – moře a oceány, ledovce... • litosféra – vznik pohoří, vnější, vnitřní členění • pedosféra • biosféra: charakteristika geografických pásem, výškové stupně • přírodní oblasti (tropický prales, savany, poutě, lesostepi, stepi, tundry, tajgy, polární krajiny) • Projekt – „Krajiny na Zemi“ 	6.	<p>EV – ekosystémy, vztah člověka a prostředí</p>

Oblast: Člověk a příroda	Předmět:		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata, projekty, poznámky
<p>Ovládá základy praktické fotografie a orientace v terénu. Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě. Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.</p>	<p><u>Terénní geografická praxe a aplikace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • orientační body v terénu • určování hlavních a vedlejších světových stran • pohyb podle mapy a azimutu • odhad vzdálenosti a výšek objektů v terénu • jednoduché panoramatické náčrtky krajiny • situační plány, náčrty pochodové trasy • projekt – skupinová práce v terénu 	6.	<p>OSV – kooperace a kompetice</p> <p>MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>
<p><i>Platí pro všechno učivo:</i></p> <p>Rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria vymezení, ohraničení a lokalizace světových regionů. Lokalizuje na mapách hlavní světové makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny. Srovnává a hodnotí polohu, polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světových makroregiony, tj. světadílů, oceánů a jejich částí a vybraných (modelových) států. Zvažuje, jaké změny ve vybraných světových regionech nastaly, nastávají a mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.</p>	<p><u>Světové regiony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • určující a srovnávací kritéria • včetně polohy a rozlohy • světadíly, oceány <p>Afrika</p> <ul style="list-style-type: none"> • přírodní oblasti • podnebné oblasti • vegetační oblasti • sídelní oblasti -obyvatelstvo • hospodářské oblasti • regiony Afriky • státy + národnosti <p><i>Modelové regiony</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vybrané modelové, přírodní, společenské, politické, hospodářské a enviromentální problémy <p>Amerika - Severní, Střední a Jižní</p> <ul style="list-style-type: none"> • přírodní oblasti • podnebné oblasti • vegetační oblasti • historické oblasti 	7.	<p>MKV - sociální smír a solidarita</p> <p>MKV - etnický původ</p>

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
fyzika			
Rozumí pojmu mechanická a výkon Dokáže určit, kdy těleso ve fyzice koná práci S porozuměním používá vztah $W = F \cdot s$, $P = W : t$ při řešení úloh Dokáže na případech přeměny energií	<ul style="list-style-type: none"> • Práce • Výkon 	8. září	
Dokáže na případech přeměny energií Vysvětlí změnu vnitřní energie tělesa při změně teploty	<ul style="list-style-type: none"> • Energie 	8. říjen	EGS – tepelná izolace /úspora energie/
Rozpozná formy tepelné výměny vedením, prouděním a zářením	<ul style="list-style-type: none"> • Teplo • Vnitřní energie 	8. Listopad	Užití kalorimetru
Rozpozná jednotlivé přeměny skupenství a bude schopen uvést praktický příklad (tání, tuhnutí, vypařování, var, kondenzace, sublimace, desublimace)	<ul style="list-style-type: none"> • Přeměny skupenství 	8. Prosinec	EGS – Globální oteplování Země, skleníkový efekt ENV – Základní podm. života na Zemi
Zjistí, kdy nastává kapalnění vodní páry a dokáže vysvětlit základní meteorologické děje Zná princip práce tepelných motorů	<ul style="list-style-type: none"> • 		
Zná princip práce tepelných motorů Ověří, zda na těleso působí elektrická síla a zda v jeho okolí je el.pole	<ul style="list-style-type: none"> • Spalovací motory • Elektrické jevy – el.náboj, el. pole 	8. leden	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí Princip ukázán na modelech motorů Využití stavebnic k demonstraci elektrování těles
Ověří, za jakých podmínek prochází el.obvodem el.proud	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrický obvod • Napětí 	8. únor	Zapojení el.obvodů pomocí základních

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Zapojí el.obvod	<ul style="list-style-type: none"> • Proud 		spotřebičů
Objasní účinky el.proudu (tepelné, světelné, pohybové) Změří el.proud ampérmetrem	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech a polovodičích 	8. březen	Propojení s ČaSP, VEGS – Jsme Evropané Užití ampérmetru
Změří el.napětí voltmetrem Rozliší pokusně vodič od izolantu Uvede příklady vedení proudu v kapalinách a plynech z běžného života a z přírody Objasní vedení el.proudu v polovodičích Používá s porozuměním Ohmův zákon pro kovy v úlohách	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech a polovodičích • Ohmův zákon 	8. duben	Propojení s ČaSP Užití voltmetru a reostatu
Pochopí, že odpor se zvětšuje s délkou vodiče, zmenšuje s obsahem a souvisí s materiálem vodiče Správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod dle schématu	<ul style="list-style-type: none"> • Ohmův zákon • Jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod 	8. květen	Využití stavebnic k zapojování el.obvodů
Odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné napětí, proud a odpor S porozuměním využívá vztah $W = U \cdot I \cdot t$ při řešení úloh z praxe	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrická práce • Elektrický výkon 	8. červen	
Porozumí chování cívky zapojené do el.proudu Chování cívky ovlivněné mag.polem	<ul style="list-style-type: none"> • Elektromagnetické jevy – magnetické pole • Magnetické pole cívky • S proudem • Působení mag.pole na cívku s proudem 	9. září	Propojení s ČaSP Zapojování cívky do el.obvodu
Pochopí funkci lektromotoru a princip elmag.indukce	<ul style="list-style-type: none"> • Elektromotor • Elmag.indukce 	9. říjen	Složení elektromotoru
Porozumí vzniku a užití střídavého proudu a střídavého	<ul style="list-style-type: none"> • Střídavý proud • vznik 	9. listopad	Zapojení cívky do obvodu – princip

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
napětí	<ul style="list-style-type: none"> • měření • transformátory • rozvodná el.síť 		transformátoru
Uvede příklady vedení proudu v kapalinách, plynech z běžného života a z přírody	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení el.proudu v kapalinách a plynech 	9. prosinec	Pokus – vedení el.proudu v různých látkách Propojení s ČaSP
Objasní vedení el.proudu v polovodičích Porozumí zapojení el.zásuvky, její klady nebezpečí	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení el.proudu v polovod. • Odpor polovodičů a vodičů • Polovodiče typu N a P • Polovodičová dioda • Dioda jako usměrňovač • Polovodičové součástky s PN přechodem • Bezpečné zacházení s el.zařízením 	9. leden	Zapojení el.proudu diodou v propustném I závěrném směru El. Záuvka a zástrčka, jejich fce a zapojení Ochrana před úrazy a první pomoc při úrazu el.proudem
Pochopí elektromagnetické vlny, záření a zdroje záření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdělení el.mag.vln a záření • Zdroje záření • Světelní jevy a jejich využití – lom světla • Optické vlastnosti oka • Lupa, mikroskop, dalekoled 	9. únor	Propojení s Př., Názorné ukázky zdrojů záření
Vysvětlí složení atomu a využití jaderného záření Porozumí jaderné reakci a uvolňování jaderné energie	<ul style="list-style-type: none"> • Jaderná energie • Radioaktivita • Využití jaderného záření • Uvolňování jaderné energie 	9. březen	Propojení s Ch EV – lidské aktivity a problémy živ.prostředí
Pochopí princip jaderného reaktoru a jaderné energetiky	<ul style="list-style-type: none"> • Jaderný reaktor • Princip jaderné elektrárny • Ochrana před jad. zářením 	9. duben	Využití PC
Popíše Sluneční soustavu a její složení	<ul style="list-style-type: none"> • Země, vesmír, planety, měsíce a další tělesa SL.soustavy 	9. květen	VEGS – Jsme Evropané

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> • Naše Galaxie, další typy galaxií • Hvězdy, souhvězdí • kosmonautika 		Využití map, tabulek, PC
Shrnutí učiva	<ul style="list-style-type: none"> • Závěrečné opakování 	9. červen	Využití PC, encyklopedií, možnost exkurze do planetária
<ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis 			
popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztrídí vybrané zástupce vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) - pozná vybrané zástupce zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému	<ul style="list-style-type: none"> • savci 	8.	VMEGS – ohrožené druhy, nezákonný lov EV, OSV – chov domácích savců
žák umí zařadit člověka do systému živočišné říše, charakterizovat biologické znaky lidského a živočišného organismu umí vysvětlit vývoj člověka zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky	<ul style="list-style-type: none"> • Vývoj člověka 	8.	MKV- rasy, národnostní menšiny VDO-tolerance k odlišnostem
žák umí vysvětlit pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus zná stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla	<ul style="list-style-type: none"> • Buňky, tkáně, orgány 	8.	
zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb dovede pojmenovat základní kosti a svaly zná příčiny nemocí, jejich	<ul style="list-style-type: none"> • Soustava opěrná a svalová 	8.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
prevence a zásady první pomoci			
zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve zná stavu srdce a druhy cév umí vysvětlit činnost srdce a oběhové soustavy zná příčiny nemocí oběh. s. a krve, jejich prevenci a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Tělní tekutiny • Oběhová soustava a mízní soustava 	8.	EV- pitný režim, ochrana vodních zdrojů - udržitelný rozvoj
dovede vysvětlit, jak tělo získává energii umí pojmenovat a popsat části tráv. soustavy a zná jejich funkci zná příčiny nemocí tráv. soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Trávicí soustava 	8.	EV-znečištěné ovzduší, exhalace VMEGS- hladomor, problémy zemí třetího světa, přístup k pitné vodě
umí pojmenovat a popsat části dých. soust. vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži zná příčiny nemocí dých. s., prevence, zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Dýchací soustava 	8.	MDV - využití médií, stav ovzduší, varování-špatné rozptylové podmínky, pylové zpravodajství
zná stavbu a funkci vylučovací soustavy zná příčiny onemocnění vyluč. s., jejich prevence a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Soustava vylučovací 	8.	
zná význam a stavbu kůže zná příčiny onemocnění soustavy kožní, jejich prevence a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Soustava kožní 	8.	
zná stavbu nervové soustavy umí popsat činnost nervové soustavy umí popsat části mozku a jejich význam zná příčiny nemocí nerv. s., jejich prevence a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Nervová soustava 	8.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • Smyslové orgány 	8.	
zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu	<ul style="list-style-type: none"> • Žlázy s vnitřní sekrecí 	8.	
Zná stavbu a funkci pohlavní soustavy	<ul style="list-style-type: none"> • Pohlavní soustava 	8.	
vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	<ul style="list-style-type: none"> • Genetika 	8.	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů zná pojem gen. křížení, genové inženýrství	<ul style="list-style-type: none"> • Dědičnost 	8.	EV – geneticky upravené potraviny, léčba vrozených vad, úpravy geonomu
Zná zásady první pomoci Zná zásady zdravého životního stylu	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a zdraví 	8.	
Definuje geologické vědy	<ul style="list-style-type: none"> • geologie 	9.	
rozliší prvky souměrnosti krystalu orientuje se ve stupnici tvrdosti	<ul style="list-style-type: none"> • Mineralogie - nerost, hornina, krystal 	9.	
podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty zná význam některých důležitých nerostů (rudy)	<ul style="list-style-type: none"> • Třídění nerostů 	9.	
rozlišuje horniny vyvěřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku zná význam a použití důležitých hornin (žula, vápenec, břidlice)	<ul style="list-style-type: none"> • Petrologie - horniny 	9.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vysvětlí teorii vzniku Země objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	<ul style="list-style-type: none"> Země, vznik, stavba 	9.	OSV – rozvoj schopnosti poznávání
rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geol. dějů	<ul style="list-style-type: none"> Geologické děje vnitřní 	9.	
popíše druhy zvětrávání dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí (skalní města)	<ul style="list-style-type: none"> Geol. děje vnější 	9.	
porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy	<ul style="list-style-type: none"> Pedologie 	9.	
Popíše význam vody na Zemi Popíše význam atmosféry pro Zemi Umí vysvětlit látkové toky na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> Modrá planeta 	9.	EV – aktivní přístup k ochraně ŽP
Zná příklady nerostných surovin Rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	<ul style="list-style-type: none"> Přírodní zdroje 		EV – principy trvale udržitelného rozvoje
popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> Vznik a vývoj života na Zemi 	9.	
rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biomy) rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí uvede konkrétní příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitismu a symbiózy	<ul style="list-style-type: none"> Éry vývoje Země 	9.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů</p> <p>sleduje aktuální stav životního prostředí</p> <p>chápe principy trvale udržitelného rozvoje</p> <p>rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p> <p>orientuje se v globálních problémech biosféry</p>			
<p>Dokáže rozlišit geologické jednotky ČR</p> <p>Orientuje se v geologické mapě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geologie ČR 	9.	
Chemie			
určí společné a rozdílné vlastnosti látek	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastnosti látek (skupenství, barva, vzhled, rozpustnost, bod varu, hustota, chování při zahřívání) 	8.	
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	<ul style="list-style-type: none"> • Nebezpečné chemické látky (R a S věty, piktogramy) 	8.	EV - ochrana zdraví při práci v chemické pracovně
rozlišuje směsi a chemické látky rozlišuje filtraci, destilaci, krystalizaci, chromatografii navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	<ul style="list-style-type: none"> • Směsi (suspenze, emulze, pěna) • Oddělování směsí 	8.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
používá pojmy atom (zná jeho strukturu), molekula, chemický prvek, chemická sloučenina, perioda, ion, anion, kation orientuje se v periodické soustavě prvků, zná vybrané značky prvků, rozhodne podle umístění prvku v PSP, zda je prvek kov, nekov, polokov rozumí chemické reakci	<ul style="list-style-type: none"> • Částicové složení látek • PSP 	8.	
Zná složení vzduchu, pojem ozónová vrstva	<ul style="list-style-type: none"> • Vzduch 	8.	EV – základní podmínky života
Zná vlastnosti a využití kyslíku	<ul style="list-style-type: none"> • Kyslík 	8.	
Zná vlastnosti a využití vodíku	<ul style="list-style-type: none"> • Vodík 	8.	EV – palivo budoucnosti
porovná vlastnosti a použití jednotlivých halogenů	<ul style="list-style-type: none"> • Halogeny 	8.	
porovná vlastnosti významných kyselin a hydroxidů dbá pravidel práce s roztoky kyselin a hydroxidů, ovládá zásady první pomoci při polížení těmito látkami nebo při zasažení očí orientuje se na stupnici pH, změř pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem	<ul style="list-style-type: none"> • Kyseliny a zásady 	8.	OSV - rozvoj schopnosti poznávání EV – ochrana ŽP, ochrana zdraví
rozezná nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití ovládá názvosloví základních uhlovodíků	<ul style="list-style-type: none"> • Uhlovodíky (alkany, alkeny, alkyny) 	8.	OSV – rozvoj poznávacích schopností OSV - kreativita
rozpozná vybrané polokovy uvede způsoby jejich použití na základě znalosti jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> • Polokovy 	8.	
Rozpozná vybrané kovy, uvede způsoby jejich použití na základě znalosti jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> • Kovy 	8.	
Uvede příklady halogenidů, sulfidů, oxidů, jejich vlastnosti a použití Ovládá názvosloví halogenidů,	<ul style="list-style-type: none"> • halogenidy • sulfidy • oxidy 	8.	OSV – rozvoj schopnosti poznávání VMEGS - skleníkový efekt, vznik kyselých

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
sulfidů, oxidů			dešťů OSV - kreativita
Rozpozná vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich vlastnosti, zná způsoby jejich použití na základě znalosti jejich vlastností ovládá jejich názvosloví	<ul style="list-style-type: none"> Deriváty uhlovodíků (halogenderiváty, dusíkaté deriváty – aminy, nitroderiváty, kyslíkaté deriváty-alkoholy, étery, aldehydy, ketony, karboxylové kyseliny, estery) 	8.	VMEGS – freony, ozónová vrstva
Rozliší, které látky jsou soli osvojí si zásady názvosloví běžných solí uvede př. praktického využití solí	<ul style="list-style-type: none"> Soli 	8.	
Ovládá učivo 8. ročníku	<ul style="list-style-type: none"> Opakování učiva 8. roč. 	9.	
orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů, vitaminů, hormonů, alkaloidů a drog	<ul style="list-style-type: none"> Přírodní látky (tuky, cukry, fotosyntéza, dýchání, biotechnologie, bílkoviny, NK, vitamíny, hormony, alkaloidy, drogy, doping) 	9.	
rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání rozhodne, která z reakcí je redoxní <ul style="list-style-type: none"> na konkrétních příkladech popíše princip elektrolýzy 	<ul style="list-style-type: none"> Chemické reakce a děje (exotermické endotermické reakce, látkové množství, reakční teplo, biokatalyzátory, katalyzátory, látková koncentrace, rychlost chem. reakce, redoxní reakce, elektrolýza) 	<ul style="list-style-type: none"> 9 	
přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá molární hmotnost, hmotnostní zlomek, látkovou koncentraci vypočítá hmotnost výchozí látky	<ul style="list-style-type: none"> Základní chemické výpočty (molární hmotnost, hmotnostní zlomek, látková koncentrace, výpočty 	9.	

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
nebo produktu vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	množství z reakcí)		
zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	<ul style="list-style-type: none"> Výroba paliv a energie (tepelné elektrárny, jaderné elektrárny, obnovitelné zdroje en.) 	9.	VMEGS - paliva – obnovitelné a neobnovitelné zdroje – produkty hoření paliv
orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	<ul style="list-style-type: none"> Chemie ve službách člověka (biogenní prvky, hnojiva, pesticidy, stavební hmoty, léčivé látky, chemický průmysl, hrozba chem. látek, TUR, pulutanty ovzduší) 	9.	VMEGS – hnojiva – vliv na kvalitu půdy a vody EV – ochrana ŽP VMEGS - chemické výroby – havárie s únikem jedovatých látek
Zeměpis			
<i>Platí pro všechno učivo:</i> Rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria vymezení, ohraničení a lokalizace světových regionů. Lokalizuje na mapách hlavní světové makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny. Srovnává a hodnotí polohu, polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světových makroregiony, tj. světadílů, oceánů a jejich částí a vybraných (modelových) států. Zvažuje, jaké změny ve vybraných světových regionech nastaly, nastávají a mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.	Evropa <ul style="list-style-type: none"> přírodní oblasti podnebné oblasti vegetační oblasti sídelní oblasti -obyvatelstvo hospodářské oblasti vzájemné porovnávání jednotlivých států, oblastí Evropy Itálie, Španělsko, Portugalsko, Řecko Švédsko, Norsko, Finsko, Dánsko, Island, Pobaltí Velká Británie, Irsko, Francie, Benelux SRN, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko Rumunsko, Bulharsko, jihoslovanské státy, Albánie Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko, Rusko 	8.	VMEGS - Evropa a svět VDO - principy demokracie VMEGS - jsme Evropané
Vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště	Česká republika <ul style="list-style-type: none"> zeměpisná poloha, rozloha, 	8.	EV - vztah člověka a prostředí

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
podle bydliště nebo školy. Zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu k vyšším územním celkům. Zhodnotí polohu a přírodní poměry a zdroje České republiky v evropském a světovém kontextu.	členitost, přírodní poměry, sídelní poměry • hospodářské oblasti + města, kraje, aglomerace Problémy		
Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit. Uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních organizacích a národních institucích a organizacích.	<ul style="list-style-type: none"> • územní jednotky státní správy a samosprávy • krajské členění • struktura hospodářství (odvětví, rozmístění) • transformační společenské, politické, hospodářské procesy, jejich územní projevy a dopady • hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě • zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu • Projekt – „Kraje ČR“ 	8.	VMEGS - objevujeme Evropu a svět
Posoudí prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby. Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel. Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje.	<p><u>Současný svět</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Globalizace a její projevy v oblastech ekonomiky, politiky, kultury. • Vyspělost států a její znaky (bohatý sever X chudý jih) • Svět a chudoba <p><u>Obyvatelstvo světa</u></p> <p>rozmístění podle ras, národů, jazykových skupin a náboženství</p>	9.	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
<p>Srovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit.</p> <p>Srovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.</p> <p>Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické zájmy v konkrétních světových regionech.</p>	<p><u>Globalizační, společenské, politické a hospodářské procesy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, • zemědělství • těžba nerostných surovin • energetika – vyčerpatelné a nevyčerpatelné zdroje • průmysl • služby 		<p>Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí</p>
	<p><u>Krajina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přírodní a společenské prostředí • typy krajin (přírodní, kulturní) • prvky a složky krajiny • životní prostředí • ekosystém • vlivy působící na krajinu 	9.	<p>EV – ekosystém, životní prostředí</p>
	<p><u>Vztah příroda a společnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • trvale udržitelný rozvoj a život společnosti • principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí • chráněná území přírody • globální ekologické a environmentální problémy lidstva 	9.	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka a prostředí</p>
Seminář o regionu			
<p>Žák zná název kraje, ve kterém žije a krajského města, zná regiony, ze kterých se kraj skládá a okresní města</p> <p>Ví, jak je kraj řízen – zná pojmy zastupitelstvo kraje Vysočina, rada kraje Vysočina – volby do kraje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kraj Vysočina, krajské město, jiná významná města • Projekt Kraj Vysočina • Regiony kraje Vysočina, okresní města • Řízení kraje – krajské 		<p>Výchova demokratického občana – Formy občanské participace občanů v politickém životě</p>

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	správa		
žák umí na mapě určit polohu kraje Vysočina. Zná CHKO v kraji žák zná, co se v kraji pěstuje, jaký je zde významný průmysl	<ul style="list-style-type: none"> • Geografické vymezení regionu • CHKO, rezervace a přírodní • památky, památné stromy • Projekt Žďárské vrchy • Obyvatelstvo regionu, sídla, zemědělství, průmysl 	8. – 9.	VDO - Občanská společnost a škola
Žák ví, co je to chráněná stavba, ví, jaké stavby jsou typické pro Vysočinu, umí poznat, co sem nepatří Žák se seznámí, jak se dá o stavby pečovat	<ul style="list-style-type: none"> • Architektura, typická pro tuto oblast • Památkově chráněné stavby • Péče o památkově chráněné stavby • Dotační programy 		VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
Umí vyhledat v jízdním řádu nebo na internetu spojení	<ul style="list-style-type: none"> • Služby, tradice, lidové zvyklosti • Projekt Horácko • Dopravní obslužnost, ubytování, stravování • Mikroregiony • Projekt Sněžné-místo, kde žiju 		Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika Využití materiálů z projektu EU – projekty
Umí vymezit prostor, kde vedou běžecké tratě Vysvětlí, kde jsou vleky pro sjezdové lyžování	<ul style="list-style-type: none"> • Běžecké tratě • Sjezdové lyžování • Významné zimní sportovní akce 		
Zná pojem mikroregion, umí vysvětlit podle mapy, kudy vedou turistické cesty a cyklotrasy	<ul style="list-style-type: none"> • Mikroregion Novoměstsko • Novoměstsko – turistika • Značení cest pro pěší • Cyklotrasy 		
Má povědomí o vodních přehradách, jaderné elektrárně v regionu,	<ul style="list-style-type: none"> • Vodní zdroje (přehrady) • Dukovany • Turistické 		

Oblast: Člověk a příroda	Předmět::		Období: 8. - 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Pojmenuje přírodní a turistické pamětihodnost z nejbližšího okolí	<ul style="list-style-type: none"> pamětihodnosti • přírodní památky 		
Umí vyjmenovat nejznámější osobnosti regionu a čím se proslavily	<ul style="list-style-type: none"> • Slavní rodáci • Významné osobnosti minulost • Významné kulturní akce 		

5.7. Umění a kultura

5.7.1. Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Oblast *Umění a kultura* je totožná s předmětem **Umění a kultura** a je zastoupena vzdělávacími obory *Hudební výchova a Výtvarná výchova*. Je chápána jako ucelený celek, je tak také uváděna na vysvědčení a jako celek hodnocena.

Ve třetím ročníku je zařazena i *Dramatická výchova*, která je však hodnocena na vysvědčení jako samostatný předmět.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím aktivních činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudby a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je chápat.

Na 2. stupni jsou žáci vedeni k širšímu chápání kultury a umění. Poznávají navíc i historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující vývoj kultury a umění. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo a film) a tvorba multimediální. Vztahy mezi jednotlivými druhy umění a uplatnění různorodých výrazových prostředků umožňují **projekty**.

Hudební výchova vede žáka pomocí vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem **Vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem **Instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem **Hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem **Poslechových činností** je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova je postavena především na tvůrčích činnostech, které rozvíjejí výtvarné vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. Při tvořivých hrách a experimentování jsou děti vedeny k odvaze a chuti uplatnit své vlastní pocity a prožitky.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti,

uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem **Rozvíjení smyslové citlivosti** jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem **Uplatňování subjektivity** jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem **Ověřování komunikačních účinků** jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Výtvarné cítění je rozvíjeno v několika oblastech:

- Výtvarné vyjádření skutečnosti
- Tematické práce
- Dekorativní práce
- Prostorové práce

Cíl vzdělávacího předmětu *Umění a kultura*

Výchovně vzdělávací proces směřuje k utváření a rozvíjení *klíčových kompetencí*. Vede žáky k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání, k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury jako součásti lidské existence
- k učení se prostřednictvím vlastní tvorby
- k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- pochopení a poznání uměleckých hodnot
- tolerantnímu přístupu ke kulturním hodnotám současnosti i minulosti, ke kultuře jiných národů a skupin
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby (jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

Výtvarné techniky

a/ kreslířské techniky:

umělý uhl, rudka (někdy s ní pracujeme i do mokra nebo dodatečně rozmýváme), měkká tužka, barevné tužky (např. Progresso), kresba dřívkem nebo špejlí barevnými tušemi, inkousty nebo mořidly, kresba ocelovým perem.

(Tuš, inkoust nebo mořidlo lze využívat i tak, že kaňku po papíře rozfukujeme a dítě náhodný tvar doplňuje a upřesňuje podle vlastní představy. Lze pracovat i do mokra nebo dodatečně rozmývat.)

b/ malířské techniky:

temperové barvy v kelímkách, polokrycí vodové barvy, suché pastely, voskové pastely, barevná papírová koláž

c/ grafické techniky:

gumoryt, hlínoryt, sádroryt, polystyrénoryt, tisk z koláže (papírové i textilní)

d/ práce s materiálem:

keramika, plastelína, koláže, ozdoby a objekty z přírodnin, prostorové objekty z odpadových materiálů (krabice, PET lahve apod.), loutky a hračky z textilu .

Průřezová témata

Jsou zapracována v charakteristikách jednotlivých vyučovacích předmětů.

Do tohoto vyučovacího předmětu jsme zařadili také některé části průřezových témat. Z tématu **Osobnostní a sociální rozvoj**, tématického okruhu Osobnostní rozvoj jsou to části „Rozvoj schopnosti vnímání“, „Sebepoznání a sebepojetí“, „Psychohygiena“ a „Kreativita“. Z tématického okruhu Sociální rozvoj jde o část „Kooperace a kompetice“.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je zde zařazen tématický okruh „Evropa a svět nás zajímá“.

Z tématu **Multikulturní výchova** části tématických okruhů „Kulturní diference“, „Lidské vztahy“, „Etnický původ“ a „Multikulturalita“.

Z tématu **Environmentální výchova**, tematického okruhu „Lidské aktivity“ část zabývající se ochranou přírody a kulturních památek a z tematického okruhu „Vztah člověka k prostředí“ část prostředí a zdraví.

Z tématu **Mediální výchova**, tematické okruhy „Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení“ a „Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality“. Integrací těchto oblastí chceme žákům otevřít co největší prostor pro osvojování si světa estetickým účinkem, pro vnímání umění a kultury v nejširším smyslu slova.

Při realizaci tohoto předmětu proto upřednostňujeme návštěvy kulturních akcí, literární čítárny, krátkodobé projekty, v jejichž rámci se žáci seznamují s jedním uměleckým obdobím, výtvarnou technikou, hudebním žánrem apod. Žáky zpravidla nerozdělujeme do skupin. Naopak při řadě akcí dochází ke spojování žáků různých ročníků, abychom jim umožnili sdílet estetické prožitky.

Předmět Umění a kultura je do výuky zařazen ve všech ročnících prvního stupně. Dramatická výchova je vyučována s hodinovou časovou dotací ve třetím ročníku. V druhém a pátém ročníku využíváme její prvky jako metodu práce při naplňování očekávaných výstupů dalších oborů. Očekávané výstupy průřezových témat jsou zařazeny k souvisejícím výstupům dalších oborů. Podrobný přehled časové dotace předmětu je uveden v učebním plánu tohoto školního vzdělávacího programu.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve vzdělávací oblasti Umění a kultura směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební, výtvarné a dramatické a aby s nimi dovedli zacházet,
- ukázat žákům, že přehled v oblasti umění, kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat

- zprostředkovat pohled na umění a kulturu jako na způsob poznávání světa, vnímání uměleckých slohů a děl v jejich historickém kontextu
- rozvíjet u žáků tvořivost aktivním osvojováním si různých výtvarných a hudebních technik, vést žáky k učení se prostřednictvím vlastní tvorby

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby vyhledávali vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat,
- vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit,
- předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě
- otevírat před žáky možnosti volby vhodných výtvarných a hudebních vyjadřovacích prostředků

Kompetence komunikativní

- vést žáky k tomu, aby vnímali umění a kulturu jako jeden ze způsobů vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali,
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem,
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

- vzbudit u žáků potřebu pohybovat se v kulturním a estetickém prostředí a vybudovat zásady chování na kulturních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce ve skupině, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní, zároveň poskytovat prostor pro osobité výtvarné, dramatické i hudební projevy žáků
- předvést dětem na příkladech z dramatické, výtvarné a hudební výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví,
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost,
- vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění.

Kompetence pracovní

- Vysvětlit žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat,
- objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby,

5.7.1. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Umění a kultura – obor hudební

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

- žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy – 2. období

- žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové variace

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.)
- **záznam vokální hudby** – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)

- **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- **orientace v prostoru** – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- **hudební formy** – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

2. stupeň

Očekávané výstupy

- žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užití hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- **orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby
- **rozvoj hudebního sluchu a hudební představitosti** – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- **záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby
- **vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje** – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální
- **tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy**

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- **pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- **orientace v prostoru** – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušermalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla

- **hudební dílo a její autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí

Projekty:

Ruští skladatelé

5.7.1. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Umění a kultura – obor výtvarný

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

- žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy – 2. období

- žák při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

2.stupeň

Očekávané výstupy

- Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků

- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

5.7.3. Dramatická výchova

Dramatická výchova v našem ŠVP je chápána jako samostatný předmět a je jako samostatný předmět hodnocena i na vysvědčení. Je zařazena pro žáky 3. ročníku v **jedn hodinové časové dotaci**. Důležitým aspektem, který nás k zařazení tohoto předmětu vedl, bylo vzbuzení zájmu o dramatickou výchovu.

Žáci ztrácejí ostych, začínou si zvykat na projev před veřejností – spolužáky, rodiči, získávají schopnost uplatňovat svoji kreativitu, fantazii, empatii, což pak mohou dle zájmu dále rozvíjet v dramatickém souboru, který v naší škole funguje již přes 20 let.

Kompetence k učení

- vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům v oblasti dramatické a aby s nimi dovedli zacházet,
- ukázat žákům, že přehled v oblasti umění, kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat
- rozvíjet u žáků tvořivost aktivním improvizováním literární předlohy

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit,
- předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě

Kompetence komunikativní

- vést žáky k tomu, aby vnímali umění a kulturu jako jeden ze způsobů vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali,
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem,
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu dramatickému projevu.

Kompetence sociální a personální

- vzbudit u žáků potřebu pohybovat se v kulturním a estetickém prostředí a vybudovat zásady chování na kulturních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce ve skupině, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní, zároveň poskytovat prostor pro osobité dramatické projevy žáků
- předvést dětem na příkladech z dramatické výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví,
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost,

- vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění.

Kompetence pracovní

- objasnit žákům základní pravidla pro fungování skupiny, kdy výkon jednotlivce ovlivňuje výkony ostatních

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova

- mezilidské vztahy
- kreativita,
- rozvoj schopností poznávání,
- sebezpoznání a seberegulace
- komunikace

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

- žák zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná
- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)

Učivo:

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

- psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava
- sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

- náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování
- typová postava – směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky
- dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti
- inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes
- komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

- základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt
- současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase. V každém ročníku se naučí 10 nových písní. správně tvoří hlavový tón, zpívá s oporou bránice, dodržuje zásady hlasové hygieny	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj hlavového tónu správné dýchání (v pauze a mezi frázemi) a správná výslovnost, brumendo rozšíření hlasového rozsahu 	1. - 3.	
Chápe nutnost rozezpívání, zpívá jednoduchý kánon, při zpěvu sleduje notový zápis,	<ul style="list-style-type: none"> dvojhlas, měkké nasazení, frázování, pauza, 		
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	<ul style="list-style-type: none"> hudební hry (deklamace říkadel, hra na ozvěnu) hra na tělo (tleskání, luskání a pleskání) 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita,
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	<ul style="list-style-type: none"> hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje 	1. - 3.	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	<ul style="list-style-type: none"> pohybový doprovod znějící hudby taktování hra na tělo (tleskání, luskání a pleskání) 	1. - 3.	
orientuje se v jednoduchém zápisu skladby.	<ul style="list-style-type: none"> notová osnova, houslový klíč, takt 2/4 a 3/4 ; 4/4 nota: čtvrt'ová, osminová, půlová a celá; pomlky 	2. - 3.	
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	<ul style="list-style-type: none"> výrazové prostředky v hudbě (zvuk - tón , melodie, hudební kontrasty) 	1. - 3.	
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální; chápe roli posluchače.	<ul style="list-style-type: none"> seznámí se s různými hudebními styly a žánry (hudba vážná, lidová a umělá) naučí se alespoň pět pohybových her (doprovod tleskáním, 	1. - 3.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	luskáním)		
Podle zvuku a tvaru rozezná nejznámější hudební nástroje	<ul style="list-style-type: none"> poslech hudebních skladeb různých žánrů, tolerance různých žánrů poslech hymny ČR 	1. – 3.	
pozná různé druhy tvarů, jejich podobnost či odlišnost, jejich vztahy, pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji	<ul style="list-style-type: none"> Žák se seznamuje se základními návyky a postupy při práci s barvami, učí se organizovat práci, poznává a osvojuje si vlastnosti jednotlivých výtvarných materiálů, se kterými bude nadále pracovat, osvojuje si základy bezpečnosti při práci 	3.	
záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky (barva, linie, modelování), tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, dokáže míchat a překrývat barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé	<ul style="list-style-type: none"> Rozlišuje tvary, barvy a struktury, pomocí barev, vjemů a postojů vyjadřuje vlastní prožitky, rozvíjí své vlastní pozorování, vyjadřovací schopnosti a výtvarné vyprávění, učí se pozorovat přírodu i své okolí 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita,
vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání, vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání	<ul style="list-style-type: none"> vyhledává a dotváří přírodniny, rozvíjí pozorovací schopnosti a paměť, poznává a zobrazuje tvary a funkce věcí, zkouší zachytit postavu v pohybu v prostoru (prozatím bez proporčních vztahů) Zobrazuje tvary a funkce věcí, 	1. - 3.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Umí vnímat výtvarné umění, vyjadřovat, jak na něj působí toleruje a porovnává, tvorbu a interpretaci uznávaných autorů, ilustrace dětských knih	<ul style="list-style-type: none"> aktivně pracuje s ilustrací, pozná obrázky dětských ilustrátorů tj. Josef Lada, Zdeněk Miler a Helena Zmatlíková, porovnává ilustrace a poznává různé vyjadřovací prostředky, zná a rozlišuje pojmy – hračka-loutka-školní potřeba 	1. - 3.	
sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti, originálním způsobem kombinuje linii, tvar, objem, barvu, texturu, objekty	<ul style="list-style-type: none"> kombinace neobvyklých předmětů, alternativní použití linie, objemu, plochy a textury k vyjádření osobního zážitku 	3.	Multikulturní výchova - multikulturalita
zdůvodní a obhájí výt. pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí	<ul style="list-style-type: none"> rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu, vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků, 	2. - 3.	
ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy	<ul style="list-style-type: none"> instalace výstavy, vkus a nevkus v interiéru 	1. - 3.	
zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých.	<ul style="list-style-type: none"> psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace) 	2.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – poznávání lidí
rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná.	<ul style="list-style-type: none"> herní dovednosti (vstup do role) 	2.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání.	<ul style="list-style-type: none"> náměty a témata v dramatických situacích, jejich nalézání a vyjadřování 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – hodnoty , postoje, praktická etika
spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních.	<ul style="list-style-type: none"> sociálně komunikační dovednosti (spolupráce, prezentace a hodnocení) 	1. - 3..	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace
reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového).	<ul style="list-style-type: none"> recepce a reflexe dramatického umění 	3.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 4.– 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).	<ul style="list-style-type: none"> prvky vizuálně obrazného vyjádření- linie, tvary, objemy, světelné a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru; typy vizuálně obrazných vyjádření- jejich rozlišení, výběr a uplatnění- hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 4.– 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařství; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.	<ul style="list-style-type: none"> • uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy.	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby 	4. - 5.	
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.	<ul style="list-style-type: none"> • reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly; smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření- umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama 	4. - 5.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 4.– 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění).	<ul style="list-style-type: none"> přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením- hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) 	4. - 5.	
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	<ul style="list-style-type: none"> osobní postoj v komunikaci- jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací 	4. - 5.	Mediální výchova – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	<ul style="list-style-type: none"> pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišný zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu. Hudební rytmus- realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu. Dvojhlas a vícehlas- prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. Intonace, vokální improvizace, hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď apod.) 	4. - 5.	Multikulturní výchova – lidské vztahy
orientuje se v zápisu jednoduché písni či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji	<ul style="list-style-type: none"> orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce 	4. - 5.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 4.– 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
realizuje.			
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní.	<ul style="list-style-type: none"> hra na hudební nástroje- reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby.	<ul style="list-style-type: none"> hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj. Hudební styly a žánry- hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka apod. 	4. - 5.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace.	<ul style="list-style-type: none"> rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace- s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod. (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b) 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 4.– 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny.	<ul style="list-style-type: none"> kvality tónů - délka, síla, barva, výška. Vztahy mezi tóny - souzvuk, akord. Hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem-rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu) 	4. - 5.	
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	<ul style="list-style-type: none"> taktování, pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance. Pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků. Orientace v prostoru-pamětné uchování a reprodukce pohybu 	4. - 5.	Multikulturní výchova – kulturní diference

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vybírání, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	<ul style="list-style-type: none"> vizuálně obrazné vyjádření, jeho prvky ve vztazích a uspořádání, linie, tvary, objemy, světlo, barva, textura 	6. - 7.	
užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	<ul style="list-style-type: none"> uspořádání objektů do celků, lineární, světelné a barevné vztahy 	6. - 7.	
užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace.	<ul style="list-style-type: none"> vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly, reflexe ostatních uměleckých druhů a podnětů z okolí 	6. - 7.	Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení
vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.	<ul style="list-style-type: none"> smyslové účinky obrazných vyjádření, kombinace a variace vlastní tvořivosti, podnětem je např. tiskovina, reklama 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita
rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu.	<ul style="list-style-type: none"> prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušenosti, manipulace s objekty, pohyby těl 	6. - 7.	
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	<ul style="list-style-type: none"> typy vizuálně obrazných vyjádření, hračky, objekty, texty, skulptura, plastika, volná malba 	6. - 7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	<ul style="list-style-type: none"> přístupy k obrazným vyjádřením 	6. - 7.	
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	<ul style="list-style-type: none"> zaujímání osobního postoje, nabývání komunikačního obsahu a jeho proměny 	6. - 7.	
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	<ul style="list-style-type: none"> vokálně instrumentální aktivity individuální a společné, hlasová hygiena 	6. - 7.	
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého.	<ul style="list-style-type: none"> tóniny, hudební improvizace, dynamika a její proměny 	6. - 7.	
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	<ul style="list-style-type: none"> rytmické a melodické zákonitosti 	6. - 7.	
se orientuje v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje.	<ul style="list-style-type: none"> notový záznam, jeho proměny vzhledem k žánru a charakteru hudby 	6. - 7.	
rozpozná některé z tanců různých stylových období,	<ul style="list-style-type: none"> taneční kroky, pantomima 	6. - 7.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět:: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a předvede jednoduchou pohybovou vazbu.			
se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	<ul style="list-style-type: none"> analýza významných prvků skladby 	6. - 7.	
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	<ul style="list-style-type: none"> hudební dílo a případně její autor, doba vzniku, život autora Projekt Ruští skladatelé 	6. - 7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	<ul style="list-style-type: none"> módnost a modernost 	6. - 7.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět:: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vybírání, vytváření a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	<ul style="list-style-type: none"> vizuálně obrazné vyjádření, jeho prvky ve vztazích a uspořádání 	8. - 9.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět: : Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	<ul style="list-style-type: none"> • uspořádání objektů do celků, • lineární, světlostní a barevné vztahy, plasticita, zaznamenání časového průběhu 	8. - 9.	
užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace.	<ul style="list-style-type: none"> • vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly 	8. - 9.	Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení
vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.	<ul style="list-style-type: none"> • smyslové účinky obrazných vyjádření 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita
rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu.	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušenosti 	8. - 9.	
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	<ul style="list-style-type: none"> • typy vizuálně obrazných vyjádření, skulptura, plastika, volná malba, animovaný film, komiks, fotografie, dramatická akce 	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	<ul style="list-style-type: none"> • přístupy k obrazným vyjádřením 	8. - 9.	Mediální výchova – vnímání autora mediálního sdělení

Oblast: Umění a kultura	Předmět: : Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	<ul style="list-style-type: none"> • zaujímání osobního postoje, nabývání komunikačního obsahu a jeho proměny, • zdůvodňování odlišností, hledání kritérií pro prvky osobité i převzaté, respektování záměru autora, veřejná prezentace, proměny obsahu v různých rovinách - historická, kulturní a sociální 	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – kulturní diference
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	<ul style="list-style-type: none"> • vokálně instrumentální aktivity individuální a společné 	8. - 9.	
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého.	<ul style="list-style-type: none"> • tóniny, hudební improvizace 	8. - 9.	
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	<ul style="list-style-type: none"> • rytmické zákonitosti 	8. - 9.	
se orientuje v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje.	<ul style="list-style-type: none"> • notový záznam hudby, kontrasty vzhledem k žánru a stylu 	8. - 9.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět:: Umění a kultura (obor hudební a výtvarný)		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	<ul style="list-style-type: none"> taneční kroky, pantomima 	8. - 9.	
se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	<ul style="list-style-type: none"> analýza významných prvků skladby 	8. - 9.	
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	<ul style="list-style-type: none"> hudební dílo a její autor, doba vzniku, život autora 	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.	<ul style="list-style-type: none"> módnost a modernost, kýč, provázanost, inspirace, epigonství 	8. - 9.	

Oblast: Umění a kultura	Předmět:: Dramatická výchova		Období: 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla	<ul style="list-style-type: none"> Říkadla, práce s hlasem a rytmem 	3.	Osobnostní a sociální výchova – komunikace, mezilidské vztahy, kreativita, rozvoj

Oblast: Umění a kultura	Předmět: : Dramatická výchova		Období: 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná	<ul style="list-style-type: none"> • Říkadla, hra na tělo, rytmus • Rozvíjení fantazie • Improvizace ve skupinách 	3.	schopností poznávání, sebepoznání a seberegulace
umí se soustředit, dokáže se vcítit do postavy druhého	<ul style="list-style-type: none"> • Rytmus, rytmická štafeta • Práce skupin, slovní hříčky • Pohyb krát slovo • Spolupráce ve skupinách 	3.	
spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních	<ul style="list-style-type: none"> • Téma Vánoc, rytmižace koled • Udržování rytmu • Partnerská souhra 	3.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s textem • Improvizace skupin – drobné texty • Pohybové hry, rytmižace 	3.	
reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)	<ul style="list-style-type: none"> • Dramatizace přísloví • Orientace v prostoru • Základy prostorového cítění 	3.	
spojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy	<ul style="list-style-type: none"> • Soustředění – partnerská souhra • Rytmižace textu • Charakteristika postav • Fantazie a představitost 	3.	
dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjádření emocí a vlastností postav – hra na sochy • Smyslové vnímání • Přirozený mluvní projev 		

Oblast: Umění a kultura	Předmět:: Dramatická výchova		Období: 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	– myšlení nahlas		
pracuje s pravidly hry a jejich variacemi;	<ul style="list-style-type: none"> • Posilování vztahů ve skupině • Rozvíjení fantazie • Etudy ve skutečném a imaginárním světě 	3.	
zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání	<ul style="list-style-type: none"> • Skupinové cítění – vztah k partnerovi • Charakteristika postav • Správná představa svalové síly • 	3.	
dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat	<ul style="list-style-type: none"> • Improvizace na dané téma • Dramatizace drobných literárních útvarů • Vystoupení pro spolužáky i veřejnost 	3.	

5.8. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví budeme vést žáky k tomu, aby dodržovali pravidla fair play ve sportu i mimo něj. Zejména při sportovních aktivitách budeme žákům vysvětlovat nutnost ochrany zdraví svého i druhých, potřebu pohybových aktivit pro člověka, i když se nevěnuje výkonnostnímu nebo vrcholovému sportu.

Žáci získají přehled o zdravém životním stylu a utváří si povědomí, že každý jedinec je za své zdraví zodpovědný a má dostatek možností, jak své zdraví tělesné i duševní rozvíjet a jak si ho udržet. Zdravotní tělesná výchova je ve všech obdobích součástí tělesné výchovy.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví obsahuje předměty

- Výchova ke zdraví
- Tělesná výchova

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví zahrnuje průřezové téma

Osobnostní a sociální výchova – řešení problémů, praktická etika, kooperace, komunikace, vztahy mezi lidmi, psychohygiena, sebepoznávání, seberegulace.

5.8.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

(Předmět výchova ke zdraví je zařazen v 6. a 7. ročníku v **jednohodinové časové dotaci**. Přináší základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávacího předmětu Člověk a jeho svět. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné návyky a chování podporující zdraví, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích.)

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Školám se současně doporučuje vyrovnávat pohybový deficit žáků III. (příp. II.) zdravotní skupiny a jejich potřebu korektivních cvičení zařazováním povinného či volitelného předmětu, jehož obsah vychází z tematického okruhu Zdravotní tělesná výchova (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná

zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. Očekávané výstupy je možné splnit již v 1. období 1. stupně. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy.²¹

Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné základní plaveckou výuku dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání **zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot**
- pochopení zdraví jako **vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální** pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, **co je zdravé a co může zdraví prospět**, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání **zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody** jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Kompetence k učení

- naučit chápat souvislosti mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou,
- vést k systematickému sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti.

Kompetence k řešení problémů

- naučit vyhledání rizik, naučit volit vhodné taktiky v odmítání

Kompetence komunikativní

- otevírat prostor k diskusi o zdravém způsobu života
- vytvářet emoční i věcný náhled na škodlivost požívání drog a jiných škodlivin.

Kompetence sociální a personální

- naučit prezentovat a podporovat myšlenek olympijského hnutí
- rozvíjet spolupráci uvnitř kolektivu sportovního družstva

Kompetence občanské

- vést k aktivnímu sportování
- objasňovat potřeby dodržování hygieny při tělesných aktivitách,
- seznamovat s první pomocí při úrazech lehčího charakteru

Kompetence pracovní

- vést k dodržování pravidel správné výživy, hygieny a životního stylu

Zařazení průřezových témat

<i>Osobnostní a sociální výchova</i>	<i>– osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace</i> <i>– osobnostní rozvoj – psychohygienu</i> <i>– morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika</i> <i>– sociální rozvoj – komunikace</i>
---	--

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

Očekávané výstupy

- žák , respektuje přijatá pravidla soužití mezi **spolužáky i jinými** vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů komunity
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěřil se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc

- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- (projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc)
projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny
- **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost; promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity
- Předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, **pitný režim**, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – **kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota**
- **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, **denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit**, význam pohybu pro zdraví, **pohybový režim**
- **ochrana před přenosnými chorobami** – **základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty**
- **ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy** – **prevence kardiiovaskulárních a metabolických onemocnění**; preventivní a **léčebná péče**; odpovědné

chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), **základy první pomoci**

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
- **auto-destruktivní závislosti** – **psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání**, trestná činnost, dopink ve sportu
- **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí, **kriminalita mládeže**; komunikace se službami odborné pomoci
- **bezpečné chování a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, **bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení**
- **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- **ochrana člověka za mimořádných událostí - klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událost**

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, **podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví**
- **podpora zdraví v komunitě** – programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- **sebezpoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení: zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- **psychohygienu** v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech
- **mezilidské vztahy, komunikace a kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

5.8.2 Tělesná výchova

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Předmět Tělesná výchova směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů. .

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Vzdělávání probíhá ve vlastní tělocvičně nebo na hřišti místní tělocvičné jednoty Sokol. Ve vzdělávání také hojně využíváme přírodních sportovišť a sezonních možností včetně plavání. Součástí tělesné výchovy je i zařazování prvků zdravotní tělesné výchovy ke cvičení koordinace pohybů a náprav vadného držení těla.

Na prvním stupni je tělesná výchova posílena o 2 disponibilní hodiny, neboť pro žáky organizujeme plavání.

Časová dotace:

1.stupeň

		1.roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Dis.	celkem
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2+1	2+1	2	2	12

2. stupeň

		6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Dis.		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	0	8	8

Kompetence k učení

- Poznávání vlastních pohybových schopností a jejich individuální rozvoj,
- prožívání souvislostí mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou,
- systematické sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti.

Kompetence k řešení problémů

- naučit pochopit problém při ovládnutí cviku, sportovního prvku a vést k hledání tréninkové cesty k jeho odstranění,
- naučit vyhledávat vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech.

Kompetence komunikativní

- Vést k soustředění při pokynech vedoucího družstva,

- otevírat prostor k diskusi o taktice družstva,
- vést k pořizování záznamů a obrazových materiálů ze sportovních činností a jejich prezentace.

Kompetence sociální a personální

- vést k dodržování pravidel fair play,
- naučit prezentovat a podporovat myšlenky olympijského hnutí,
- rozvíjet spolupráci uvnitř kolektivu sportovního družstva,
- naučit rozdělovat a přijímat úkoly v rámci sportovního družstva.

Kompetence občanské

- Podporovat aktivní sportování
- Seznamovat s dodržováním hygieny při tělesných aktivitách
- Rozvíjet první pomoc při úrazech lehčího charakteru
- vytvářet emoční i věcný náhled na škodlivost požívání drog a jiných škodlivin.
- Vést k upevňování zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- Vést k ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

Kompetence pracovní

- Seznámit s dodržováním pravidel ve sportu, v celém životě
- Naučit vyhledávat možná rizika při pohybových činnostech a hledání cest jejich minimalizace
- Naučit zpracovávat a prezentovat naměřené výkony.

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace

– morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika

– sociální rozvoj – komunikace

– osobnostní rozvoj - kreativita,

– osobnostní rozvoj – psychohygienu

– sociální rozvoj – kooperace a kompetice

– morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

- žák spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané výstupy – 2. období

- žák podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích a pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti

- **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- **plavání** – (*základní plavecká výuka*) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti
- **lyžování, bruslení** – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- **další pohybové činnosti** – cvičení v přírodě formou projektů

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- **komunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- **zdroje informací o pohybových činnostech**

2. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

- žák aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečná úraza a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo

- **význam pohybu pro zdraví** – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
- **zdravotně orientovaná zdatnost** – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
- **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění, odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

- žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- **gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
- **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- **úpoly** – základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó
- **atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
- **sportovní hry** (*alespoň dvě hry podle výběru školy*) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- **turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla
- **plavání** – plavecké dovednosti, plavecká technika, dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plavecký sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
- **lyžování, snowboarding, bruslení** – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku;

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy

- žák užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo

- **komunikace v TV** – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- **organizace prostoru a pohybových činností** – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- **historie a současnost sportu** – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
- **pravidla osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží

- **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech**
- **měření výkonů a posuzování pohybových dovedností** – měření, evidence, vyhodnocování

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

V našem učebním plánu není zdravotní Tv zařazena jako samostatný předmět, ale prvky ZdrTV jsou využívány v povinné Tv.

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

- žák uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Očekávané výstupy – 2. období

- žák zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Učivo

ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

- **zdravotní oslabení** – konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obutí pro ZdrTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

- **základy speciálních cvičení** – základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení

VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV** – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

2. stupeň

Očekávané výstupy

- žák uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
- zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
- aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Učivo

ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

- **základní druhy oslabení jejich příčiny a možné důsledky** – základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

- **oslabení podpůrně pohybového systému (A)** – poruchy funkce svalových skupin (A1); poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení (A2) a vybočení páteře do stran (A3);

poruchy stavby dolních končetin (A4): lokální a celková relaxace; správné držení hlavy, pletence ramenního, pánve, kolen; protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehna a ohybačů kyčle; posilování šíjového, mezilopatkového, břišního, hýžděového, stehenního a lýtkového svalstva, vzpřimovačů trupu; zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu; uvolňování páteře; rotační cvičení; správný dýchací stereotyp

- **oslabení vnitřních orgánů (B)** – oslabení oběhového a dýchacího systému (B1); oslabení endokrinního systému (B2); obezita (B3); ostatní oslabení vnitřních orgánů (B4): (kromě cvičení ze skupiny A) rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů; hrudní a brániční dýchání při zvýšené zátěži; adaptace na zvýšenou zátěž; cvičení koordinace a rovnováhy
- **oslabení smyslových a nervových funkcí (C)** – oslabení zraku (C1); oslabení sluchu (C2); neuropsychická oslabení (C3): (kromě cvičení ze skupiny A) adaptace srdečně-cévního a dýchacího systému; koordinace pohybu; rovnovážné polohy; rozvoj sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; cvičení s hudebním doprovodem; orientace v prostoru; zraková lokalizace, rychlost zrakového vnímání

VŠESTRANNÉ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV** – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví		Období: 6. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Chápe význam rodiny, její strukturu, postavení ženy a muže v rodině, povinnosti členů rodiny, rozumí ekonomice domácnosti Ovládá správné zásady komunikace Chápe pojmy kamarádství, přátelství a láska	<ul style="list-style-type: none"> • Život v rodině a mimo ni 	6.	
Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím Rozumí pojmům duševní a tělesné zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj osobnosti 	6.	
Chápe význam prevence civilizačních chorob Pečuje o své zdraví Rozumí významu pohybu pro tělesné i duševní zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Péče o duševní zdraví 	6.	
Ovládá způsoby chování v krizových situacích Zná dětská krizová centra, linky důvěry uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní bezpečí • nácvik chování v krizových situacích 	6.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví		Období: 6. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
modelových situacích simulujících mimořádné události.			
Umí efektivně využít volný čas Dokáže posoudit pozitiva a negativa konkrétních volnočasových aktivit, jejich vhodnost a nevhodnost pro osobní zdraví a osobní rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> denní režim - plánování, uspořádání času 	6.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace
Chápe význam zdravé výživy a její vliv na zdravotní stav člověka Srovná různé druhy zdravé výživy – alternativní výživa Umí odhadnout výživovou hodnotu potravin	<ul style="list-style-type: none"> Zdravá výživa 	6.	
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci, prevence úrazů 	7.	
Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví, dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví a zdraví druhých, vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví uplatňuje ohleduplné chování k hendikepovaným spoluobčanům	<ul style="list-style-type: none"> Ochrana před onemocněním Význam otužování a správné výživy význam odpočinku co škodí zdraví postižení mezi námi 	7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu,
Optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	<ul style="list-style-type: none"> základní přehled běžných nemocí, příznaky těchto nemocí zdravý životní styl zásady bezpečného užívání léčiv 	7.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika
Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	<ul style="list-style-type: none"> Příčiny úrazů Druhy poranění Ošetření poranění Prevence úrazů vybavení 	7.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Výchova ke zdraví		Období: 6. – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	lékárničky		
Je schopen odhadnout důvody vzniku závislosti Je schopen posoudit nebezpečí návykových látek Zná instituce pomoci pro závislé Ví, co je duševní zdraví a jak si ho chránit	<ul style="list-style-type: none"> • Zneužívání návykových látek • Stres a jeho vliv na naše zdraví, civilizační nemoci 	7.	
Chápe význam prevence zneužívání návykových látek (kouření, alkoholismus, drogy) předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.	<ul style="list-style-type: none"> • drogy - prevence, návykové látky 	7..	
Chápe nebezpečí vznikající ze zneužívání steroidů a anabolik Zná jejich dopad na fyzickou stránku těla a zdravotní stav	<ul style="list-style-type: none"> • doping 	7.	
Zná definici výrazu distribuce a výrazu držení omamných a návykových látek Je si vědom postihů vyplývajících z distribuce a držení omamných a návykových látek	<ul style="list-style-type: none"> • návykové a omamné látky a legislativa 	7.	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	<ul style="list-style-type: none"> • sexuální výchova 	7.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>gymnastika</i> -základy akrobacie (přípravná cvičení pro kotoul vpřed; kotoul vpřed) 	1. - 3.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: : Tělesná výchova		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	<ul style="list-style-type: none"> • přeskok (nácvik odrazu z můstku na nízkou švédskou bednu nebo kozu) • kladinka (chůze s dopomocí i bez dopomoci, obměny chůze) • cvičení na žebřinách • <i>atletika</i>: - vytrvalostní běh 5 - 10 minut • rychlý běh 20 - 50 m skok daleký (spojení rozběhu a odrazu) • hod míčkem z místa a z rozběhu 		
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry různého zaměření s pomůckami i bez pomůcek • sportovní hry (kopaná, vybíjená, přehazovaná) 		
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy.	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygiena po TV a při jiných pohybových aktivitách 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita,
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.	<ul style="list-style-type: none"> • znalost smluvených gest a signálů při pohybových činnostech, -základní terminologie 	1. - 3.	
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy.	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení se sportovním náčiním (švihadla, krátké tyče, míče, apod.) • správné držení těla 	1. - 3.	
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní TV – koordinace pohybu • kompenzační, vyrovnávací a relaxační 	2. - 3.	

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: : Tělesná výchova		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	cvičení		
snaží se o správné a estetické držení těla, zvyšuje svoji obratnost, sílu a rychlost	<ul style="list-style-type: none"> • hrazda – ručkování ve visu, průpravné cviky pro přešvihy 	1. - 3.	
spojuje eleganci a radost z pohybu	<ul style="list-style-type: none"> • chůze po kladince s i bez dopomoci, poskoky, obraty, • cvičení při hudbě, rytmická cvičení a lidové tance 	1. - 3.	
uvědomuje si, že běh, hod a skoky jsou přirozenými činnostmi, které všestranně ovlivňují organismus žáka	<ul style="list-style-type: none"> • běh – rychlý a vytrvalostní, • skok do dálky z rozběhu, • hod míčkem z místa a za chůze 	1. – 3.	
zvládá bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorách – plavecký bazén	<ul style="list-style-type: none"> • plavecký výcvik 	1. – 3.	
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.	<ul style="list-style-type: none"> • znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry různého zaměření s pomůckami i bez pomůcek • sportovní hry (kopaná, vybíjená) 	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy.	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygiena po TV a při jiných pohybových aktivitách 	1. - 3.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova		Období: 1 – 3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.	<ul style="list-style-type: none"> • znalost smluvených gest a signálů při pohybových činnostech 	1. - 3.	
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy.	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení se sportovním náčiním (švihadla, krátké tyče, míče, apod.) správné držení těla 	1. - 3.	
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní TV • kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení 	1. - 3.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu. Uplatňuje kondičně zaměřené činnosti. Projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví (pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu). • základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou a trupu 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.	<ul style="list-style-type: none"> • příprava organismu (před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení) • kotouly vpřed a vzad a jejich modifikace • stoj na rukou • průpravné cviky pro • přeskoky, skrčka a roznožka přes kozu • cvičení na hrazdě – shyb stojmo, přešvih, svis 	4. - 5.	Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí
zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování.			
zvládá základní techniku speciálních cvičení. Koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele.			

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
upozorní samostatně na činnost (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením.	<ul style="list-style-type: none"> • střemhlav, náskok do vzporu, sešin a různé kombinace cviků • chůze a poskoky po kladince. 		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti. Vytváří varianty osvojených pohybových her.	<ul style="list-style-type: none"> • organizace při TV (základní organizace prostoru a činností v (běžném prostř.) • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (her, závodů, soutěží) • vybíjená, přehazovaná, kopaná, základy košíkové 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - kreativita
zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy.			
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí. Adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.	<ul style="list-style-type: none"> • hygiena při Tv (hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity); • bezpečnost při pohybových činnostech (bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách Tv) 	4. - 5.	
jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • rytmická cvičení a tanec 	4. – 5.	
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje. Respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví.	<ul style="list-style-type: none"> • zásady jednání a chování (fair play, olympijské ideály a symboly) • štafetové hry a soutěže 	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, sociální rozvoj – kooperace a kompetice

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova		Období: 4 – 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví. Cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení.	<ul style="list-style-type: none"> komunikace v Tv (základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály) 	4. - 5.	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky.	<ul style="list-style-type: none"> měření a posuzování pohybových dovedností (měření výkonů, základní pohybové testy) běhy, hody, skoky-porovnávání a měření výkonů 	4.- 5.	
<p>žák zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování</p> <p>zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele</p> <p>upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p> <p>žák se adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, naučí se v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> cvičení na koordinaci pohybu přímivé cviky hygienu plavání – dýchání, splývání základní plavecké dovednosti jeden plavecký způsob (plavecká technika) prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím 	4.- 5.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	<ul style="list-style-type: none"> • správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí
samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím			
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	<ul style="list-style-type: none"> • celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí) • rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygienu
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly	<ul style="list-style-type: none"> • žák je schopen individuálního rozevření, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla 	6. - 7.	
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	<ul style="list-style-type: none"> • drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzic. kondici a podporující růst sval. hmoty), • reakce těla při zhoršení rozptyl. podmínek, vhodná úprava pohyb. aktivit 	6. - 7.	
dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka, uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve			

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým			
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	<ul style="list-style-type: none"> seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sport. akcích konaných ve škole i mimo školu, zásady bezpečného používání konkrétních sport. potřeb a náradí 	6. - 7.	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením 	6. - 7.	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> turistika + pobyt v přírodě orientace na mapě, měřítko mapy, vytyčení trasy podle mapy dle zdatnosti žáků, uplatňování pravidel bezpeč. silnič. provozu v roli chodce, ochrana přírody, základy orient. běhu, topogr. značky, práce s buzolou 	6. - 7.	
	<ul style="list-style-type: none"> sportovní hry vybíjená - taktika, rozhodnost, pohotovost 		
	<ul style="list-style-type: none"> košíková - správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda (kroužení míčem okolo těla, osmička mezi nohama, 	6.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<p>prohazování)</p> <ul style="list-style-type: none"> doplňkové sport. hry - minikopaná, házená, florbal, ringo průpravná cvičení 		Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	<ul style="list-style-type: none"> lyžování v případě zájmu zákon. zástupců žáků bude škola zařazovat týden. kurz 		
	<ul style="list-style-type: none"> sportovní hry přehazovaná - přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče do soupeřova pole ve výskoku (smeč) jednoruč i obouruč 	7.	
	<ul style="list-style-type: none"> košíková - dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb 		
	<ul style="list-style-type: none"> odbíjená - nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem 		
	<ul style="list-style-type: none"> doplňkové sportovní hry - minikopaná, házená, florbal, ringo, průpravná cvičení 		
	<ul style="list-style-type: none"> atletika - atletická abeceda (lifting, skipping, zakopávání, předkopávání, odpichy oštěpařský krok, cval stranou) 	6. - 7.	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje	<ul style="list-style-type: none"> rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování, hody granátem a 	6. - 7.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> kriketovým míčem, skok do dálky • skok do výšky (flopem) • rychlé starty (ze stoje, ze sedu, z lehu) • gymnastika - kotoul vpřed a vzad, stoj na ruce se záchranou, • přemet stranou se záchranou, • přeskok kozy v základní výšce • akrobacie - kotoul plavmo přes lavičku nebo nízkou švédskou bednu do duchen, • výskok na švédskou bednu a seskok do duchen, přeskok nižší švédské bedny • kruhy - kotoul vpřed a vzad, houpání v sedě, rotace kolem své osy • hrazda - vzpor na rukách, kotoul vpřed, vzpor na rukách přešvihem únožmo (pravou, levou), kotoul vpřed a následně vzad • šplh na laně a tyči • moderní gymnastika - cvičení s míčem, švihadlem a tyčí • úpoly - význam úpolových sportů pro sebeobranu a brannost, přetahy, přetlaky, úpolové odpory, střehové 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - komunikace

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> postoje, • sebeobrana (držení soupeře na zemi, obrana proti objetí zředu, obrana proti škrčení), pády (vpřed, vzad, stranou) 		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> • estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmic. doprovodem - základy rytmic. gymnastiky (pohyb. školení zaměřená na ovládání těla a jeho částí podle daného rytmu), • soulad pohybu s hudbou (cvičení bez náčiní) 	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	<ul style="list-style-type: none"> • sebehodnocení v dané pohybové činnosti • zná a dodržuje pravidla dané pohybové činnosti, • sami označí zjevné nedostatky a jejich příčiny 	6. - 7.	
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	<ul style="list-style-type: none"> • komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností) 	6. - 7.	
naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	<ul style="list-style-type: none"> • Historie olymp. her • MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže) 	6. - 7.	
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	<ul style="list-style-type: none"> • týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel 	6. - 7.	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla osvojovaných pohybových činností a 	6. - 7.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 6 – 7.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	jejich aplikace při hře v poli		
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	<ul style="list-style-type: none"> statistická zjištění - měření délky, rychlosti, výšky práce se stopkami, pásmem 	6. - 7.	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	<ul style="list-style-type: none"> aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohyb. činností 	6. - 7.	
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkou (výsledkovou listinou) doplňování příslušných dat čtení potřebných dat zjišťování potřebných dat 	6. - 7.	
žák uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	<ul style="list-style-type: none"> cvičení na koordinaci pohybu cvičení k nápravě vadného držení těla cvičení specifické pro konkrétní zdravotní postižení 	6. - 7.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně	<ul style="list-style-type: none"> správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
a s konkrétním účelem	pohybová činnost, správné zapojení dechu		
samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím			
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	<ul style="list-style-type: none"> celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí), rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost 	8. - 9.	
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly	<ul style="list-style-type: none"> žák je schopen individuálního rozevření, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla 	8. - 9.	
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	<ul style="list-style-type: none"> drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzickou kondici a podporující růst sval. hmoty), reakce těla při zhoršení rozptyl. podmínek, vhodná úprava pohyb. aktivit 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	<ul style="list-style-type: none"> seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sport. akcích konaných ve škole i mimo školu, zásady bezpečného používání konkrétních sport. potřeb a náradí 	8. - 9.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity (horolezecká stěna) 		
	<ul style="list-style-type: none"> • turistika + pobyt v přírodě, orientace na mapě, měřítko mapy, vytyčení trasy podle mapy dle zdatnosti žáků, uplatňování pravidel bezpeč. silnič. provozu v roli chodce, ochrana přírody, základy orient. běhu, topogr. značky, práce s buzolou, příprava a organizace orientačního běhu 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	<ul style="list-style-type: none"> • sportovní hry • košíková - útok, obrana - osobní, zónová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče 	8.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	<ul style="list-style-type: none"> • odbíjená - přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování 	8.	
Zná pravidla vybraných sportovních her, uplatňuje pravidla far play	<ul style="list-style-type: none"> • doplňkové sportovní hry - minikopaná, házená, florbal, ringo, • nácvik útoků a obrany, herní varianty 	8.	
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	<ul style="list-style-type: none"> • sportovní hry odbíjená - příjem podání spodem, vrchem, rozehrání balonu přes nahrávače, nácvik smeče, obrana 	9.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	(bloky), hra v poli		
	<ul style="list-style-type: none"> košíková - postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana po celém hřišti 	9.	
	<ul style="list-style-type: none"> atletika - atletická abeceda, (lifting, skipping, zakopávání, předkopávání, odpichy, oštěpařský krok, cval stranou) 	8. - 9.	
	<ul style="list-style-type: none"> skok do dálky, skok do dálky z místa 		
	<ul style="list-style-type: none"> skok do výšky (flopem) 		
	<ul style="list-style-type: none"> rychlé starty (ze stoje, sedu, lehu) 		
	<ul style="list-style-type: none"> rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování, hody granátem a kriketovým míčem 		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> gymnastika - kotoul vpřed a vzad vícekrát za sebou, stoj na ruce se záchranou, přemet stranou se záchranou na obě strany, přeskok kozy ve zvýšené výšce 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - komunikace
	<ul style="list-style-type: none"> akrobacie - kotoul plavmo přes švédskou bednu do duchen, přeskok vyšší švéd. bedny, 		
	<ul style="list-style-type: none"> kruhy - kotoul vpřed a vzad, vis vznesmo, vis střemhlav, houpání ve visus obratem, houpání 		

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	v sedě, rotace kolem své osy		
	<ul style="list-style-type: none"> hrazda - vzpor na rukách, kotoul vpřed, vzpor na rukách přešvihem únožmo (pravou, levou), kotoul vpřed a následně vzad, výmyk, podmet 		
	<ul style="list-style-type: none"> šplh na laně a tyči 		
	<ul style="list-style-type: none"> moderní gymnastika - cvičení s míčem, švihadlem a tyčí, krátká sestava na hudbu 		
	<ul style="list-style-type: none"> estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmic. doprovodem - soulad pohybu s hudbou (cvičení s náčiním), aerobic, společenské tance 	8. - 9.	
	<ul style="list-style-type: none"> Úpoly - význam úpolových sportů pro sebeobranu a brannost, přetahy, přetlaky, úpolové odpory, střehové postoje, sebeobrana (držení soupeře na zemi, obrana proti objetí zředu, obrana proti škrcení), pády (vzad, vpřed, stranou) 	8. - 9.	
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	<ul style="list-style-type: none"> sebehodnocení v dané pohybové činnosti, znají a dodržují pravidla dané pohybové činnosti, sami označí zjevné nedostatky a jejich příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele 	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	pracují na jejich odstranění		
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	<ul style="list-style-type: none"> komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností) 	8. - 9.	
naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	<ul style="list-style-type: none"> Historie olymp. her MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže) 	8. - 9.	
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	<ul style="list-style-type: none"> týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel 	8. - 9.	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	<ul style="list-style-type: none"> pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli, organizuje, řídí přebírá roli rozhodčího 	8. - 9.	
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	<ul style="list-style-type: none"> statistická zjištění, odhady, přesná měření (stopky, pásmo) evidují a vyhodnocují zjištěná data 	8. - 9.	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	<ul style="list-style-type: none"> organizace prostoru a pohyb. činností, postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů od učitele 	8. - 9.	
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkou (výsledkovou listinou) grafické zpracování naměřených dat a jejich prezentace 	8.- 9.	
žák uplatňuje cílevědomost při korekci zdravotních oslabení zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu	<ul style="list-style-type: none"> cvičení na koordinaci pohybu cvičení k nápravě vadného držení těla 	8.- 9.	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení specifické pro konkrétní zdravotní postižení 		

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Oblast **Člověk a svět práce** vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Během školní docházky jsou sledovány a plněny všechny základní kompetence.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápaní práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Kompetence k učení

- Naučit pracovat podle návodu,
- vést žáky k plánování činností při práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
- předkládat dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení,
- naučit poznávat výhody pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech,
- naučit poznávat vlastnosti materiálů a surovin a jejich použitelnost.

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k uvědomování si potřeby praktického ověřování řešení problémů
- naučit žáky aplikovat řešení při obdobných zadáních a hledat nové způsoby využití dovedností při práci s technickými materiály a přípravě pokrmů,
- předkládat dostatečné množství příkladů, naučit prakticky používat osvojené poznatky pro uplatnění na trhu práce,
- otevírat žákům prostor pro zodpovědné rozhodování o vlastní profesní orientaci,
- seznamovat žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace.

Kompetence komunikativní

- Vést k účinné komunikaci při práci s technickými materiály,
- seznamovat s přesným významem pojmů, vytvářet vztah k práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
- vyložit pojmy související s volbou povolání,
- předkládat dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci

Kompetence sociální a personální

- naučit spolupracovat ve dvojici a v malé skupině,
- Rozvíjet přiřazování různých rolí v pracovní skupině a jejich prožívání,
- Vést k uvědomování si potřeby ohleduplnosti na pracovišti.

Kompetence občanské

- Otevírat prostor pro pochopení různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu,
- Rozvíjet tvořivý přístup žáků k plnění zadaných témat.

Kompetence pracovní

- Vést k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů
- Vést k provedení práce v co nejlepší kvalitě
- Předkládat srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k témuž cíli
- Naučit vyhledávání možných rizik při různých činnostech a hledání cest k jejich minimalizaci,
- Seznamovat s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
- Vytvářet prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita
– osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání (1. – 3. roč.)

Environmentální výchova – Vztah člověka k životnímu prostředí (1. – 9. roč.)

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – seberegulace (6. – 9. roč.)

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

Ve všech ročnících je předmět vyučován v **jednohodinové** dotaci. Pro výuku je využívána nová školní dílna, která je dostatečně prostorná i vybavená. Okruh Příprava pokrmů probíhá ve cvičné kuchyňce, která je prostorově malá, pěstitelské práce se realizují na školní zahradě, o kterou žáci pečují a ve třídách, kde se starají o pokojové květiny..

1. stupeň:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

2.stupeň:

- Práce s technickými materiály,
- Pěstitelské práce a chovatelství,
- Provoz a údržba domácnosti,
- Příprava pokrmů
- Svět práce

1.stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

- žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

- žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

- žák zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy – 2. období

- žák provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

- žák provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Očekávané výstupy – 2. období

- žák provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

- žák připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období

- žák orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

- udržuje čistotu a pořádek pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

2. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Očekávané výstupy

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady hygieny a bezpečnosti práce s nástroji a s nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy

- žák volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu, způsobeného zvířaty

Učivo

- **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- **zelenina** – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování

- **léčivé rostliny, koření** – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- **chovatelství** – chov zvířat v domácnost

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

- žák provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy; poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Učivo

- **finance, provoz a údržba domácnosti** – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti
- **elektrotechnika v domácnosti** – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

- žák používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Učivo

- **kuchyně** – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- **potraviny** – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- **příprava pokrmů** – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- **úprava stolu a stolování** – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

SVĚT PRÁCE (závazný pro 8. a 9. ročník s možností realizace od 7. ročníku)

Očekávané výstupy

- žák orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže na modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Učivo

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Člověk a svět práce		Období: 1 –3.
Školní výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata
Žák: vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů, naučí se požívat jednoduché pomůcky (např. nůžky, nůž, aj.) vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů, naučí se požívat jednoduché pomůcky (např. nůžky, nůž, aj.) vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů, naučí se požívat jednoduché pomůcky (např. nůžky, nůž, aj.)	<ul style="list-style-type: none"> • práce s různými materiály • vlastnosti materiálů, jejich využití v praxi 	1. 2. 3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita.
pracuje podle slovního návodu a předlohy. pracuje podle slovního návodu a předlohy. pracuje podle slovního návodu	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní postupy • organizace práce 	1. 2.	

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 1 –3.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
a předlohy.		3.	
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	<ul style="list-style-type: none"> • sestavování modelů • montáž a demontáž 	1.	
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi		2.	
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi		3.	
provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování	<ul style="list-style-type: none"> • práce s tabulkou 	3.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání Utváří a rozvíjí základní dovednosti.
pečuje o nenáročné rostliny	<ul style="list-style-type: none"> • péče o nenáročné rostliny 	1. 2. 3.	
připraví tabuli pro jednoduché stolování	<ul style="list-style-type: none"> • příprava jednoduché tabule 	2.	Utváří a rozvíjí základní dovednosti.
chová se vhodně při stolování.	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla stolování , vhodné a nevhodné chování při jídle 	1. 2. 3.	Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů.

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 4 - 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé	<ul style="list-style-type: none"> • práce s daným materiálem, vlastnosti materiálu 	4.	Environmentální výchova Osobnostní a sociální výchova Výchova demokratického

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 4 - 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
výrobky z daného materiálu.			občana
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce.	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a uspořádání práce 	4.	
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž.	<ul style="list-style-type: none"> • práce se stavebnicí, použití logiky 	4.	
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	<ul style="list-style-type: none"> • využití návodu při postupech práce 	4.	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní hygiena, první pomoc při zranění 	4.	
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	<ul style="list-style-type: none"> • práce s rostlinami - pokusy, pozorování 	5.	Environmentální výchova
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny.	<ul style="list-style-type: none"> • péče o rostliny 	5.	Environmentální výchova
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.	<ul style="list-style-type: none"> • využití nářadí při práci s rostlinami 	5.	
orientuje se v základním vybavení kuchyně.	<ul style="list-style-type: none"> • vybavení kuchyně, el. spotřebiče, kuchyňské náčiní 	5.	
připraví samostatně jednoduchý pokrm.	<ul style="list-style-type: none"> • příprava jednoduchých pokrmů dle možností 	5.	Osobnostní a sociální výchova
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.	<ul style="list-style-type: none"> • základy společenského chování, pravidla 	5.	Osobnostní a sociální výchova

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 4 - 5.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	stolování		
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu na pracovišti	<ul style="list-style-type: none"> pracovní hygiena na pracovním místě, bezpečnost práce, první pomoc při úrazu 	5.	Výchova demokratického občana

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 6 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti materiálů, základní postupy opracování daných materiálů 	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - kooperace
řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a náradí	<ul style="list-style-type: none"> znalost náradí a nástrojů pro efektivní práci s daným materiálem 	6.-9.	
organizuje a plánuje svoji pracovní činnost, užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchá náčrt	<ul style="list-style-type: none"> organizace práce, časové rozvržení a následnost pracovního postupu 	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - seberegulace
dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím, poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> první pomoc při úrazech, bezpečnostní předpisy a postupy 	6.-9.	
sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	<ul style="list-style-type: none"> základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy 	6.-9.	EVV – půda jako zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace
volí vhodné pracovní postupy pro pěstování vybraných rostlin	<ul style="list-style-type: none"> zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady zpracování, 	6.-9.	

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 6 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	vybrané druhy a jejich pěstování		
pěstuje a využívá květiny i dřeviny pro ozdobu	<ul style="list-style-type: none"> Okrasné rostliny pokojové Okrasné dřeviny Hydroponie, bonsaje Úprava květin 	6.-9.	
Zná běžné druhy ovocných stromů, ví, jak se rozmnožují, štěpují, zná možnosti uskladnění či zpracování plodů	<ul style="list-style-type: none"> Ovocné stromy, jejich pěstování Uskladnění a zpracování ovoce 	6.-9.	
Zná běžné druhy koření léčivých rostlin, zná jejich kladné i záporné účinky	<ul style="list-style-type: none"> Léčivé rostliny, koření Léčivé účinky rostlin Rostliny jedovaté a zdraví škodlivé, alergie, drogy 	6.-9.	
Ví, jak pečovat o běžná hospodářská zvířata i o zvířata nehuspodářská, zná pojem farma,	<ul style="list-style-type: none"> Chov zvířat v domácnosti Zvířata hospodářská a pro potěšení Podmínky, hygiena a bezpečnost chovu 	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - psychohygiena

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů	<ul style="list-style-type: none"> Jednoduché pokrmy studené kuchyně 	6.-9.	
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	<ul style="list-style-type: none"> bezpečnostní pravidla pro práci s el. spotřebiči, první pomoc při úrazech el.proudem, čisticí prostředky a 	6.-9.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problém životního prostředí

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět: : Člověk a svět práce		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
	jejich dopad na životní prostředí <ul style="list-style-type: none"> • ekologická zacházení s odpady 		
Zná základní vybavení kuchyně, zná zásady hygieny při přípravě pokrmů	<ul style="list-style-type: none"> • Kuchyně – základní vybavení • Udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu 		
Zná běžné druhy potravin a jejich zpracování a uskladnění, ví, co je záruční doba, zná pojmy pečení, vaření, grilování smažení, dušení	<ul style="list-style-type: none"> • Potraviny – nákup, uskladnění, použití • Sestavení jídelníčku • Úprava pokrmů za studena, způsoby tepelné úpravy pokrmů • Praktická příprava pokrmů a nápojů 		
Umí nachystat slavnostní tabuli, zná zásady společenského chování u stolu	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché prostírání • Obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování 		
správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby, provádí drobnou domácí údržbu	<ul style="list-style-type: none"> • elektrické a plynové spotřebiče, elektrická instalace, ekonomika provozu • elektrotechnika v domácnosti 	6.-9.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problém životního prostředí
provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví	<ul style="list-style-type: none"> • rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory, hotovostí a bezhotovostní operace, ekonomika domácnosti 	6.-9.	
orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	<ul style="list-style-type: none"> • profese a jejich charakteristika, požadavky kvalifikační zdravotní a osobnostní 	6.-9.	
posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	<ul style="list-style-type: none"> • sebepoznávání sebehodnocení, cíle a zájmy 	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí

Základní škola a mateřská škola Sněžné, příspěvková organizace
Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Člověk a svět práce		Období: 8 – 9.
Školní výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • informace o trhu práce, úřady práce, sociální zajištění, práva a povinnosti 	6.-9.	
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	<ul style="list-style-type: none"> • průběh pohovoru, požadavky životopisu, sebeprezentace, modelové situace 	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1. Pravidla hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybje. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Jedním z hlavních cílů pedagogické práce obecně by se mělo stát oslabování vnější motivace žáků – motivace prostřednictvím známek, která je užívána na většině základních škol. Naopak by mělo docházet k posilování motivace vnitřní, která je podporována žakovým vlastním (sebe)hodnocením.

6.1.1 Způsoby hodnocení

Hodnocení bude prováděno na přání zákonných zástupců žáků (viz. Mapa školy – SCIO) pomocí klasifikace. Hodnocení slovní může být používáno při hodnocení žáků se SVPU nebo na přání zákonných zástupců žáků, neboť dokáže lépe postihnout individuální pokrok každého žáka a poskytnout celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonů. Ústní slovní hodnocení bude pravidelně prováděno jedenkrát za čtvrt roku při konzultačních dnech.

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žakovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Materiály mají různou podobu a v každém případě musí obsahovat doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovedností sebehodnocení své práce. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolia zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti.

Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník - specifikovanými pro hodnocené období.

6.1.2. Kritéria hodnocení

Průběžné hodnocení žáka

Žák je během školního roku ze všech předmětů hodnocen známkou v žákovské knížce. Pravidla klasifikace upravuje klasifikační řád, který je součástí řádu školy. Zároveň bude probíhat sebehodnocení žáka (např. formou dotazníků a přiměřeně věku žáka). Vyučující bude tak mít možnost doporučit žákovi, na které oblasti se má více zaměřit nebo například ocenění žákův pokrok, píli a úsilí při zvládnutí očekávaných výstupů v daném období apod.

Vysvědčení resp. výpis z vysvědčení

Hodnocení žáka na vysvědčení musí vystihnout úroveň rozvoje, kterého žák dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých vzdělávacích oblastí v daném pololetí školního roku. Hodnocení je všestranné, postihuje všechny vyučované předměty. V případě problémů žáka obsahuje doporučení, jak neúspěchy odstranit, případně jak jim předcházet.

Pravidla hodnocení žáků jsou samostatným dokumentem.

OBSAH:

1. Identifikační údaje	2
2. Charakteristika školy	4
3. Charakteristika ŠVP	7
3.1 Zaměření školy	7
3.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání	9
3.3 Zabezpečení vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.....	17
3.3.1 Zabezpečení žáků s přiznanými PO.....	17
3.3.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP, IVP žáka s PO	20
3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	21
3.5 Průřezová témata	24
4 Učební plán	30
4.1 Poznámky k učebnímu plánu	32
5 Vzdělávací oblasti	33
5.1 Jazyk a jazyková komunikace	33
5.1.1 Český jazyk	35
5.1.2 Anglický jazyk	63
5.1.3 Německý jazyk	79
5.2 Matematika a její aplikace	83
5.3 Informační a komunikační technologie	103
5.4 Člověk a jeho svět.....	109
5.5 Člověk a společnost	123
5.5.1 Dějepis	125
5.5.2 Výchova k občanství	130
5.6 Člověk a příroda	146
5.6.1 Fyzika	147
5.6.2 Chemie	151
5.6.3 Přírodopis	155
5.6.4 Seminář z ekologie	160
5.6.5 Zeměpis	161
5.6.6 Seminář o regionu	166
5.7 Umění a kultura	186
5.7.1 Hudební výchova	191
5.7.2 Výtvarná výchova	194
5.7.3 Dramatická výchova	197
5.8 Člověk a zdraví	215
5.8.1 Výchova ke zdraví	215
5.8.2 Tělesná výchova	220
5.9 Člověk a svět práce	242
6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	254
6.1 Pravidla pro hodnocení žáků	254
6.1.1 Způsoby hodnocení	254
6.1.2 Kritéria hodnocení	255